GENS NOSTRA

MAANDBLAD DER NEDERLANDSE
GENEALOGISCHE VERENIGING
HOOFDREDACTEUR DR. P.M. OP DEN BROUW

JAARGANG 53 - nr 1. JANUARI 1998

SNEEUW IN ABCOUDE

Aanvullingen op de kwartierstaat Hansen

door Ing. W.A. HANSEN

Aanvullingen op de kwartierstaat Hansen in *Gens Nostra* 40 (1985), pag. 393-412, idem 42 (1987), pag. 100-102 en pag. 235-237 en idem 47 (1992), pag. 410-418. Een vervolg op de familienaam *Sneu/Sneeuw.*

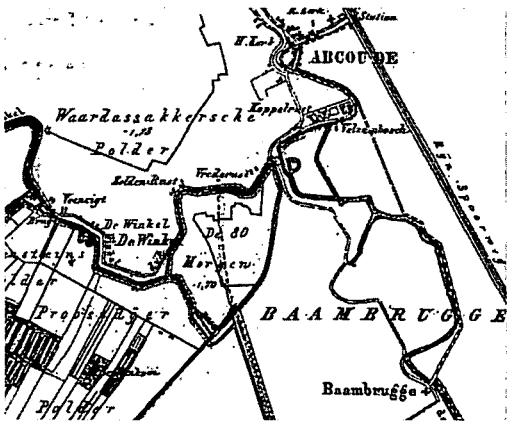

Detail naar een kaart van de Gemeente Abcoude Proostdij en Aasdom, uitgave Hugo Suringar te Leeuwarden 1867

Inleiding

In het begin van de jaren zeventig, meende ik met de familienaam Sneeuw op het dode punt beland te zijn. In Loenen aan de Vecht was ik uitgezocht (ook in het oud rechterlijk archief) en in de doop-, trouw- en begraafboeken van o.a. 's-Graveland en Ouderkerk aan de Amstel, vond ik wel Sneeuw's maar geen Cors of Cornelis Sneeuw, die de vader van Dirk zou kunnen zijn (nr.104). De ouders van zijn vrouw Agatha Smit heb ik toen niet kunnen vinden. De naam *Sneeuw/Sneuw/Sneu* kwam toen niet veel voor en ik had ergens gelezen dat deze naam aan vondelingen werd gegeven.

In 1993 kreeg ik een vraag van de heer F. Buijs uit Breda of ik nog iets meer van de naam Sneeuw wist behalve datgene wat in Gens Nostra gepubliceerd was. Na wat correspondentie stuurde hij mij plotseling een kopie van een verkort testament d.d. 1-12-1715 opgemaakt door notaris Elbert Mooij uit Kortenhoef, die hij van de heer P.J.K. van Werkhooven uit Hilversum had ontvangen. Dit testament werd opgemaakt op verzoek van *Cornelis Jansz Sneu*, wonende te 'Bambrug'.

Deze verwijzing naar Baambrugge is voor mij aanleiding geweest aldaar (in het rechterlijk archief van Utrecht) verder te gaan zoeken. Inmiddels had ik rechtstreeks kontakt met de heer Van Werkhooven opgenomen en ontving ik van hem een nieuwe vondst n.l. de boedelscheiding (voor dezelfde notaris) van bovengenoemde Cornelis, waaruit de verwantschap met de bovengenoemde Sneeuw's in 's-Graveland en Ouderkerk bleek. Voor mij was het belangrijkste dat er ook een broer genaamd *Cors* in voorkwam, die in Amsterdam woonde. In het gemeente archief Amsterdam bleek dat Cors aldaar gehuwd was en woonde in Amstelveen. Aldaar werd maar één kind (Dignus) gedoopt, en in Amsterdam een kind begraven. *Dirk Corse Sneu* was daar niet te vinden, wel andere (wat later bleek) familieleden met de naam Sneeuw. Bij het overlijden van Cors werden geen nagelaten kinderen genoemd.

In de dorpsgerechten van Abcoude Baambrugge vond ik een rechtzaak waarin ene *Jan Corse Sneeuw* als timmerman te Abcoude voorkwam. Deze moest wel een broer van de door mij gezochte Dirk zijn en kind van bovengenoemde Cors. Aangezien ik hem niet in Amstelveen gevonden had, dan was hij mogelijk gedoopt in een van de omliggende plaatsen. Inderdaad vond ik in het rechterlijk archief van Haarlem in het rooms-katholieke doopboek van Buitenveldert de doop van Jan en bovengenoemde Cors als zijn vader. Een paar dagen later wordt weer een kind van hem gedoopt genaamd *Dingenom.* Drie jaar later word er dan in Amstelveen weer een *Dingenom* gedoopt (zie hierna), terwijl er maar een kind, waarvan de naam niet vermeld werd vele jaren later overleden is. Ik neem met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid aan, dat Dirk ook een kind van deze Cors is[13].

Intussen had ik in het rooms-katholieke doopboek van Abcoude Proosdij (deze plaats was verdeeld in twee ambachtsheerlijkheden, namelijk Abcoude Proosdije-en-Aasdom en Abcoude Baambrugge), o.a. de doop gevonden van Agatha Smit en tot mijn verbazing was haar moeder *Cornelia Harberts Sneu.* Dus ook de naam Sneu/Sneeuw aan moederszijde (haar voorouders, gebruikte de naam Sneu, terwijl bovengenoemde Cornelis Jansz Sneu zich na 1700 Sneu ging noemen, en evenals wijlen zijn vader, zijn broers en zuster, tot die tijd *Wijnen* genoemd werden).

In akten van voor 1677 (voor zover aanwezig vanaf ca. 1632) in de gerechten van Abcoude en in het bisschoppelijk archief heb ik geen naam Sneu of Wijnen gevonden. Voor 1685 is aldaar geen notarieel archief. De oudste akte waarin ik een Sneu vond (niet de naam), is een machtiging opgemaakt door notaris Graskaas te Nederhorst den Berg van Jan Herbertsen in 1668 'wonende aen Baenbrugh'. Het onderzoek heeft een groot aantal akten opgeleverd, waarvan een deel hierna bij de betreffende personen verkort en zoveel mogelijk in hedendaags taalgebruik is weergegeven. Voorts geeft de boedelscheiding van *Cornelia Harberts Sneu*[3] een zeer intressant overzicht van wat deze mensen bezaten en de waarde daarvan (62 pagina's). Tenslotte dient opgemerkt te worden dat alle Sneeuw's goed konden schrijven, getuige daarvan enige handtekeningen.

Aanvullingen

Generatie VII

104. *Dirk Corse Sneuw*, geb. (Amstelveen) ca. 1714/1716, woont bij zijn huwelijk te Baambrugge, overl. vóór 1761, otr./tr. Abcoude 14-4/20-11-1742[1].
105. *Agatha Janse Smit*, ged.(RK) Abcoude 26-6-1718 (get.: Opje Herbers), overl. ald. tussen 9-4[2] en 20-5-1755[3].

Uit dit huwelijk, geboren Loenen aan de Vecht, gedoopt (RK) statie Slootdijk (behalve 5):

a. *Joannes Dirkse Sneuw*, ged. 2-10-1745 (get. Cornelia Herberse Sneuw) (volgt 52, *Gens Nostra* 40 (1985) pag. 397).
b. *Maria Dirkse Sneuw*, ged. 24-3-1748 (get. Cornelia Smit), tr. *Dirk Tokelenburg*. Kinderen, gedoopt (RK) te Abcoude: Jan 23-2-1780, (get. Jan Sneeuw, Maria van Harpe); Agatha 2-1-1783, (get. Cornelia Sneeuw); Adrianus 18-8-1784, (get. Lijsje Heerens); Agatha 4-9-1787, (get. Cornelia Sneeuw).
c. *Cornelia Dirkse Sneuw*, ged. 9-4-1751 (get. Cornelia Herberse Sneu), overl. vóór 1752.
d. *Cornelia Dirkse Sneuw*, ged. 13-7-1752 (get. Cornelia Sneeu).
e. *Petronella Dirkse Sneu*, ged. (RK) Abcoude 9-4-1755 (get. Cornelia Herbers in plaats van Petronella van Schaik), overl. ald. 5-6-1755.

Op 19-8-1755[4] machtigt Dirk Corsse Sneu, weduwnaar en boedelhouder van Agatha Jansse Smit wonende tot Abcoude, Hendrik de Jong schipper tot Abcoude, om namens hem bij de secretarie van de stad Utrecht, de twintigste penning te voldoen over de nagelaten goederen van zijn overleden dochtertje, Petronella Dirkse Sneu welke op 5 juni 1755 te Abcoude is overleden. Hij verstrekt daartoe een opgave welke naar beste weten en waarheid is opgemaakt. w.g. Dirk Korse Sneeuw, e.a.

Uit de boedelscheiding d.d. 23-1-1756[3] van zijn schoonmoeder, blijkt dat hij een schuld had aan Jan van Dijk en diens moeder, de weduwe Pieter van Dijk. Hij geeft daarvoor in Amsterdam een volmacht af op 21-1-1756[5]. Aanwezig zijn daarbij Ernst Hart, ijzerkoper in de Utrechtsedwarsstraat en Pieter van Dijk als getuigen, die verklaarde Dirk Corsse Sneeuw goed te kennen en te weten dat hij die persoon is (in de Utrechtsedwarsstraat bevond zich een pand dat eigendom was van Cornelis Herberts Sneu, de broer van zijn overleden schoonmoeder).

Samenvatting van de huwelijksvoorwaarden d.d. 14-11-1742[6], van Dirk, meerderjarige bruidegom wonende Baambrugge, en Agatha minderjarig bruid, geassisteert door Casper Hesp haar stiefvader en Cornelia Herberts Sneu haar moeder, wonende tot Abcoude. Zij verklaarden dat eerstdaags het kerkelijk huwelijk plaats zal vinden en brengen in het huwelijk mede, de goederen, gelden en effecten welke zij reeds bezitten en door vererving etc. nog zullen krijgen. Voorts verklaarde zij elkander tot erfgenamen onder conditie dat indien er nakomelingen zijn, de andere de gehele boedel erft. Indien er geen nakomelingen zijn of deze alle voor hun twaalfde jaar zijn overleden, dat dan de langstlevende uit moet keren aan de zijde van de overledene alle kleding, goud en zilver van deze. Indien de bruid het eerst komt te overlijden en haar moeder nog in leven is, moet aan deze een legitime portie worden uitgekeerd.

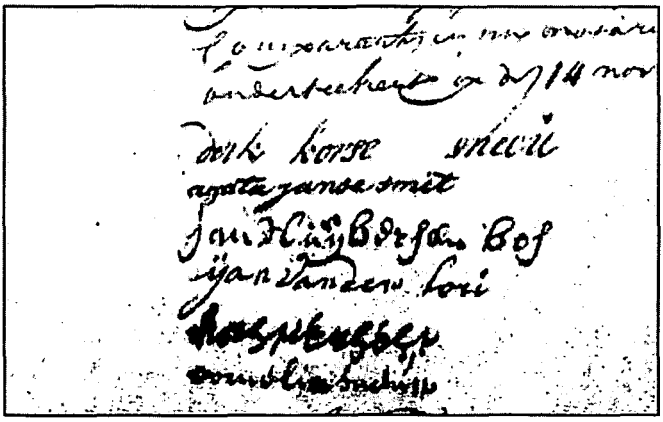

Handtekeningen van Dirk Korse Sneeu en Agatha Janse Smit

Generatie VIII

208. *Cos* of *Cors Jansz Sneu*, geb. Baambrugge 1687, katoendrukker, wonende te Amstelveen, begr. Amsterdam 15-1-1737[7], otr. Amstelveen 10-11-1712[8]

209. *Maria Dingenom*, ged. (RK) Amstelveen 24-10-1689 (get. Marrietie N.N.), wonende buiten de Utrechtsepoort, begr. Amsterdam 14-6-1736[9].
Uit dit huwelijk:
   a. *Jan Corse Sneu*, ged. (RK) Buitenveldert 5-9-1714, (get. Ina de Vries), timmerman in Abcoude[10], kwartiermeester, overl. Nederlandsch Indië voor mei 1757[11], otr. Amsterdam 28-10-1735[12], tr. (geref.) Vreeland 20-11-1735 Neeltje Jacobs Praat. Uit dit huwelijk twee kinderen: Jacob en Kors.
   b. *Dignum Corse Sneu*, ged. (RK) Buitenveldert 11-9-1714[13] (get. Cornelis Janze Sneeuw en Aaltie Janze Sneeuw).
   c. *Dirk Corse Sneu*, waarschijnlijk ook geb. in Amstelveen ca. 1714/1716[13] (volgt 104).
   d. *Dignum Corse Sneu*, ged. (RK) Amstelveen 14-7-1717, begr.?[14] (get. Arie en Antje Jansz Sneuw).

210. *Joannis Tijmense Smit*, wedn., mr. kleermaker[15], overl.voor 1720, tr. (civ.) Baambrugge 15-9-1711[16]

211. *Cornelia Herbers Sneu*, j.d. geb.(waarschijnlijk) Baambrugge ca. 1685, overl. Abcoude 20-7-1755, tr. (2) (civ) Abcoude 17-12-1720 Casper Harmensz Hespe, jm. kleermakersbaas, overl. 1777[17].
Uit haar eerste huwelijk (ged. (RK) Abcoude):
   a. *Agatha Janse Smit*, ged. 5-9-1714, (get. Pietertje Aerts), overl. Baambrugge voor 1718.
   b. *Petronella Janse Smit*, ged. 7-2-1716, (get. Aert Thijmense, doopheffer Aagtje Cornelis), tr. (RK) Ankeveen *Pieter (Pietersz) Meester (de jonge)*[18]. Kinderen gedoopt (RK) te Ankeveen: Johannes 31-3-1742 (get. Cornelia Harbersen Sneew); Elisabeth 13-5-1743 (get. Antjen Pietersen Meester); Johannes 23-9-1745 (get. Cornelia Harbers); Joanna 15-5-1748 (get. Maria Jans Visch); Joanna 11-9-1749 (get. Maria Jans Visch); Petrus 1-10-1753 (get. Maria Vis); Cornelia 18-12-1754 (get. Cornelia).
   c. *Timen Janse Smit*, ged. 28-2-1717 (get. Aert Thijmense), overl. voor 1720.
   d. *Agatha Janse Smit*, ged.26-6-1718 (get. Opje Herbers) (volgt 105).

Uit het testament van Aart Tijmonse Smit[19], d.d. 18-11-1720, t.g.v. de kinderen b en d, volgt het eerder overlijden van Timen. Op 3-3-1732 aanstelling van voogden; op 12-2-1741 akte van voogdij over de kinderen van Cornelia Herberts Sneu[20]. Het ontslag van de voogdij over Agatha volgde op 21-11-1742[21].

Uit haar 2e huwelijk (gedoopt (RK) Abcoude (alle overl. voor 20-5-1755): 5. Petrus, ged. 6-10-1721 (get. Maria Herbers in plaats van Barbara Gijssen); 6. Joannes, ged. 9-3-1723 (get. Maria Herbers in plaats van Agnes Herbers); 7. Maria, ged. 17-8-1724 (get. Maria Herbers Sneu 'Snue'); 8. Herbert, ged. 20-8-1726 (get. Maria Herbers Sneu 'Snue' in plaats van Barbara Gijssen); 9. Herbert, ged. 9-11-1727 (get. Maria Herbers).

Na het overlijden van Cornelia Herbers Sneu op 20-7-1755, werd door haar weduwnaar en boedelhouder een inventaris opgesteld, welke op 23-1-1756 voor notaris Antipas Tredee is gepasseerd[3]. Dit zeer uitvoerige document omvat 62 bladzijden. Hierin worden genoemd de huwelijksvoorwaarden[22] en een codicil uit het jaar 1753, ten overstaan van twee buren als getuigen, waarin als aanvulling op die huwelijksvoorwaarden werd vermeld dat uit hun gezamenlijke boedel van tijd tot tijd aan de kinderen Petronelle en Agatha ondersteuning werd gegeven om hun gezin voor armoede, hongersnood en gebrek te behoeden. Haar erfgenamen zijn haar weduwnaar Casper Hesp, Petronella getrouwd met Pieter Meester de jonge en de vier onmondige kinderen van wijlen haar dochter Agatha die getrouwd was met Dirk Corse Sneeuw.

De nagelaten onroerende goederen ingebracht door de overledene omvatte 2 aan elkaar grenzende huizen bij de kerk in Abcoude en werden publiek verkocht op 17 september voor *f* 1911-15-0 (negentienhonderd elf gulden, 15 stuivers en 0 penningen). De huisraad en inboedel werd bij het aangaan van het huwelijk geschat op *f* 150-. De winkelwaren geschat op *f* 160- en de tegoeden *f* 51 tezamen *f* 361-. Haar sieraden en kleding geschat op *f* 304-11-0. Deze zijn alle gespecificeerd en merendeels door de erfgenamen als deel van de erfenis behouden. De overledene heeft voorts in haar huwelijk van haar ouders geërfd[23] de helft van een huis en erf staande in de Kleine Kattenburgstraat te Amsterdam, daar waar de vier evangelisten in de gevel staan; dit is verkocht voor *f* 871-5-0. Voorts een vijfde deel van enige morgen land gelegen in Akersloot (geen bedrag

genoemd). Ten slotte van haar tante Agnietje Sneeuw *f* 460- geërfd.
De overledene was bij de aanvang van haar huwelijk schuldig aan haar vader *f* 600-, voor gekochte winkelwaren in Amsterdam en Gouda *f* 137- en tenslotte voor de uitkoop van haar twee kinderen voor hun vaders boedel *f* 300-, totaal *f* 1037-. Haar man heeft in de boedel gebracht in contant geld *f* 220- en een klein deel van de huisraad en inboedel, alles gespecificeerd; totaal bedrag *f* 165-6-0. Op verzoek geschat door derden en opgenomen door notaris A.Tredee.
Tijdens hun huwelijk hebben zij de helft van een huis met 14 mergen wei- en hooiland gelegen in de Winkel onder het gerecht van Abcoude Pd. in de Waard Affacker polder gekocht. Dit is publiekelijk geveild en door de boedelhouder opgehouden om voor zichzelf in de deling op te nemen voor *f* 1500-. Vervolgens zijn op verzoek (van de erven) door derden getaxeerd de helft van de beesten, karren en ander bouw- en melkgereedschap, alles gespecificeerd, welke gezamenlijk eigendom zijn van de erfgenamen en een ander persoon, t.w. juffrouw Gewin, voor een bedrag van *f* 800-12-3. Voorts is een lijst opgemaakt van al het aanwezige; geld, obligaties, schuldbrieven van derden, rente, huur, etc. totaal *f* 1086-10-0.
Tenslotte is een lijst opgemaakt van alle schulden, zoals leningen, huisgeld, oud schildgeld, haardstedegeld, dorpslasten, molengeld, dijkgeld, timmer- en metselwerk, verven en glazenmaken, kuipwerk, rietdekken, rente van schulden (o.a. op de obligatie van *f* 700- die juffrouw Veronica Gewin ten laste van deze boedel heeft). Voorts de rekening van notaris Tredee voor het maken van deze inventaris, aanplakbilleten etc.(*f* 86-) en tot slot de kosten voor 'de heeren en meesters Schoonhoven en Munniks' controle van de waarde (verschillen) van deze boedel (*f* 63-0-0.); totaal *f* 3178-14-8. Daarbij komt nog de begrafenis *f* 64-15-0. en de rouwkleding van de weduwnaar *f* 100-, totaal *f* 164-15-0.
Hierna volgt een uitvoerige berekening van de erfenis, welke op *f* 3005-6-0. uitkomt. De boedelhouder krijgt een kindsdeel zijnde *f* 1000-15-5 plus de helft van de inboedel zijnde *f* 75-14-0; totaal *f* 1077-9-5.
De twee kinderen krijgen dan 2/3 deel *f* 2003-10-0 plus de helft van de inboedel *f* 75-14-0; dus per kind *f* 1039-12-0. (Agatha is overleden, dus komt het aan haar kinderen.) Aangezien er nog enige correcties volgen o.a. omdat Pieter Meesters intussen al teveel ontvangen had, moet aan de vier kinderen uitgekeerd worden *f* 1141-2-9. Voor elk kind *f* 285-5-10; van de kinderen is Petronella overleden, daarom komt haar deel aan haar vader Dirk Corsse Sneu. Deze moet aan notaris Antipas Tredee *f* 26-7- betalen aan door hem voorgeschoten recht van de collaterale successie, taxatie en zegels. Zijn portie is dan *f* 258-18-10 en dit bedrag word aan de gerechtsbode overgedragen volgens een procuratie welke voor notaris Mr. Jan Willem Smit te Amsterdam gepasseerd is t.g.v. Jan van Dijk en zijn moeder[5]. Tenslotte volgt een opsomming van de goederen en schulden die het eigendom van Casper Hesp zijn geworden, ondertekend 23-1-1756.

Generatie IX

416. *Jan Cornelisse Wijnen (Sneu)*, geb. (waarschijnlijk Baambrugge) ca. 1652, overl. voor februari 1699, tr. ca. 1677.

Zijn zoon Cors is geboren in 1687, en zijn zoon Cornelis was de oudste. Uitgaande van de opsomming van de kinderen in het testament van zijn zuster d.d. 1-2-1699[24] (hij is dan overleden) is Cors het vijfde kind, zodat hij ongeveer in 1677 gehuwd zal zijn en ongeveer 25 jaar daarvoor geboren. Aangenomen is, dat hij de tweede Jan is, genoemd in het testament van Cornelis Melisz d.d. 13-4-1657[25]. In 1682 is hij borg en mede principaal van zijn schoonmoeder Annitje Ambrosius, als gedaagde, betreffende een schuldbekentenis van *f* 200- d.d. 10-5-1678[26] en in een notariële akte d.d. 4-11-1693[27] komt hij voor als een van de erfgenamen van Annetje Ambrosius, wed. van Claes Willems.

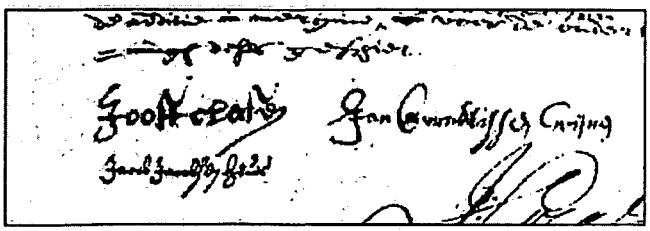

Handtekening van Jan Cornelisse Wijnen (Sneu)

417. *Merritje Claes*, geb. ca. 1655, overl. voor 24-10-1706.

Haar geboortejaar is geschat aansluitend aan Jan Wijnen. Dat zij overleden is voor 24-10-1706, volgt uit een schepenakte[28] van het statengerecht te Abcoude, aanstelling van Joost Claesz en Cornelis Jansz Sneu, als voogden over (oom en broer van) de minderjarige kinderen van Jan Wijnen en Maria Claes.

Uit dit huwelijk (alle kinderen waarschijnlijk te Baambrugge geboren):

a. *Cornelis Jansz (Sneu)*, geb. ca. 1678, overl. Baambrugge voor 7-3-1716.

Volgens het testament van zijn tante Aeje Cornelis[24] was hij in 1699 niet meerderjarig en op 24-10-1706 werd hij voogd over zijn broers en zuster. Daaruit volgt relatief nauwkeurig zijn geboortejaar. Hij was op jonge leeftijd kennelijk al een goede boer, en het lijkt waarschijnlijk dat hij al voor het bedrijf van zijn tante zorgde, toen zij nog in leven was. Met zijn broers en zuster erfde hij de gehele nalatenschap van zijn tante Aefje Cornelis. Hij erfde in het bijzonder al haar vee, en alles wat daar bij behoorde, ondanks dat hij nog niet meerderjarig was. Daarvoor moest hij in de gemene boedel *f* 1200- inbrengen. Verder vermaakte zij aan hem de huur van haar huis, erf, berg (hooiberg), schuur en landerijen, groot 24 mergen bij 'de hoop zonder maat' gelegen in Abcoude statengerecht op de veenzijde, jaarlijks voor *f* 400-, totdat de jongste erfgenaam (Annitje Jans Wijnen) meerderjarig was. Het testament is voor notaris A. Veenman gepasseerd ten huize van Maria Claes weduwe van Jan Wijnen staande in de Dorrewaert in het gerecht van Abcoude (alwaar de testatrice ziek in bed lag.

Op 5-9-1697[29] transporteerden o.a. de voogden over Annitje Jans 9 mergen land bij 'de hoop zonder maat', gelegen in Abcoude statengerecht aan Cornelis, Claes, Jan, Arij, Cos, Melis en Annitje Jans Wijnen. Op 14-4-1791[30] is er weer een transport (door de familie Herbert Sneu) van 6½ mergen land, eveneens bij 'de hoop zonder maat', gelegen te Baambrugge in Abcoude statengerecht. Dit land was nagelaten door Dirck Sneu en werd op 3-10-1700 op *f* 1625- getaxeerd[31].

Hij maakte zijn testament op 1-12-1715 bij notaris E. Mooij in Kortenhoef[32] en vermaakt bij voorbaat aan zijn broer Arij en zijn minderjarige zuster Annetje tezamen het vruchtgebruik van het zevende deel van een huis, erf, berg, schuur en 39½ morgen land onder Abcoude bij Baambrugge, waarvan zijn broers en zuster de overige zes zevende deel wettig toekomen. Te gebruiken tot Annetje de leeftijd van 25 jaar heeft bereikt. Vermaakt verder aan Arij en Annetje al zijn vee (waaronder 21 drachtige koeien), al het hooi, boeren- en bouwgereedschap, direkt na zijn dood te aanvaarden, mits Arij en Annetje daarvoor in de gemene boedel *f* 1200- inbrengen, waarvan zij *f* 1000- mogen inhouden, ter compensatie van de uitgekeerde porties van *f* 500- aan huwelijksgoed en waarvoor geen andere vergoeding mag worden gegeven. Hij bepaalt verder dat indien een of meer 'kalfdragende' koeien voor mei 1716 aanstaande zouden sterven, voor elk gestorven beest *f* 50- uit de boedel aan Arij en Annetje uitgekeerd dient te worden tot het maximum van 21 stuks.

Na zijn overlijden werd op 7-3-1716[33] zijn onroerend goed getaxeerd (ten overstaan van de ontvanger van de 20ste penning), zijnde een zevende part van huis, etc. en 14 margen land op *f* 200-. Voorts een zevende deel van 6½ mergen getaxeerd op *f* 75- en nog een zevende deel van 10 margen getaxeerd op *f* 75- en tenslotte nog 9 mergen op *f* 100-.

De boedelscheiding vond plaats voor notaris E. Mooij in Kortenhoef[34] op 18-3-1717. De comparanten waren Jan Jansz Sneu, wonende in Ouderkerk, Claes Jansz Sneu, wonende in Overmeer, Arij Jansz Sneu, wonende in Baambrugge, Cors en Melis Jansz Sneu, wonende beide in Amsterdam en Jan Cornelis Buijs gehuwd met Annitje Jans Sneu mede wonende in Baambrugge. Deze verklaarden dat zij beknopt samengevat hadden het testament van hun tante Aefje Cornelis en hun broer Cornelis Jansz Sneu, en dat zij tot op heden onverdeeld hebben bezeten de vaste en roerende goederen welke hun daarin zijn vermaakt, waaronder begrepen de grondaankopen welke na de dood van hun ouders 'uit eenige gemeene penningen zijn aangekocht'. De deling en scheiding betreft een huis, erf, berg en schuur met 39½ morgen land, gelegen in diverse percelen in Baambrugge de Leeuwsgerecht. Enige comparanten hebben gezamenlijk reeds eerder ontvangen *f* 790-. Daar tegenover staan de schulden aan Agnietje Jans Sneu, Harbert Jans Sneu, Joost Claes Ouwens, Jan Jansz Buijs en Jan Jacobsz Swaen tezamen *f* 2500- met de rente. Na 'examinatie werd toegescheijden' aan Jan, Claes, Arij en Annitje Jans Sneu gezamenlijk het huis etc. met 39½ morgen land zoals boven vermeld, en die tot nu toe door Arij en Annitje Jans Sneu werden gebruikt. Vervolgens werd in eigendom gegeven aan Arij en Annitje conform het testament alle huisraad, inboedel, vee, bouwgereedschap etc. zoals nu al onder hun berust, mits Jan, Claes, Arij en Annitje beloven te betalen de bovengenoemde

f 2500-, met de renten van dien. Voorts de 'ongelden' (belastingen) die nog niet betaald zijn. Voorts aan Cors Jansz Sneu boven hetgeen hij reeds uit de boedel ontvangen had *f* 300-, ter voldoening van zijn een zesde portie. En aan Melis Jansz Sneu boven hetgeen hij reeds ontvangen had nog *f* 150-. Deze gelden moeten door Jan, Claes, Arij en Annetje Jans Sneu ieder voor een vierde deel worden betaald.

Wijziging van de scheiding, op 10-8-1717 voor notaris E. Mooij in Kortenhoef.[35] Jan, Claes, Arij en Annetje Jans Sneu verklaren, dat zij 16½ morgen land hebben verkocht en dat zij nu een andere verdeling willen maken. Het huis, etc. met 24 morgen land komt voor de helft aan Arij Jansz Sneu, met als last nemende te betalen aan Jan Jansz Buijs gehuwd met Annetje Jans Sneu *f* 300- plus de rente. Voorts voor ¼ deel aan Claes Jansz Sneu, met als last *f* 100- plus de rente, en aan Jan Jansz Buijs het laatste vierde part, vrij en zonder lasten. Tenslotte aan Jan Jansz Sneu ter voldoening van zijn ¼ portie een bedrag te betalen van *f* 800-, welke hij uit de verkoopsom heeft ontvangen.

Op 22-6-1717[36] werd voor de schepenbank bovenbedoeld land verkocht, 9 margen aan Hugo Dierten en 6½ margen en een henniptuin, aan Jacobje Gerrits Ploos van Amstel, weduwe van Sijmen Jans van Carspel.

b. *Jan Jansen Sneu (alias Prins)*, geb. ca. 1681, begr. Baambrugge 29-6-1730.
Hij is begraven in de (geref.) kerk, in graf nr. D2, (in hetzelfde graf werd op 25-2-1762 Jan Kruckestoel begraven, de man van Opje Herbers Sneuw). Hij trouwt met Cornelia Cornelis, deze trouwt vervolgens met Huijbert van Veen, geboren in Ouderkerk, wonende in Baambrugge. Kinderen ged. (RK) in Ouderamstel, statie Bullewijk (hij werd toen Prins i.p.v. Sneu genoemd): Maria (doopboek begint in 1717), overl. voor 5-5-1761, tr. Martin Glasbergen[37]; Neeltje 20-9-1717 (get. Annetje Jans (Wijnen); Cornelis 9-12-1718 (get. Melis Jans en Teuntje Jacobs), tr. Teuntje Pieters Sterk[37]; Neeltje 13-10-1720 (get. Jannetje Hemd), tr. (RK) Slootdijk 31-3-1747 Hendrik Lammertsz Buijs (uit dit huw. twee kinderen); Anna 27-4-1723 (get. Jan Gerrits); Adriaan 15-2-1725 (get. Niesje Ariaans); Aagje 12-7-1727 (get. Annetje Jans Wijnen), tr. (RK) Slootdijk 30-4-1749 IJsbrand van Dijk (uit dit huw. vijf kinderen te 's-Graveland).

c. *Claas Jansz Sneu*, geb. ca. 1693, overl. Nederhorst den Berg 29-10-1732, schepen in 1716 en 1721, tr. Nederhorst den Berg 8-5-1707 Niesje Teunis Duijst. Kinderen: Jan, tr. (RK) 's-Graveland 27-8-1737 Joosjen Robberts van der Meulen[38] (uit dit huw. twee kinderen); Marritje overl. Overmeer 1766[39], tr.(RK) Ankeveen 31-1-1746 Theodoor de Graes (uit dit huw. negen kinderen te 's-Graveland); Jannetje, tr. Dirk Gerritze Portin (Portengen) (uit dit huw. vijf kinderen te 's-Graveland); Teunis[37]. Voorts ged.(RK) in 's-Graveland, statie Ankeveen: Cornelis 10-2-1719 (get. Annetje Jans); Cornelis 'Cornelius' 6-4-1720 (get. Arie Jansen); Cornelis 25-6-1721 (get. Arie Janse Sneuw), overl. voor 5-5-1761[37]; Petrus 9-3-1724 (get. Wentjen Teunis), verdronken in de Vecht 31-8-1728 voor de stoep van zijn vader[40]; Joanna Susanna 10-11-1726 (get. Wentje Teunis), overl. voor 5-5-1761[37].

d. *Arie Jansz Sneu*, geb. ca. 1685, overl. Baambrugge 28-11-1760.
Arie Jansz Sneu is begraven in Abcoude in een graf van 3 stenen nr.26[41]. Hij verhuurt tezamen met Gijsbert Pieters Timmer op 28-7-1725 het achterste deel van een woonhuis, gelegen aan het water in Baambrugge[42].

Hij maakte zijn eerste testament op 14-10-1727[43], zijn tweede testament op 14-8-1739[44] (duidelijk i.v.m. het overlijden van zijn zuster) en zijn derde testament op 1-8-1759[45]. Dit testament is inhoudelijk gelijk aan het tweede, met het verschil dat hierin gesproken wordt over goedwillige erfgenamen, die zijn wil letterlijk zullen opvolgen (blijkbaar zijn er erfgenamen, die hem niet welgevallig zijn). Hij is evenals zijn broer Cornelis nooit getrouwd geweest. In zijn tweede testament laat hij al zijn bezittingen na aan de kinderen van zijn broers Jan, Claes, Cos, en Melis en zijn zuster Annitje. In zijn laatste testament d.d. 11-12-1759 [51] verklaart hij tot enige erfgenamen de kinderen van zijn broer Jan, die van Claes, die van zijn overleden broer Melis en twee van de drie kinderen van zijn zuster Annetje met namen Jan en Cornelis. Na zijn overlijden werd zijn boedel getaxeerd[46] bestaande uit huis, etc. met 14 mergen, staande en gelegen in Baambrugge naast de kerk etc. op een bedrag van *f* 1000- en 10 mergen land gelegen aan de Horn, van de Kleijkade tot de Veenkade *f* 400-, de helft in drie huijsjes onder een dak, staande te Baambrugge tussen de Kleijdijk en de trekvaart *f* 200-. Totaal *f* 1600-, nagelaten door Arij Jans Sneu op 28-11-1760 in Baambrugge overleden. De huisjes zijn verkocht[47] voor *f* 365-. In de boedelscheiding[37] d.d. 5-5-1761 worden alle erfgenamen met namen genoemd: vijf kinderen van Jan, vier kinderen van Claes, een kind van Melis genaamd Jan Melisse Sneu, twee van de drie kinderen van wijlen zijn zuster Annetje (op f.104 blijkt dat veranderd en kregen alle drie kinderen gelijke delen). Het derde kind was Wijntje Janse Buijs, en die heeft

hij (volgens haar broers) op zijn sterfbed vergeven op de laatste dag zijns leven, omdat zij hem groot ongenoegen had aangedaan (Cos en of zijn kinderen zullen dan waarschijnlijk diegene zijn, die in zijn derde testament hem niet welgevallig waren). Na een uitvoerige opsomming en berekening (36 bladzijden) kreeg ieder van de 13 kinderen een bedrag van *f* 173-.

e. *Cos/Cors Jansz Sneu*, geb. Baambrugge 1687 (volgt 208).

f. *Melis Jansz Sneu*, geb. 1688, overl. na 14-8-1739, otr. Amsterdam (pui) 30-10-1716[48] Femmetje Jacobs van Driel, geb. 1686, begr. Amsterdam 30-6-1742[49]. Kinderen: Jan[37]; Marretje Ouderamstel, ged. (RK) statie Bullewijk 30-6-1719 (get. Marij Aartsen); Maartje, ged. idem 21-3-1721 (get. Cobus Als en Martje Aarts).
Hij maakte op 5-4-1720 voor de schepenen in Ouderamstel een testament op de langstlevende.[50]

g. *Annetje Jans Sneu*, geb. ca. 1693, overl. voor 14-8-1739.
Uit het tweede testament van haar broer Arie[44] blijkt dat zij overleden is. Zij trouwt (civ) Abcoude 2-2-1717 Cornelis Janse Buijs, en werd geassisteerd door Joost Claes haar oom en voogd. Kinderen: Cornelis, Jan en Wijntje[37]. Haar weduwnaar maakte zijn testament 17-4-1758[52]. Jan Cornelis Buijs (vermoedelijk zijn vader), kocht voor *f* 1100- van Claes Jansz Sneu een vierde van huis, etc. met 24 morgen land, taxatie d.d. 14-8-1718[53].

418. *Dignum Claese*, geb. ca.1660, tr.

419. *Marretje Frericks Kalf*, geb. ca. 1662, overl. na 1712 (huw. van Maria).
Uit dit huwelijk, gedoopt (RK) Amstelveen:

a. *Maria Dingenom*, ged. 24-10-1689 (volgt 209).

b. *Nicolaas Dignums*, ged. 14-7-1691 (p. Cornelis van de Horn en Machteltie Hermens).

c. *Nicolaas Dignums*, ged. 25-4-1693 (p. Cornelis van de Horn en Machtilt Hermens).

420. *Tijmen Jansz Smit*, geb. ca. 1635, tr.

421. *N.N.*
Tijmen Jansz komt voor in rekeningen van de kerk te Abcoude[54] voor huishuur over de jaren 1677-1680, *f*100- en zes jaren die hij nog schuldig was *f* 150-. Pasen 1687, is hij geen huurder meer[55]; betaling door Baesien *f* 25-, idem Pasen 1688. Van Tijmen Jansz *f* 25- per jaar ontvangen, voor elke helft. Nu met zijn nazaat Baestien, 10 jaar leverantie van 'waere verrekent', zodat mij daarvan nog wettelijk toekomt over de jaren 1685-1688 *f* 100-(?)-. Baefje Tijmens: 1700 tot en met 1703, *f* 25- voor geleverde waar (vermoedelijk aan haar betaald) (de rekeningen over de jaren 1689 t/m 1692 zijn weg geraakt, aldus notaris Tredee in 1744). Baafje woont van 1703-1709 voor *f* 2-2- per jaar. Deze Baefje werd waarschijnlijk circa 1660 geboren. Denkbaar is dat zij het huis en de handel van haar vader overnam, die in 1687 ongeveer 52 jaar oud was.
Uit zijn huwelijk:

a. *Baafje*, geb. ca. 1660, overl. voor 18-11-1720.

b. *Aart Tijmonsz*, geb. ca. 1664, huisman (landman) wonende aan de Amsteldijk bij de paal van 1200 roeden, overl. ca. 1720.
Aart Tijmonsz is eigenaar en gebruiker van vier morgen land, genoemd den Brasencamp[61], dat in de oude legger staat op naam van Evert Jansz met zijn medewerkers op, 1 'oud schiltgelt – 38 stuijvers'. Voorts is hij nog eigenaar en gebruiker van 2 3/4 morgen, in de oude legger op naam van de erven van Joost Dircks.
Aart is gehuwd geweest met de weduwe Pietertje Cornelis, en maakte in Amsterdam zijn testament op 18-11-1720[19]. Hij benoemde tot zijn universele erfgenamen de twee kinderen van zijn broer Jan Tijmonse Smit en de twee kinderen van zijn overleden huisvrouw, uit haar eerste huwelijk. De verdeling moet in gelijke porties plaats vinden (als deze alle nog in leven zijn). In geval de kinderen nog minderjarig of ongetrouwd zijn, verzoekt hij als voogden aan te stellen over de kinderen van zijn broer, Cornelis Harpertse oom van hun moederszijde, wonende te Baambrugge en Gerrit Jansen Kalckhooven, huisman wonende mede aan de Amsteldijk omtrent de paal van 900 roeden. De kinderen van zijn overleden vrouw, waren kennelijk al meerderjarig. Deze zijn dan voor 1695 geboren en zijn overleden vrouw ca. 1665.

c. *Jan*, geb. ca. 1670 (volgt 210).

422. *Harbert Jansz Sneu*, geb. Abcoude Baambrugge 1656, glazenmaker, overl. voor 25-7-1728, otr. Amsterdam (pui)[56] 24-1-1681

423. *Agatha Cornelis van den Burg (alias van de Brug/Verbrugge)*, geb. (waarschijnlijk Amsterdam) 1661, overl. maart 1733, begr. Abcoude.
Hij werd poorter in Amsterdam[57] op 11-11-1681, en was schepen in Abcoude Baambrugge op 4-8-

1711 en 14-7-1712 en een van de voogden over de kinderen van Steven Gelre. Op 8-2-1693[58] kocht hij de helft van een huis met erf, schuur, etc. in Baambrugge van de kinderen van zijn overleden oom Steven Gelre.
Op 18-4-1700 verkocht hij deze helft weer[59], tezamen met Gerrit de Vlieger en diens vrouw Lobbetje Gelre, die de andere helft bezat. Hij kocht op 12-5-1709[60] een huis en erf in de Peperstraat te Baambrugge.
In Abcoude maakte hij op 16-7-1720 met zijn vrouw een testament[62] op de langstlevende, en op 24-2-1722 een gewijzigd testament, voorts op 30-9-1722 een codicil, alle in hetzelfde register. In dit testament worden al hun zeven kinderen met namen genoemd, en aangewezen als universele erfgenamen. De kinderen zullen alle *f* 100- ontvangen bij hun meerderjarigheid of huwelijk. Na hun overlijden dient dit bedrag (indien al ontvangen) met hun erfportie verrekend te worden. In het eerste testament wordt zijn vrouw Van den Burg genoemd en in het tweede Van den Brugh. De inhoud van dit tweede testament is niet veel veranderd en in het codicil wordt zij ook van den Brug genoemd. In dit codicil prelegateren zij aan hun dochter Maria de helft in een huis en erf, staande in de Kleine Kattenburgerstraat te Amsterdam, daar waar de vier evangelisten in de gevel staan. De langstlevende blijft daarvan echter de vruchten en inkomsten trekken.

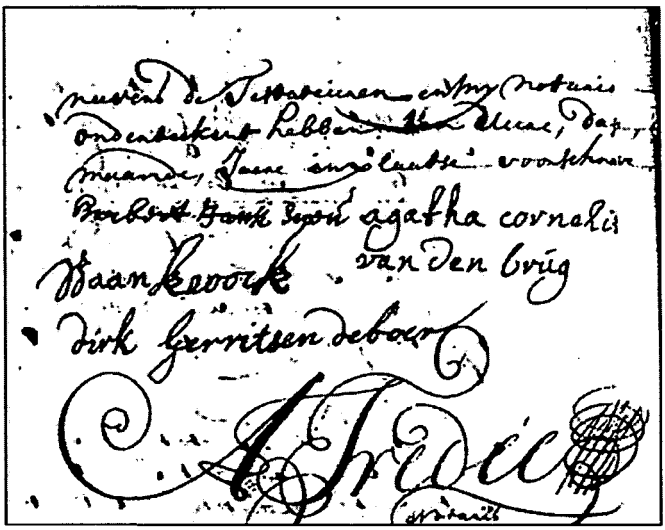

Handtekeningen van Harbert Jansz Sneu en Agatha Cornelis van den Burg

Op 25-7-1728 is Agatha 'Verbrugge' weduwe, dat blijkt uit een machtiging aan Jacob van den Doorslagh, procureur aan het hof van Utrecht, in een zaak tegen Harmen Smit[63].
Zij (Agatha Cornelis van den Brugh) maakte op 21-12-1729 haar testament[63], en verklaarde het gemaakte codicil ongeldig. Wat haar dochter Maria betreft, vervalt het gestelde in het testament d.d. 24-2-1722. Maria Herberts Sneu zal nu niet meer dan een 'naakte en bloote' legitieme portie ontvangen. Zij verklaarde tot haar enige universele erfgenamen, haar overige zes kinderen, genaamd Cornelis, Cornelia gehuwd met Casper Hesp, Oopje gehuwd met Jan Kruckestoel, Anna gehuwd met Jan Bravert, Agnieta gehuwd met Hendrik Meijboom en Jacob Herbertsz Sneu. Agatha Verbrugge is begraven in de kerk van Abcoude, op de eerste regel nr.22[64].
De boedelscheiding vond plaats op 25-1-1734 te Amsterdam[65]. Daarin verklaarde Cornelis, Cornelia, wonende te Abcoude, Jacoba, Anna en Agnieta, wonende te Amsterdam, de overige te Baambrugge, enige erfgenamen van wijlen Harbert Jansen Sneu en Agata Cornelis van de Brug, dat hun moeder de langstlevende geweest is en in maart 1733 overleden. Dat zij in goede verstandhouding hadden gedeeld en de nagenoemde vaste goederen hebben verloot, waarbij ten deel gevallen is aan Cornelis een huis en erf, staande in de Utrechtsedwarsstraat 'tusschen den Amstel en Utregsestraat'. Aan Cornelia de helft van een huis en erf in de Kleine Kattenburgstraat, daar waar de vier

evangelisten in de gevel staan. Aan Jacoba een huis en erf, staande in Baambrugge. En aan Agnieta de helft van twee huizen en erven, staande aan den Overtoom tegenover de kleine overhaal. Tenslotte is aan Anna bij deze loting ten deel gevallen de meubilaire goederen en kontanten uit de nalatenschap van hun ouders. De waarden van voorgenoemde percelen zijn eveneens met kontanten geëgaliseerd. Enig land gelegen in Akersloot is onverdeeld gebleven.
Uit dit huwelijk:

a. *Cornelia*, geb. ca. 1685 (volgt 211).

b. *Cornelis Harberts Sneu*, geb. ca. 1687, overl. Baambrugge 16-5-1762.
Cornelis Herbertsz Sneu jm. tr. Abcoude Pd. 30-5-1719 Kurijntje Dircks de Boer, meerderjarige dochter. In de eerste jaren van hun huwelijk komen zij voor resp., als testamentaire executeurs van wijlen Jan Jacobsz Swaan op 1-8-1719 en op 14-11-1719[74] in het testament van Jan Jacob Swaan ten gunste van Kurijntje Dirks d.d. 26-4-1720[75] en 29-5-1720 en als kopers van twee maal ¼ deel van een huis in Baambrugge. Zij maakten een testament op 19-3-1721[66], een tweede op 1-12-1737[67], een codicil op 12-9-1744[68]. Hij gaf procuratie, betreffende zijn huis in Amsterdam op 7-12-1746[68]. Voorts nog een procuratie aan Hendrik Meijbeek op 5-6-1752[69]. Hij stelde op 27-12-1760[70] een testamentaire executeur aan, en een volgende op 13-4-1762[71]. Uit hun eerste testament op de langstlevende blijkt dat zij geen kinderen hebben en hij wijst zijn ouders aan als erfgenamen in hun legitieme portie. Voorts is het testament gepasseerd ten huize van de testateurs, staande in Baambrugge bij de kerk in het bijzijn van de koster Jan Dubbeld en Jan Sluijter mr. chirurgijn. Met het tweede testament vervalt het eerste en stellen tot voogden over de onmondige erfgenamen aan: Hendrik Meijbeek, Jan Cruckestoel, Dirk Aerts Buijs en Cornelis Aerts Buijs. Zij hebben tot universele erfgenamen benoemd hun vrienden, die zonder testament daartoe gerechtigd zullen worden. In het codicil bekrachtigen zij het tweede testament, en legateren nu aan Harbert Meijbeek, nagelaten zoon van Agnietje Sneu, hun huis en erf te Baambrugge etc. daarbij noch de helft van een huis erf en grond, mede staande in Baambrugge. Voorts nog de balken, kozijnplanken en glasramen die tot verbetering en vertimmering van het voornoemde huis al vast gereed gemaakt zijn, etc. De voornoemde Harbert Meijbeek zal na de dood van de langstlevende in de nog onverdeelde boedel *f* 1300-, moeten inbrengen. De procuratie d.d. 7-12-1746 werd gegeven aan Arendt Landskroon te Amsterdam ten behoeve van zijn huis aan de Utrechtsedwarsstraat om dit te laten repareren en al het nodige te verzorgen en onderhouden. Voorts van de respectievelijke huurders en bewoners de huur te ontvangen die al betaald had moeten zijn en die in de toekomst nog betaald moeten worden. Voorts van de ontvangst een 'quitantie' te geven. De bovenstaande procuratie werd op 5-6-1752 aan Hendrik Meijbeek overgegeven.
Op 27-12-1760 stelden Cornelis Herberts Sneu, weduwnaar van Kuijntje Dirks, 'siekelijk van lichaam', zijn twee zwagers Jan Kruckestoel, timmermansbaas te Baambrugge en Hendrik Meijbeek te Amsterdam aan[72] tot testamentair executeurs. Hij stelt op 13-4-1762 zijn zuster Jacoba aan[73], omdat haar man Jan Kruckestoel is overleden. Voorts zijn neef Herbert Janse Kruckestoel, wonende in 's-Gravenhage en Hendrik Meijbeek te Amsterdam. Het testament opgemaakt op 1-12-1737 blijft van kracht.
Na het overlijden van Cornelis Herberts Sneu op 16-5-1762, machtigt Hendrik Meijbeek op 23-6-1762[73] Hendrik de Jong, schipper te Abcoude, om uit zijn naam bij de secretarie in Utrecht, aangifte te doen van alle goederen uit de nalatenschap waarover de 20e penning betaald moet worden.
Zijn huis en nog de helft van een huis met erf werd na veiling op 4-8-1762 verkocht aan Andries Trommel voor *f* 1895-.[73] De andere helft van het huis was voor ¼ deel van Arij Jansz Buijs en het resterende ¼ deel van Agnietje Hellesloot weduwe van Dirk de Boer en haar onmondige kinderen, erfgenamen van Kuijntje Dirks, etc.[73] op 26-1-1763.
De nalatenschap van Cornelis Herberts Sneu, weduwnaar van Kuijntje Dirks, overleden 20-9-1744 in Baambrugge werd op 27-1-1763[73] als volgt verdeeld: zijn zuster Jacoba ¼ deel, Petronella Janse Smit, dochter van zijn overleden zuster Cornelia ¼ deel (*f* 904-12-8), Maria Janse Bravert, dochter van zijn overleden zuster Anna ¼ deel (*f* 1000-5-0), en de vier nagelaten kinderen van Agnieta Herberts Sneu, gehuwd geweest met Hendrik Meijbeek, genaamd Catharina, Herbert, Berendina en Jan, ¼ deel (*f* 1000-5-0). Totaal volgens 'capittels' *f* 4505-15-8.

c. *Opje (Jacoba) Harberts Sneu*, geb. ca. 1689, overl. Baambrugge voor juni 1770.
Zij tr. Abcoude Pd. 16-4-1718 Jan Juriaensz Krukkestoel, timmermansbaas, begr. 25-2-1762 in graf D2, waar ook Jan Jansen Sneu begraven is.
Een kind werd 15-4-1728 begraven bij/in de (geref.) kerk te Baambrugge[76]. In 1773 zijn er

twee gehuwde kinderen, Herbert en Agatha. Laatstgenoemde was gehuwd met Jan Stekers[77]. Op 8-8-1762 geeft Jacoba wonende in Baambrugge met haar zoon Herbert wonende in den Haag een procuratie aan Hendrik Meijbeek[78] om uit hun naam voor de schepenen van Amsterdam en ook voor het Willemsgerecht te Abcoude afstand te doen, te transporteren en in eigendom over te dragen, de helft van een huis en erf in de Utrechtsedwarsstraat te Amsterdam, het vierde huis van(af) de Utrechtsestraat. De erfgenamen van Kuijntje Dirks beschikken over de andere helft, dat op 4-8-1762 publiekelijk verkocht is[73].
Door Herbert en Agatha Janse Kruckestoel, nagelaten meerderjarige kinderen en erfgenamen van wijlen hun ouders Jan Kruckestoel en Jacoba Herbertse Sneu, werd op 6-6-1770[79] geveild en verkocht een huis in Baambrugge.

d. *Anna Harberts Sneu*, geb. ca.1692, overl. voor dec. 1742, tr. Abcoude Pd.19-11-1720 Jan Janse Bravert, weduwnaar van Jannetje Gerrits van de Hoogen, op huwelijksvoorwaarden d.d. 16-11-1720[80].
Daarin verklaarden zij van weerszijden in te brengen, al hun roerende en onroerende goederen, renten, akten, kredieten, goud gemunt en ongemunt, linnen, wol, huisraad, inboedel, winkel en winkelwaren etc. Op 21-12-1742[81] werden op verzoek van Jan Bravert, weduwnaar van Anna Herberts Sneu, tot voogden over zijn kinderen aangesteld Casper Hesp, zijn zwager en Dirk Corse Sneu zijn neef. Deze aanstelling werd gewijzigd op 22-11-1747[82] en met dank aan Casper Hesp en Dirk Corse Sneu, werden nu aangesteld Cornelis Herberts Sneu, zijn zwager en Joost Willems Donkervliet, goede bekende.

e. *Maria Harberts Sneu*, geb. ca. 1694, overl. voor 17-4-1732. Zij tr. als meerderjarige jonge dochter met Gijsbert Pietersz Timmer, laatst weduwnaar van Grietje Louisz, op huwelijksvoorwaarden d.d.17-12-1729[83]. Na haar overlijden werd op 17-4-1732[84] een taxatie van haar onroerend goed gedaan, bestaande uit 1/28 deel in twee huizen met erf staande te Baambrugge, getaxeerd op *f* 22-, en ¼ deel in een huis en erf eveneens staande in Baambrugge op *f* 100-.
In een lijst der doden[85] over 1745-1750, in de kerk van Abcoude begraven, op 3-8-1745: Maria Harbertsze in een kerkgraf. De kosten: openen van de kerk *f* 1-4-, huur van het graf *f* 6-:-, voor het luiden *f* 1-10-, voor de baar *f* :-12-, totaal *f* 9-6-0 (mogelijk is deze lijst later opgemaakt, een eerdere lijst is er niet of zij is herbegraven).

f. *Agnietje Harberts Sneu*, geb. ca. 1697, begr. Amsterdam 26-1-1736.
Zij tr. Abcoude Pd. 17-11-1722 Hendrik Meijbeek, op huwelijksvoorwaarden op 14-11-1722[86], beide wonende in Baambrugge. Agnietje werd geassisteerd door haar ouders, mede wonende in Baambrugge. Deze verklaarden aan hun dochter medegegeven te hebben *f* 100-, plus haar kleding en kleinoden. Aldus gedaan ten huize van de bruid.
Zij is begraven als huisvrouw van Hendrik Meijbeek *f* 15-., uren luiden *f* 1-. Hendrik Meijbeek hertrouwde Amsterdam 14-6-1737 met Maria Josephina Schmenck.

g. *Jacob Harberts Sneu*, geb. 1700, 'mr. glasenmaaker en schilder', overl. voor 1734.
Zijn geboorte jaar is te bepalen uit een verklaring d.d.7-5-1728[87]. Hij is dan 28 jaar en zijn beroep volgt uit de rekeningen van de gecommiteerde van het kapitel over de kerk goederen van Abcoude[88]. In de jaren 1728-1733 werd aan Jacob Sneu betaald voor 'glasenmaecken en verven': in 1728 *f* 74-17-, in 1729 *f* 143-13-, in 1730 *f* 5-12-, in 1733 *f* 7-18-. Na zijn overlijden is op 21-4-1733 zijn aandeel in onroerend goed, 1/14 deel van twee huizen en erven in Baambrugge, getaxeerd op *f* 50-.[89]

Generatie X

832. *Cornelis Melisz*, geb. ca. 1605 wonende Baambrugge, tr.(1) ca.1630 *Annitgen Janse Vrancken*, geb. ca. 1605, tr.(2) ca.1649

833. *Ariaentjen Jans*, geb. ca. 1620.
Hij maakte met Adriaentjen een testament op 26-7-1656[90] en een tweede op 13-4-1657[90]. Zij verklaarden het eerste testament vervallen, en hij prelegateert aan zijn zoon Pous Cornelisz *f* 700- en hij wil, dat voor enige deling dit bedrag aan Pous overhandigd zal worden. Voorts verklaren zij beide tot hun universele erfgenamen, zijn acht zowel voor- als nakinderen met namen Jan, Pous, Melis, Aefgen en Cornelisjen Cornelis, voorkinderen die hij bij zijn overleden vrouw Annitgen heeft verwekt. Voorts Herber, Jan en Annitgen Cornelis die hij bij de testatrice heeft verwekt. Zij testatrice vermaakt van haar na te laten goederen de helft aan haar drie voorgenoemde kinderen. Indien hij testateur voor haar testatrice overlijdt, moet de gehele boedel gedeeld worden volgens de ordonantie van de stad Utrecht. Aan haar testatrice met haar drie kinderen de helft en de

andere helft tussen zijn vijf voorkinderen, onverminderd het voornoemde legaat. Het hof van Utrecht heeft op 18-2-1657 octrooi verleend.
Uit het eerste huwelijk:
a. *Jan*, geb. ca. 1631.
b. *Pous*, geb. ca. 1633.
c. *Aefgen Cornelisz*, geb. ca. 1635, begr. Abcoude 12-10-1706.
Het geboortejaar van Aefgen geschat 'uit kracht van octroij om testeren van de hove van Utrecht, haer verleent op 25-1-1660' aangezien zij dan meerderjarig (25 jaar) moet zijn geweest. Zij maakte haar testament d.d.1-2-1699[24] en aanvullingen en wijzigingen daarop op 21-10-1699[24] (onderstaand een verkorte samenvatting van beiden).
Op 1-2-1699 lag Aefje Cornelis (wonende in Baambrugge) ziekelijk te bed bij Maria Claes weduwe van Jan Wijnen wonende in de Dorrewaert in Abcoude statengerecht en maakte aldaar voor notaris A. Veenman haar testament. Zij benoemt tot haar enige en universele erfgenamen Cornelis, Jan, Claes, Arie, Cos, Melis, en Annitje Jans Wijnen, kinderen van haar overleden broeder Jan Wijnen. Indien een of meer van voornoemde erfgenamen zou komen te overlijden zonder kind of kinderen na te laten, dan zal deze erfportie ten goede komen aan de overige erfgenamen. Voorwaarde is wel dat haar erfgenamen de goederen van haar niet mogen vervreemden of bezwaren op enigerlei wijze en dat ieder van haar erfgenamen verbiedt, voordat Annitje Jans meerderjarig is. Voorts verlangt zij dat Cornelis Jansz Wijnen, ondanks dat hij nog niet meerderjarig is, het volledig eigendom krijgt over de beesten en alles wat tot de koehouderij behoort. Daarvoor moet hij in de gehele boedel *f* 1200- inbrengen met een rente van 3% ingaande bij haar overlijden. En voor het huis en de landerijen groot tezamen 24 mergen 'bij de hoop zonder maat' gelegen in Abcoude statengerecht op de veenzijde aan huur *f* 400- per jaar tot de jongste van haar erfgenamen meerderjarig is. Voorts wil zij dat in het geval Cornelis Jansz Wijnen zou trouwen en ook kwam te overlijden, voordat zijn jongste kind meerderjarig is, zijn weduwe dan het huis en de landerijen moet verlaten. Deze komen dan ter beschikking van zijn zuster en broeders, die daar verder geen huur van mogen eisen welke dan een einde neemt. In het jaar waarin hij zou overlijden mag zijn weduwe het huis en land nog gebruiken. In het geval Jan, Claes, Arie, Cos of Melis zouden trouwen, voordat Annitje meerderjarig is, of meerderjarig is geworden, zal elk van hun *f* 500- uit haar boedel moeten ontvangen en niet meer, in mindering van hun erfportie. En zou het gebeuren dat Maria Claes weduwe van Jan Wijnen tot armoede zou vervallen, dan wil zij dat haar erfgenamen Maria Claes uit haar nalatenschap zullen onderhouden in eten, drinken, kleding en huisvesting, zo lang zij leeft.

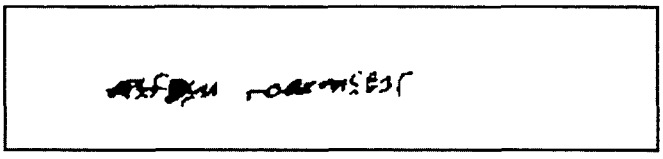

Handtekening van Aefgen Cornelis

d. *Melis*, geb. ca. 1637.
e. *Cornelisgen*, geb. ca. 1640.
Uit het tweede huwelijk:
f. *Herber*, geb. ca. 1640.
g. *Jan*, geb. ca. 1652 (volgt 416).
h. *Annitgen*, geb. ca. 1654.

834. *Claes Willemsz*, geb.(waarschijnlijk) Abcoude ca. 1625, overl. voor 1677[103], tr. ca. 1652

835. *Annetje Ambrosius*, geb. ca. 1628, overl. voor november 1693.
Na het overlijden van Annetje Ambrosius werd op 4-11-1693[91] (oude stijl) op verzoek van de heer Simon Barchman Wuijtiers, een taxatie gemaakt van een derde part van 23 mergen land op de veenzijde, zijnde erfpachtgoed. Jaarlijks belast met vier 'westoppen boter', wettig toekomende aan

de erfgenamen van Annetje Ambrosius weduwe van Claes Willems, getaxeerd op *f* 900-. Dit land werd op dezelfde datum getransporteerd[27] door haar erfgenamen Joost Claesz, Jan Wijnen gehuwd met Merritje Claas, de voogden over de minderjarige kinderen van Diewerje Claes, en over de minderjarige kinderen van Guertje Claes en tezamen voor Cornelis Claes en voor Aeltje Claes gehuwd met Isbrant Bos. Zij transporteerden aan de moeder van de heer Simon Barchman Wuijtiers, Jfr. Elisabet Dommers, wed. van Cornelis Barchman Wuijtiers, bovenstaande grond. Annetje Ambrosius is hoogst waarschijnlijk heel kort voor 4 november overleden.

Annetje Ambrosius was volgens een opdracht tot verkoop d.d.7-11-1693[92] mede-erfgenaam van Jasper Steenwijck, in leven burgemeester van Leerdam. De in de bovenstaande alinea genoemde erfgenamen machtigen Joost Claes en Isbrand Bos om uit hun aller naam te verkopen de roerende en onroerende goederen die door het overlijden van Jasper Steenwijk aan Annetje Ambrosius ten deel gevallen zijn. Het besloten testament van Jasper van Steenwijk werd op verzoek d.d.19-8-1693[93] (ouden stijl) van een familie Van Os, aan de schepenen van Leerdam geopend. Het testament was door Jasper Steenwijk zelf geschreven en ondertekend. Het is op 21-11-1689 verzegeld door de secretaris der stad en graafschap Leerdam. Het begint met het teniet doen van *f* 500-, die hij aan de armen van de diakonie in Gorinchem vermaakt had op 16-11-1664 voor notaris Jan Mersselissen van Osch. Hetgeen hij aan zijn neef Jacob Cornelis van Os of zijn kinderen vermaakt had, te weten *f* 500-, blijft van kracht. Aan de armen van de diakonie van Leerdam vermaakt hij nu *f* 500-. Voorts aan zijn meid Aderiana de Bruijn *f* 200- per jaar zolang zij leeft en ongetrouwd blijft, en ook dubbele rouw van hoofd tot voeten draagt, zal zij het jaar uit in het huis waar ik sterf mogen blijven wonen etc. Aan dit testament was een briefje vastgespeld, hij wil dat Johan de Meijer, secretaris van Leerdam, na zijn dood de voorkeur moet hebben in huur of koop (van zijn huis). Op 12-11-1692 ondertekend Jasper van Steenwijck.

Op 22-11-1693 (oude stijl)[94] compareerden voor de schepenen van Leerdam, Joost Claesz en Isbrant Bosch 'wonende te Utrecht' gemachtigden van etc. voornoemde Joost Claes als erfgenaam van zijn moederszijde van de heer Jasper van Steenwijck en het recht door erfenis verkregen van de navolgende schuldrente brief, 'droegen op en gaven over als recht is' aan heer Gosewijn Hasius burgemeester der stad en graafschap Leerdam de vrije eigendom van deze schuldrente brief van drie honderd caroli guldens ten laste van Cornelis Huijgen Verweij, voor de schepenen van Leerdam gepasseerd op 19-5-1691 met alle verkoop en onbetaalde rente van dien.

Alle erfgenamen worden genoemd in een schepenakte d.d. 2-5-1694[95] ook de erfgenamen van Annetje Ambrosius. Deze worden vertegenwoordigd door Isbrant Bosch. Wijlen Annetje's relatie tot Jasper van Steenwijk is niet duidelijk.

Uit dit huwelijk (waarschijnlijk alle geboren in Abcoude):

a. *Dieuwertje Claesz*, geb. ca. 1653, zij heeft in 1693 minderjarige kinderen[27].
b. *Joost Claesz*, geb. ca. 1654, waarschijnlijk identiek met Joost Claes Ouwens[34]; deze is overl. na 18-3-1717.
c. *Merritje*, geb. ca.1655 (volgt 417).
d. *Geertje Claesz*, geb. ca. 1656, zij heeft in 1693 minderjarige kinderen[27].
e. *Cornelis Claesz*, geb. ca. 1657.
f. *Aeltje Claesz*, geb. ca. 1658, tr. Isbrant Bos.[27]

844. *Jan Harpertsz Sneu*, geb. ca. 1630, wonende Baambrugge, overl. na 1682, tr. ca. 1655

845. *Oopje Tonis (Gelre)*, geb. ca. 1630, overl. voor oktober 1682.

Op 5-10-1668 machtigt Jan Herbertsz Sneu wonende in Baambrugge[96] de secretaris van het kapittel van St. Pieter om uit zijn naam met de heren dekenen etc. van het Oudmunsterkapittel te onderhandelen over de erfkoop van een erfpacht van *f* 4-15-0 jaarlijks over zijn pachthoeve en landerijen, hem wettig toebehorend.

Hij is aanwezig bij de ondertrouw van zijn twee zonen te Amsterdam in 1681 en bij zijn neef Dirk Sneu.

De naam van zijn vrouw, volgt uit een transport[97]. Op 15-10-1682 verscheen voor schout en schepenen van Abcoude Baambrugge Jan Herberts als weduwnaar en boedelhouder van Oopje Tonis (Gelre) en voor haar erfgenamen, en Tijmen Dircks en Neeltje Tonis Gelre echtelieden voor zichzelf en als mede erfgenaam voor 2/3 parten van Marritje Tonis en transporteerden aan en ten behoeve van Steven Tonis Gelre, de helft en twee derden parten van ¼ part van de andere helft van een huis en erf staande en gelegen in Baambrugge etc.; zijnde dit huis en erf bezwaard met de lasten van 1 stuiver en 8 penningen, wettig toekomende de kapel van Baambrugge, en huisgeld te betalen volgens de daarvan zijnde registers.

Uit dit huwelijk (waarschijnlijk geboren te Abcoude Baambrugge):

a. *Harbert*, geb. 1656 (volgt 422).

b. *Cors Jansz Sneu*, geb. Abcoude 1657, schuitenvoerder, overl. na november 1681.
Hij otr. (pui) 22-11-1681 Amsterdam[98]; j.m. van Abcou en was 24 jaar oud en woonde in de Utrechtsedwarsstraat, geassisteerd met zijn vader Jan Harpertsz Sneu, met Marritje Arens Adel van Amsterdam oud 21 jaar, wonende op de Baangracht, geassisteerd met haar moeder Ariaentje Hendrix. Deze akte is doorgehaald. Waarschijnlijk is hij voor zijn huwelijk overleden (verdronken?).

c. *Agnietje Jansz Sneu*, geb. ca. 1661.
In 1701 is zij nog niet getrouwd[30] en heeft zij recht op *f* 400- uit de erfenis van Dirck Sneu, waar 3% rente over zal worden betaald.

d. *Lobbetje Jansz Sneu*, geb. Baambrugge 1663, otr. Amsterdam 4-4-1715[99], 52 jaar oud, Boudewijn Schipper, wedn. van Neeltje Dircks, geassisteerd met Neeltje Sneu.

e. *Neeltje Jansz Sneu*, geb. ca. 1665, in 1701[30] was zij getrouwd met Dirck Cornelis, begr. Amsterdam 20-9-1740[100], wed. van Dirk Cornelisz Koning.

846. *Cornelis Pietersz van den Burg*, metselaar, geb. ca. 1635, overl. voor 1681, tr.

847. *N.N.*

Uit dit huwelijk:

a. *Agatha Cornelis van den Brug* (alias Burg en Verbrugge), geb. 1661 (volgt 423).

Generatie XI

1688. *N.N.* (Herbert Jansz, geb. ca.1600, kuiper te Amsterdam, overl. voor 1672), tr.

1689. *N.N.*

Uit dit huwelijk:

a. *Jan Harpertsz Sneu* (volgt 844).

b. *Cornelis Harpertsz.*
Zijn zoon Jacob Cornelis trouwt Willemijntje Schouten en is overleden voor 20-5-1692[101]. Dirck Sneu zou ook een zoon van hem kunnen zijn, dan zal hij voor september 1681 overleden zijn. Dit is de enige Harpertsz die in aanmerking komt. Dit onvolledige en niet bewezen kwartier is belangrijk gezien de grote rol die de nalatenschap van Dirck Sneu in het geheel speelt. Dirck Sneu, geb. 1657, suppoost in de zijdehal, wonende op de Houtgracht, otr. Amsterdam 5-9-1681 geassisteerd met zijn oom Jan Harmensz (Harpertsz) Sneu, Maria Versteegh, geb. 1660 wonende Loijersgracht te Amsterdam. Hij is overleden voor 3-10-1700 (oude stijl) toen zijn 6½ mergen nagelaten land getaxeerd werd op *f* 1625-[31]. Dit land bij 'de hoop zonder maat' in Baambrugge gelegen[30] is in het voorgaande reeds genoemd, onder Cornelis Jansz Wijnen (Sneu), oudste zoon van 416/417, die met zijn broers en zuster, deze grond hebben gekocht van de erfgenamen. Deze waren, Herbert Jansz Sneu, met zijn drie zusters en Cornelis Aertsz Breur, met zijn vier zusters, Maritje Dircks en een minderjarige erfgenaam genaamd Dirck Jansz Luijt, waarover voogden waren aangesteld. Een ervan was genaamd Willem Cornelis Schouten.
Maria Versteegh, weduwe van Dirck Sneeuw is begr. Amsterdam 23-4-1740[102](zij komt in bovengenoemde nalatenschap niet voor, waarschijnlijk zijn zij op huwelijks voorwaarden getrouwd, en is de grond afkomstig van de ouders van Dirck).

1690. *Antonis Steven Gelre*, geb. ca. 1600, tr.

1691. *N.N.*

Uit dit huwelijk:

a. *Oopje Tonis*, geb. ca. 1630 (volgt 845).

b. *Steven Tonis*, geb. ca. 1631, overl. voor 8-2-1693.

c. *Neeltje Tonis*, geb. ca. 1633, tr. Tijmen Dircks[97].

e. *Marritje Tonis*, geb. ca. 1635, overl. voor 1682.[97]

Aan Antonis Steven Gelre betaalde het gerecht van Abcoude Pd. d.d. 30-10-1642[105] *f* 13- voor een jaarloon van zijn moeder zaliger, als vroedvrouw over 1641.

Steven Thonis betaald in 1670[88] *f* 15-0-0 voor de helft van een zuwe (looppad door een moeras, volgens van Dale); op een later tijdstip kocht hij van het ½ zuwe *f* 4-5-8. Voorts betaalde hij in 1683 en in 1684 *f* 15-0-0.

Op 8-2-1693[58] verscheen voor het gerecht van Abcoude Baambrugge Anthonis Stevens Gelre en Cornelis Jans de Ouwe, gehuwd met Weijntje Stevens Gelre en de nog onmondige kinderen Cornelis en Lobbetje Stevens Gelre, erfgenamen van Steven Antonis Gelre en Lijsbet Cornelis Spijc-

ker, hun overleden ouders. Zij transporteerden ten behoeve van Herbert Jans Sneu, wonende in Baambrugge de helft van een huis met erf en schuur etc. De andere helft is eigendom van genoemde Cornelis en Lobbetje Stevens Gelre etc.

1692. *Pieter Claese (van den Burg)*, geb. Amsterdam? ca. 1600, overl. na januari 1681[56], tr.

1693. *N.N.*

Uit dit huwelijk:

a. *Cornelis Pietersz van den Burg*, geb. waarsch. Amsterdam ca.1635 (volgt 846).

Noten

RAH = Rijksarchief Haarlem; GAA = Gemeente Archief Amsterdam; RAU = Rijksarchief Utrecht; SAH = Streekarchief Hilversum. Abcoude Pd. = Abcoude Proosdij en Aasdom (zie voor nadere verklaring het aardrijkskundig woordenboek der Nederlanden door A.J. van der Aa). dgr. = dorpsgerechten, na. = notarieel archief. ora. = oud rechterlijk archief. Niet nader genoemde notaris is Antipas Tredee te Abcoude.

1. RAU, Abcoude Pd. dgr. inv.nr. 68, d.d. 20-11-1742 huwelijk Dirk Corssen Sneu met Agatha Jansz Smit.
2. doop Petronella 9-4-1755.
3. RAU, Abcoude na. nr. 16 = toegangsnummer, (inv.nr.A00a015 wordt verder niet meer vermeld) d.d. 23-1-1756, A.1184, pag. 305 t/m 366 boedelscheiding.
4. RAU, Abcoude na. nr. 16, d.d. 19-8-1755, A.1163, f.105, procuratie.
5. GAA, na. notaris Jan Willem Smit nr.9915, d.d. 21-1-1756, A24
6. RAU, Abcoude na. nr. 11, d.d. 14-11-1742, A.623, f.755 huwelijksvoorwaarden.
7. GAA, begraven nr. 1201, d.d. 15-1-1737, pag. 141v, Cors Janse Sneew buiten de Utregtse poort op 't Cuijperpat. (St. Anthonis kerkhof).
8. GAA, civ. otr. 10-11-1712 pag. 374, Cos Janse Sneu van Baanbrug, catoendrukker, wonende onder gebiet van Amsterveen, oud 25 jare, ouders doot, geass. met Pieter Visser en Maria Dingenom van Amsterdam, out 22 jare, woont buiten de Uijtregsepoort, geass. met haar moeder Marretje Kalf. w.g. Kos Janse Sneu, Marria Dingenam en Maria (kruisje).
9. GAA, begraven nr.1201, d.d. 14-6-1736, pag. 131, Marritje Dignoms, huijsvrouw van Cors Janse Sneew op 't Kuijperspat *f* 2-.
10. RAU, Abcoude Baambrugge dgr. inv.nr. 5, d.d. 20-11-1737, Jan Corssen Sneeuw, timmerman, gedaagde, moet betalen aan achterstallige huur *f* 3-18-.
11. RAU, Abcoude Pd. dgr. inv.nr. 53, d.d. 4-5-1757 A.141, consent aan Neeltje Jacobs Praet, weduwe van Jan Korse Sneuw.
12. GAA, otr. d.d. 28-10-1735 nr.577, pag. 464, Jan Carszen met Neeltje Jacobs Praat.
13. Jan is gedoopt op de 5e en Dignum op de 11e september 1714, mogelijk is dit Dirk. Zo niet is deze Dignum overleden, voor de 2e Dignum gedoopt werd. Er is voor zover bekend alleen later een kind van Cors begraven. Bij de doop op 11 september kan de naam van de getuige Aaltie Janze Sneeuw, niet goed zijn. Cors had maar één zus genaamd Annitje(een andere Aaltie bestond niet). Hoogst waarschijnlijk is het aanwezige doopboek van Buitenveldert (inv.nr.17) in het R.A. Haarlem, een overgeschreven exemplaar. Alles is in hetzelfde handschrift keurig onder elkaar ingeschreven, dat daarbij fouten zijn gemaakt is niet onwaarschijnlijk en hoe zag toen het orgineel eruit?. Ik denk dat dit gebeurd is voor de inlevering bij de burgelijke stand (op last van Napoleon) in 1811(waarschijnlijk omdat men het orgineel niet af wilde geven).
14. GAA, begraven nr. 1257, d.d. 23-8-1722, pag. 139 een kind van Kors Janse Sneew buijten d' Uijterse poort aan het Kuiperspat baar 4, 26 st.(stuivers) St. Anthonius kerkhof.
15. RAU, Abcoude Baambrugge dgr. inv.nr. 5, d.d. 14-11-1713 pag. 112v, eiser.
16. RAU, Abcoude Baambrugge dgr. inv.nr. 9, d.d. 15-9-1711, huwelijk Jan Tijmens Smit met Cornelia Herbers Sneu.
17. RAU, bisschoppelijk archief (kapittel St.Pieter) nr.853, begraven in de kerk op de 7e regel, nr.18. RAU, na. nr.16, d.d.10-11-1756, A.1217, f.417 huwelijksvoorwaarden met zijn dienstbode Lijsbet Langhaer, uit deze relatie een kind gedoopt op 7-7-1757.
18. RAU, Abcoude na. nr. 11, d.d. 5-6-1741, A.558, f.211 huwelijksvoorwaarden.
19. GAA, na. notaris Gerard Emaus ten Bergh, inv.nr. 5681, d.d. 18-11-1720, testamemt van Aert Tijmons Smit.

20. RAU, Abcoude na. nr. 6, d.d. 3-3-1732, A.118, f.77 aanstelling voogden over de kinderen van Cornelia Herberts Sneu.
    idem, nr. 11, d.d. 12-2-1741, A.542, pag. 49 akte van voogdij.
21. RAU, Abcoude na. nr. 11, d.d. 21-11-1742, A.624, f.763 ontslag van voogdij.
22. RAU, Abcoude na. nr. 2, d.d. 14-12-1720, f.227-229 huwelijksvoorwaarden tussen Cornelia Herberts Sneu en Casper Hesp.
23. GAA, na. notaris Jan Ardinois, inv.nr. 9117, d.d. 25-1-1734, boedelscheiding van wijlen Herbert Jansz Sneu en Agatha Cornelis van den Burg.
24. RAU, Abcoude na. nr. 1, notaris A.Veenman, d.d. 1-2-1699, p.120 testament van Aefje Cornelis, en d.d. 21-10-1699, A.2 idem, wijziging testament.
25. RAU, Vreeland na. notaris Willem Veenman, nr. 2370, d.d. 13-4-1657 testament van Cornelis Melisz en Adriaentgen Jans. (eerder testament d.d.26-7-1656).
26. RAU, Abcoude Baambrugge dgr. inv.nr. 5, d.d. 10-5-1678, staande op de rolle van 15-8-1682.
27. RAU, Abcoude na. nr. 1, notaris A.Veenman, d.d. 4-11-1693, p.62 transport door de erfgenamen van Annetje Ambrosius.
28. RAU, Abcoude Baambrugge dgr. inv.nr. 8, d.d. 24-10-1706 aanstelling voogden.
29. RAU, Abcoude Baambrugge dgr. inv.nr. 8, d.d. 5-9-1697 transport.
30. RAU, Abcoude Baambrugge dgr. inv.nr. 8, d.d. 14-4-1701 transport.
31. RAU, Abcoude Baambrugge dgr. inv.nr. 8, d.d. 3-10-1700 taxatie onroerend goed van Dirck Sneu.
32. SAH, Kortenhoef na. nr.3029, d.d. 1-12-1715, f.273 – 274v testament*.
33. RAU, Abcoude Baambrugge inv.nr. 9, d.d. 7-3-1716 taxatie onroerend goed van Cornelis Jansz Sneu.
34. SAH, Kortenhoef na. nr. 3030, d.d. 18-3-1717, f.119 – 121 boedelscheiding*.
35. SAH, Kortenhoef na. nr. 3030, d.d. 10-8-1717, f.157 – 158v wijziging van een deel van de boedelscheiding, nagelaten door Cornelis Jansz Sneu (Wijnen)*.
36. RAU, Abcoude Baambrugge, inv.nr. 9, d.d. 22-6-1717 verkoop land.
37. RAU, Abcoude na. nr. 18, d.d. 5-5-1761, A.1416, f.93 – 129 boedelscheiding van Arij Sneu.
38. RAH, Ankeveen ora. inv.nr. 3370, d.d. 6-3-1748, transport namens Jan Claasse Sneu, weduwnaar.
39. RAU, Abcoude na. nr. 20, d.d. 21-12-1768, A.1717, f.417 boedelscheiding van Marritje (Claesen) Sneuw.
40. SAH, Nederhorst den Berg ora. inv.nr. 3362, d.d. 31-8-1728, p.68*.
41. RAU, Abcoude kapittel St.Pieter, inv.nr. 853, begraven Arij Jansz Sneu.
42. RAU, Abcoude na. nr. 3, d.d. 28-7-1725, f.112 – 112v huurovereenkomst.
43. RAU, Abcoude na. nr. 3, d.d. 14-10-1727, f.254 – 267 testament Arij Jansse Sneu.
44. RAU, Abcoude na. nr. 10, d.d. 14-8-1739, A.489, f.313, 2e testament Arij Sneu.
45. RAU, Abcoude na. nr. 14, d.d. 1-8-1759, A.951, f.189, 3e testament van Arij Sneu.
46. RAU, Abcoude Baambrugge dgr. inv.nr. 11, A.248 taxatie onroerend goed van idem.
47. RAU, Abcoude Baambrugge dgr. inv.nr. 11, A.249 verkoop idem.
48. GAA, otr. d.d.30-10-1716, nr.710, f.365, Melis Jansz Sneu met Femmetje van Driel.
49. GAA, begraven d.d. 30-6-1742, nr. 1177, f.176 Femmetje Jacobs weduwe van Meelis Sneeu buijten de Raampoort op 't Lange Bleekerspad, laat 2 kinderen na baar 4R.
50. RAH, Ouderkerk a/d Amstel inv.nr. 2584, d.d. 5-4-1720 testament van Melis Jansz Sneu en Femmetje Jacobs wonende in 't dorp, op de langstlevende van hun beide.
51. RAU, Abcoude na. nr. 17, d.d. 11-12-1759, A.1346, f.519 nieuw testament Arij Sneu (alle vorige testamenten vervallen, speciaal d.d. 4-1-1752 voor notaris Willem van Lingen, wonende in Nichtevecht).
52. RAU, Abcoude na. nr. 17, d.d. 17-4-1758, A.1274, f.65 testament van Jan Cornelisz Buijs, weduwnaar van Annitje Janse Sneu.
53. RAU, Abcoude Baambrugge inv.nr. 9, d.d. 22-12-1717, f.99 taxatie onroerend goed.
54. RAU, Abcoude bisschoppelijk archief inv.nr. 845a, rekeningen van de kerk te Abcoude voor huishuur 1677-1680.
55. RAU, Abcoude bisschoppelijk archief inv.nr. 845-1, vorige huurder Tijmen Jansz.
56. GAA, otr. (pui) d.d. 24-1-1681, nr. 692, f.157 Harpert Jansz van Abcou, glazenmaker, out 25 jaren in de Utrechtsedwarstraat, geassisteert met Jan Harpers zijn vader en Agatha Cornelis van Amsterdam out 20 jaren, in de Oude Hooghstraat, ouders doot geassisteert met haar grootvader Pieter Clase.
57. GAA, Poorterboek nr. 5, d.d. 11-11-1681, f.252, Harbert Jansz herkomst Abcou, wijlen zijn schoonvader Cornelis Pietersz van den Burg, metselaar.
58. RAU, Abcoude Baambrugge dgr. inv.nr. 8, d.d. 8-2-1693, transport door de familie Stevens Gelre, t.b.v. Herbert Jansz Sneu.
59. RAU, Abcoude Baambrugge dgr. inv.nr. 8, d.d. 18-4-1700, transport door Herbert Sneu.

60. RAU, Abcoude Baambrugge inv.nr. 9, d.d. 12-5-1709, transport t.b.v. idem.
61. RAU, Abcoude bisschoppelijk archief inv.nr. 821 oud schilt en schelling gelt.
62. RAU, Abcoude na. nr. 2, d.d. 16-7-1720, p.159 – 164, testament Herbert Janssen Sneu en Agatha Cornelisse van den Burg, gewijzigd d.d. 24-2-1722 p.315 – 318 en codicil d.d. 30-9-1722 p.383 – 384.
63. RAU, Abcoude na. nr. 23, notaris Jacob Gouset d.d. 25-7-1728 machtiging en d.d. 21-12-1729 testament van Agatha Cornelis van den Brugh.
64. RAU, Abcoude bisschoppelijk archief, kapittel St.Pieter inv.nr. 853, lijst 1777.
65. GAA, na. inv.nr. 9117, notaris Jan Ardinois A.81, d.d. 25-1-1734 boedelscheiding van Herbert Jansz Sneeuw en Agatha Cornelis van den Brug.
66. RAU, Abcoude na. nr. 2, d.d. 19-3-1721 p.253 – 256 testament Cornelis Herberts Sneu en Kuijntje Dircks op de langstlevende.
67. RAU, Abcoude na. nr. 9, d.d. 1-12-1737 p.299, idem tweede testament.
68. RAU, Abcoude na. nr. 12, d.d. 12-9-1744, A.706, p.251, idem codicile. Idem, d.d. 7-12-1746, A.796, p.939 procuratie betreft zijn huis in Amsterdam.
69. RAU, Abcoude na. nr. 15, d.d. 5-6-1752, A.1040, pag. 149 procuratie idem van Hendrik Meijbeek.
70. RAU, Abcoude na. nr. 17, d.d. 27-12-1760, A.1400, pag. 855 aanstelling testamentaire executeurs door Cornelis Herberts Sneu.
71. RAU, Abcoude na. nr. 18, d.d. 13-4-1762, A.1458, pag. 373 idem.
72. RAU, Abcoude na. nr. 17, d.d. 27-12-1760, A.1400, pag. 855 idem.
73. RAU, Abcoude na. nr. 18, d.d. 13-4-1762, A.1458, pag. 373 idem. Idem d.d. 23-6-1762, A.1468, pag. 425 procuratie van Hendrik Meijbeek in verband met het overlijden van Cornelis Herberts Sneu. Idem d.d.4-8-1762, A.1473, pag. 453 verkoop huis. Idem d.d.26-1-1763, A.1485, pag. 537 – 560 scheiding tussen de executeurs van wijlen Cornelis Herberts Sneu en Kuijntje Dirks. Idem d.d.27-1-1763, A.1486, pag. 560 – 585 inventaris en boedelscheiding van idem.
74. RAU, Abcoude Baambrugge dgr. inv.nr.9 d.d. 1-8-1719 testamentaire executeurs van wijlen Jan Jacobsz Swaan. Idem d.d. 14-11-1719 transport van *f* 600- uit de boedel van idem t.g.v. Mijntje Martens.
75. RAU, Abcoude Baambrugge dgr. inv.nr. 9, d.d. 26-4-1720 verkort deel van het testament van Jan Jacobs Swaans, weduwnaar van Lijsbet Cornelis Broer in Baambrugge overleden op de 25e of 26e maart 1719. Verscheen voor mij notaris Antipas Tredee etc. Jan Jacobs Swaan, ziekelijk in bed zittende en legateerde aan Kuijntje Dirks zijnde een dochter van Aefje Cornelis Sijmons de helft van een huis en erf met de bebouwing en beplanting, staande in Baambrugge op de hoek, schuin tegenover de kerk, tegenwoordig door de testateur bewoont. Idem d.d.29-5-1720 verscheen voor schout en schepenen van Abcoude de Leeuwsgerecht Claas Cornelisz Broer, Jan Cornelisz Broer voor zichzelf en voor hun zuster Geertje Cornelis Broer en transporteerde zij aan en ten behoeve van Cornelis Harberts Sneu, ¼ part van een huis en erf, staande in Baambrugge onder voornoemd gerecht.
76. RAU, Abcoude DTB, inv.nr. 45, d.d. 15-4-1728.
77. RAU, Abcoude dgr. inv.nr. 11, Anno 1763, A.339 Jacoba Herberts Sneu weduwe van Jan Krukkestoel.
78. RAU, Abcoude na. nr. 18, d.d. 8-8-1762, A.1474, f.465 procuratie van Hendrik Meijbeek door Jacoba Herberts Sneu en zoon.
79. RAU, Abcoude na. nr. 21, d.d. 6-6-1770, A.10, f.109 verkoop huis van wijlen Jacoba Herbers Sneu.
80. RAU, Abcoude na. nr. 2, d.d. 16-11-1720, pag. 219 – 221 huwelijksvoorwaarden Anna Herberts Sneu en Jan Janssen Bravert weduwnaar.
81. RAU, Abcoude na. nr. 11, d.d. 21-12-1742, A.627, pag. 785 aanstelling voogden over de kinderen van Anna Herberts Sneu.
82. RAU, Abcoude na. nr. 13, d.d. 22-11-1747, A.819, pag. 121 wijziging voogden over idem.
83. RAU, Abcoude na. nr. 4, d.d. 17-12-1729, pag. 161 – 162 huwelijksvoorwaarden Maria Herberts Sneu en Gijsbert Pieters Timmer weduwnaar.
84. RAU, Abcoude Baambrugge dgr.inv.nr. 10, d.d. 17-4-1732 taxatie onroerend goed van wijlen Maria Harberts Sneu.
85. RAU, Abcoude bisschoppelijk archief inv.nr. 854 (ingebonden bij 845-1) d.d. 3-8-1745 begraven Maria Harbertze.
86. RAU, Abcoude na. nr. 2, d.d. 14-11-1722, pag. 398 – 400 huwelijksvoorwaarden Agneta Herbertsz Sneu en Hendrik Meijbeek jm.
87. RAU, Abcoude na. nr. 4, d.d. 7-5-1728 pag. 22v – 23v en pag. 41 – 41v verklaringen van o.a. Jacob Herbertsz Sneu.
88. RAU, Abcoude bisschoppelijk archief inv.nr. 845-1 rekeningen van de gecommiteerde van het kapittel over de kerkgoederen van Abcoude.

89. RAU. Abcoude Baambrugge dgr. inv.nr. 10 d.d. 21-4-1733 taxatie van de onroerende goederen van wijlen Jacob Harberts Sneu.
90. RAU. Vreeland na. nr. 2370, notaris Willem Veenman, d.d. 26-7-1656 en 13-4-1657 testamenten van Cornelis Melisz en Adriaentgen Jans.
91. RAU. Abcoude Baambrugge dgr. inv.nr. 8, d.d. 4-11-1693 taxatie onroerend goed van wijlen Annetje Ambrosius.
92. RAU. Abcoude na. nr. 1, pag. 63, d.d. 7-11-1693 verkoop van idem.(noot 91).
93. ARA. Leerdam ora. inv.nr. 39, d.d. 19-8-1693, f.188 – 188v opening testament.
94. ARA. Leerdam ora. inv.nr. 20, d.d. 22-11-1693, f.83 overdracht schuld rente brief (op f.84 een soortgelijke akte).
95. ARA. Leerdam ora. inv.nr.20, d.d. 2-5-1694, f.106 – 107 verschenen de erfgenamen van Jasper van Steenwijck, voor de schepenbank in Leerdam.
96. RAH. Nederhorst den Bergh inv.nr. 3866, notaris Graskaas, d.d.5-10-1668, A.96 machtiging van Jan Herbertsen aan de secretaris van het kapittel van St.Pieter.
97. RAU. Abcoude Baambrugge dgr. inv.nr. 8, d.d. 15-10-1682 transport door Jan Herberts, weduwnaar van Oopje Tonis.
98. GAA. otr. pui d.d. 22-11-1681, nr.693, pag. 29 Cors Jansz Sneu met Marritje Arens Adel.
99. GAA. otr. d.d. 4-4-1715, nr. 710, pag. 3 Lobbetje Sneu met Boudewijn Schipper eerdere vrouw Neeltje Dircks.
100. GAA, begr. d.d. 20-9-1740, nr.1238, pag. 16v Neeltje Jans Sneeuw, weduwe van Dirk Cornelis Koning.
101. RAU. Abcoude Baambrugge dgr. inv.nr. 8, d.d. 20-5-1692 transport van de helft van een en twintig mergen land, waarvan 1/24 deel door Willemijntje Schouten weduwe van Jacob Cornelis Harberts.
102. GAA. begr. d.d. 23-4-1740, nr. 1071, pag. 123v Maria Versteegh, weduwe van Dirck Sneeuw, komt van de Achterburgwal bij de Lutherse oude kerk.
103. RAU. Abcoude Baambrugge dgr. inv.nr. 4, staande op de rolle d.d. 13-2-1677: Albert Jans Smit eiser, contra de wed. van Claes Willems.

* Deze gegevens in dank ontvangen van de heer P.J.K. van Werkhooven.

Tot slot de familie Stolp

Zoals vermeld in *Gens Nostra* 47 (1992) pag. 418 heb ik gebruik gemaakt van de gegevens van wijlen de heer J. Aten, die mij beschikbaar zijn gesteld door zijn kleinzoon N. Aten, wat betreft de oude generaties Stolp (en Binnenblijff). Ik ben er toen vanuit gegaan, gezien het aantal genoemde akten (40) uit het oud rechterlijk archief en de gemeenteregisters van Nieuwe Niedorp die ik alle heb doorgezien, dat in andere bronnen geen verdere gegevens meer aanwezig waren. Echter uit een artikel over 'Het Stolpiaans Legaat' in *Gens Nostra* 52 (1997) pag. 80 e.v. blijkt dat er in het oud notarieel archief van Nieuwe Niedorp enige zeer informatieve akten aanwezig zijn. Het toeval wil dat evenals in de hiervoor beschreven familie Sneeuw ook in de familie Stolp een ongehuwde Aefje twee testamenten maakte, waarin de kinderen van haar broer genoemd worden. Zie voor details het bovengenoemde artikel. Globaal dient de kwartierstaat als volgt gewijzigd te worden:

De nummers 11008 en 11009 vervallen; deze tekst moet bij 5504 staan. De tekst aldaar vervalt.

2752. *Jansz* wijzigen in *Claesz* en als geboortejaar ca. 1530, overl. na 26-1-1608, tr. (1) *N.N.*, tr. (2)

2753. *Neel Willems* (uit testament op langstlevende)

Uit het eerste huwelijk:
Maritge, tr. 1-1-1582 Jan Jansz. Wit.
Dirck, tr. 16-1-1583 Maartje Jans.
Uit het tweede huwelijk:
Willem (dan volgt a t/m d)
e. *N.N.* = *Neel.*
f. tekst vervalt.
g. *N.N.* = *Guert.*

NOGMAALS: HERZIENING VAN HET NAAMRECHT IN NEDERLAND

door R.F. VULSMA

Al eerder, in het januari-nummer van de jaargang XL (1985) van *Gens Nostra* mocht ik over de herziening van het naamrecht enige indrukken weergeven. Het was toen naar aanleiding van een op 19 oktober 1984 door de toenmalige Staatssecretaris van Justitie, mevr. mr. V.N.M. Korte-van Hemel, in de openbaarheid gebrachte Voorontwerp van Wet. Als ik het artikel nog eens doorneem dan kan toch niet in alle oprechtheid worden volgehouden, dat het volstrekt van enige ironische ondertoon gespeend is. Ik herinner mij ook dat het bedoelde voorontwerp eind '84 en heel '85 onder genealogen met name, een golf van onrust veroorzaakte, een gevoelen van 'hoe komt men er bij iets zo dwaas als serieus van regeringszijde voor te stellen'.

Thans, per 1/1/1998, is het nieuwe naamrecht dan toch in het Burgerlijk Wetboek verankerd. Het is niet precies wat in 1984 werd aangeboden, maar doet er op diverse punten toch wel heel sterk aan denken. Ook nu zijn er onder genealogen nog wel kritische stemmen te beluisteren, maar het gevoelen van nu is toch iets meer van: 'wel, eindelijk is het zover, het zal even wennen zijn, maar we moeten maar eens zien hoe het lopen gaat'! In overeenstemming daarmee dient de toon van deze nieuwe bijdrage – aangepast aan de geest van de tijd – wat ernstiger te wezen.

Misschien is het goed meteen te vermelden dat – eveneens per 1 januari 1998 – is ingevoerd: het geregistreerd partnerschap. Dat is – te vergelijken met een huwelijk – een officieel geregistreerd samenlevingsverband van twee personen. Deze personen kunnen zowel van hetzelfde als van verschillend geslacht zijn. Als zij van hetzelfde geslacht zijn, kunnen zij niet huwen, maar kunnen ze wel een geregistreerd partnerschap aangaan. Als ze niet van hetzelfde geslacht zijn, kunnen ze voor een geregistreerd partnerschap kiezen, omdat ze om voor hen geldende redenen niet met elkaar willen trouwen.

Er zijn aan dat geregistreerd partnerschap overigens wel beperkingen verbonden. Men kan maar met één persoon tegelijkertijd een partnerschap hebben; dus ook hier geen 'bigame' partners! Ook kan een gehuwd persoon niet tegelijk een partnerschap met een ander sluiten. Voor het geregistreerd partnerschap gelden verder verschillende voorwaarden (leeftijd, bloedverwantschap) die ook voor het huwelijk gelden. Twee broers kunnen dus geen geregistreerd partnerschap aangaan, zo goed als broer en zus niet met elkaar kunnen huwen. Tenslotte: het geregistreerd partnerschap is niet hetzelfde als het al langer bekende samenlevingscontract, waarbij de partners t.o.v. de notaris een regeling treffen omtrent hun onderlinge verplichtingen. Het geregistreerd partnerschap heeft ook betekenis – net als een huwelijk – voor de juridische verhouding tot anderen.

Waarom – zult u zich afvragen – deze uitweiding over het geregistreerd partnerschap? Wel, omdat het nieuwe naamrecht voor een deel niet alleen betrekking heeft op personen die met elkaar gehuwd zijn en op hun kinderen, maar evenzeer op de geregistreerde partners.

Uit perspublicaties zult u wel hebben begrepen dat er definitief verandering komt in de regeling inzake het gebruik van de naam van de partner. Tot nu toe was het gebruikelijk (en sinds 1970 ook wettelijk geregeld) dat de gehuwde vrouw in het dagelijks

verkeer de naam van haar man voerde (resp. mocht voeren) of aan de hare (mocht) doen voorafgaan. Sinds januari 1998 geldt dat echtgenoten (maar ook geregistreerde partners!) elkaars naam mogen gebruiken. Dat mag op verschillende manieren. Stel dat Jan van der Kar met Wil van der Wiel is gehuwd. Jan kan zich nu Van der Kar blijven noemen, maar ook Van der Wiel, Van der Wiel-van der Kar en Van der Kar-van der Wiel. Tussen beide naamdelen in een gecombineerde vorm moet steeds een streepje ter onderscheiding van een echte dubbele naam. Het gaat hier immers om het namen-gebruik in het dagelijks verkeer. De officiële naam van Jan is en blijft Van der Kar, niets meer (en ook niets minder). Voor Wil van der Wiel gelden dezelfde combinaties. Ook als Wil van der Wiel niet een met Jan van der Kar gehuwde vrouw is, maar een mannelijke geregistreerde partner van deze, blijft het hele verhaal overeind. We zien hier direct een verschil met het voorstel van wet uit 1984. Toen nog werd aan echtgenoten de bevoegdheid toegedacht om elkaars achternaam te voeren of aan de eigen achternaam te doen voorafgaan. Nu mag het ook omgekeerd en mag men voor echtgenoten ook geregistreerde partners lezen. De ontwikkelingen staan niet stil.

Dat geldt trouwens ook voor de aanduiding van de 'van'. In 1984 had men gekozen voor 'achternaam' omdat die term neutraler klonk en niet meer zo verklonken was met de mannelijke afstamming (uit het geslacht). In de thans ingevoerde wet is het woord 'geslachtsnaam' weer in ere hersteld. Edoch, de brochure Naamswijziging van het Ministerie van Justitie, ook van recente datum, houdt nog steeds de term 'achternaam' erin!

We komen nu toe aan een belangrijk onderwerp: de namen van de kinderen. Geheel in afwijking van het thans bestaande recht, kan ingaande 1998 de geslachtsnaam van de kinderen door ouders worden gekozen. Daaraan zijn wel wat spelregels verbonden die men niet uit het oog mag verliezen. De ouders kunnen *samen* de geslachtsnaam van hun eerste kind kiezen en hun keuze is beperkt tussen de naam van de vader en die van de moeder. Een combinatie-samenstelling mag ook niet. Stel dat de vader Kerkwijk heet en de moeder Burgstein dan is Kerkstein geen optie, evenmin als Burgwijk! Die keuze is eenmalig en geldt ook voor alle volgende kinderen uit dit ouderpaar, zelfs al zouden die geboren zijn nadat de ouders na een echtscheiding en eventueel tussenliggende huwelijken met anderen, weer opnieuw met elkaar gehuwd zijn, of een gezin zijn gaan vormen.

De keuze moet worden gemaakt in persoonlijke aanwezigheid van de beide ouders; het mag niet schriftelijk worden afgedaan. In het algemeen zal het dan zo zijn dat de ouders, gedurende de zwangerschap een akte van naamskeuze (een nieuw type akte van de burgerlijke stand!) laten opmaken. Het laatste moment waarop de keuze kan worden gemaakt is die van de geboorte-aangifte, maar het zal dan in veel gevallen niet wel doenlijk zijn om de tegenwoordigheid van de moeder te regelen. Als de ouders gehuwd zijn en niet vóór of bij de aangifte van de geboorte (van hun eersteling) een verklaring omtrent naamskeuze voor de ambtenaar van de burgerlijke stand (liefst in hun woongemeente, maar verplicht is het niet) hebben afgelegd, krijgt het kind de geslachtsnaam van de vader.

Zijn de ouders niet gehuwd, dan kunnen ze evenzeer kiezen voor de naam van een van beiden. Die keuze geschiedt bij de erkenning. Als de keuze valt op de naam van de vader, dan leggen de ouders daarover weer een gezamenlijke verklaring af voor de ambtenaar van de burgerlijke stand. Zonder die verklaring verkrijgt het kind de geslachtsnaam van de moeder. Bracht dus tot nu toe de erkenning mee, dat het kind automatisch de naam van de vader kreeg, thans is dat anders. Alleen als de erkenning

gepaard gaat met een positieve naamskeuze in de richting van die van de vader, krijgt het kind die naam.

Dient het geval zich aan dat een kind wordt erkend dat inmiddels de leeftijd van 16 jaar heeft overschreden, dan doen niet de ouders voor hem de naamskeuze, maar doet hij dat zelf, waarbij hij kan kiezen tussen de naam van zijn/haar vader of van zijn/haar moeder. Die keuze is niet afhankelijk van de instemming daarmede van de ouder wiens/wier naam wordt gekozen. Hetzelfde doet zich voor als de 16-plusser wordt geadopteerd of wanneer ten aanzien van hem/haar het vaderschap gerechtelijk wordt vastgesteld, maar daarmede verbreden we het onderwerp naar nieuwe wetgevingsgebieden, die wellicht later eens aan de orde gesteld kunnen worden.

Kinderen van ongehuwde moeders die niet worden erkend, kinderen dus die voor de wet maar één ouder hebben, de moeder, krijgen de naam van hun moeder, maar dat is geen nieuwe regeling. Zou één van de ouders (in de praktijk vrijwel altijd de vader) overlijden voordat de naamskeuze is gedaan, dan kan de nagelaten ouder alsnog een keuze doen ten gunste van de naam van de overleden ouder.

Nog even richten we de aandacht op een overgangsbepaling. Voor kinderen, geboren vóór 1 januari 1998 bestond geen mogelijkheid voor de ouders om de naam te kiezen. Dat kan nu alsnog, zij het in een beperkt aantal gevallen. Kinderen die dezelfde vader en dezelfde moeder hebben, kunnen alsnog – en dan allemaal tegelijk – de naam van hun moeder krijgen. De ouders moeten dan een gemeenschappelijke verklaring afleggen, hetgeen moet gebeuren tot twee jaar na het tijdstip van inwerkingtreding van de wijzigingswet (in de praktijk dus tot 31 december 1999). Dat kan geschieden ten overstaan van iedere ambtenaar van de burgerlijke stand in Nederland. Van deze verklaring maakt de ambtenaar van de burgerlijke stand een akte op. Een probleem kan zich voordoen als – bijv. na echtscheiding – de vader weigert in persoon te verschijnen, of anderszins zijn medewerking te verlenen. In dat geval blijft er natuurlijk de weg open van de al van ouds bekende naamswijzigingsprocedure, al is die wel kostbaarder en tijdrovender.

De zojuist bedoelde verklaring kan alleen worden afgelegd als
1. het oudste kind dat in familierechtelijke betrekking tot de beide ouders staat op het tijdstip van het afleggen van de verklaring nog geen 12 jaar oud is;
2. de verklaring alle kinderen van dezelfde ouders betreft;
3. alle kinderen op dat moment de naam van hun vader dragen;
4. het oudste kind (als bedoeld onder 1) niet na 1 januari 1998 is geboren en
5. (uiteraard) beide ouders het er over eens zijn dat de kinderen de geslachtsnaam van de moeder dragen.

Nog een enkel woord over de adel. Als een kind van een adellijke vader (ongeacht of de moeder al dan niet van adel is) bij naamskeuze de naam van de moeder krijgt, gaat de adellijke titel of het adellijk predikaat verloren. De adeldom sluimert zogenaamd, in dat geval. Eenmaal meerderjarig geworden kan het kind een verzoek doen om de naam te veranderen in die van zijn andere ouder, in casu in die van de adellijke vader. Wordt in die naamswijziging bij Koninklijk Besluit bewilligd, dan (her)krijgt het kind ook de adeldom met bijbehorende titel of predicaat.

Na lezing van het vorenstaande zal het u duidelijk zijn dat de nieuwe regeling nog niet direct diep insnijdende gevolgen voor uw genealogisch onderzoek zal hebben. Dat echter in de loop van de jaren de betekenis, ook voor de genealoog, zal toenemen, lijkt evident.

In deze bijdrage heb ik maar betrekkelijk oppervlakkig op een aantal aspecten van de nieuwe wetgeving kunnen ingaan. Er valt zeker nog meer over te zeggen. Met bijzondere vragen kunt u desgewenst altijd een beroep doen op de afdeling Burgerzaken van de secretarie van uw gemeente.

ARMINIAANSE HOER

In het gemeentearchief van Rotterdam zijn elke week groepen vrijwilligers actief om oude archiefstukken toegankelijk te maken. Op het ogenblik zijn de zeventiende-eeuwse notarisprotocollen van Delfshaven aan de beurt. Tussen alle testamenten, machtigingen, boedelinventarissen en koopovereenkomsten bevinden zich ook ooggetuigenverklaringen van misdragingen als vechtpartijen, het ontduiken van belastingen, maar ook van beledigingen en scheldpartijen. Die worden meestal woordelijk weergegeven en leveren daardoor een aardige kennis van zeventiende-eeuwse scheldwoorden op. Een heel bijzondere, gekoppeld aan een boeiend stukje geschiedenis, ontdekte onlangs mevrouw D. Lobbezoo.

Op 23 mei 1623 lieten liefst acht getuigen, onder wie vijf vrouwen, voor notaris Nicolas van der Hagen in Delfshaven op verzoek van Josyntgen Lievens, weduwe van Willem Willemsz, 'varent man' een verklaring vastleggen. Zij hadden gehoord hoe 'Philips de schoorsteenveger en houdevercooper haar (Josyntgen) heeft gefuturieert, zeggende met frivole woorden: Gij Arminiaense hoer'. Josyntgen had namelijk 'gelt gegeven om Henricus Slatius, gewezen predicant van Bleiswijck, van 't radt te coopen'; zij had hem dus vrijgekocht van het radbraken. Philips had het echter niet op de Arminianen en 'treckende een bloot mes uijt de scheede meenende de requirante de wangen op te snijden ende gebruijkende nog veel frivoole woorden seggende ende roepende: gij hoer ende varcken tegens de requirante'. Gelukkig voor Josyntgen kwam het niet tot daden en waren de acht getuigen bereid het voor haar op te nemen.

S. Boef-van der Meulen, Capelle a/d IJssel

GENEALOGISCH ONDERZOEK IN DE ACHTTIENDE EEUW

'Betaald aan Jacob Bijl, koster te Zierikzee £ 1.6.6 vlaams voor 't opzoeken en opmaken van een geslagtlijst uit de doop- en trouwboeken aldaer ten bewijsen dat de overledene (Adriana de Haage, weduwe van Anthony de Lattre, overleden Tholen 20 juli 1782) medeerfgenaam was van wijlen Elisabeth Kramer, weduwe Jacob Ossewaarde bij quitancie £ 1.6.6.'

De koster kon het bewijs leveren. De nalatenschap bracht de erven van Adriana de Haage £ 227.3.6 op.

GA Tholen, archief weeskamer inv.nr. 38 fol. 103 r. en v./J.P.B. Zuurdeeg

GENEALOGIE IN HERWIJNEN
De geschiedenis van een handschrift

door ENNY DE BRUIJN

Inleiding

Toen mijn oudoom *Lambertus van Zandwijk* (1882-1976) jaren geleden aan vele familieleden een exemplaar van zijn familieoverzicht verschafte, was dat mijn allereerste kennismaking met de genealogie. Het overzicht werd een stamboom genoemd, maar eigenlijk was er op het eerste gezicht niet zoveel samenhang tussen de besproken families te ontdekken. Alleen als je goed zocht, ontdekte je de verbanden. Het ging in dit overzicht om verschillende families, allemaal afkomstig uit Herwijnen, waarvan echter niet alle takken werden uitgewerkt. Toen ik jaren later wat meer genealogische kennis verworven had, kreeg ik het vermoeden, dat de samensteller vooral aandacht besteedde aan die personen die in zijn eigen kwartierstaat voorkwamen; de rest was minder belangrijk.

Die samensteller moest echter een ander zijn geweest dan Lambertus van Zandwijk, ook al werd diens gezin op de laatste pagina vermeld. Hoe meer ik het overzicht bekeek, hoe meer ik de indruk kreeg dat het geslacht dat in feite centraal stond, niet de familie *Van Zandwijk* was, maar de familie *Van Zee*. Merkwaardig bleef echter, dat niet het gezin van de stamouders Van Zee, maar het gezin van ene *Geurt Roosa* als eerste werd beschreven.

Navraag bij de erfgenamen van Lambertus van Zandwijk bevestigde intussen het vermoeden dat Lambertus het bewuste familieoverzicht niet zelf had opgesteld. Hij had slechts een handschrift, dat in zijn bezit was, voor de rest van de familie uitgetikt en vermenigvuldigd. Ik kreeg een kopie van dit handschrift, en leerde daaruit dat een tot dan toe nogal raadselachtige bladzijde middenin het handschrift eigenlijk als laatste pagina bedoeld was. Die pagina is op de volgende bladzijde afgebeeld:

Wat ná deze pagina volgde, was door verschillende handen geschreven, afwijkend van de hand uit het eerste gedeelte. Dat bracht mij tot de overtuiging dat *Engel van Zee* (1775-1868) de eigenlijke auteur was van deze 'Geslacht-Boom', en dat hij zijn werkstuk in 1844 afrondde. Toch bleven er nog steeds vragen. Hoe betrouwbaar was dit overzicht? En waar haalde Engel van Zee zijn vroegste gegevens vandaan? Het handschrift begint namelijk met gegevens uit de zeventiende eeuw, en het leek mij onmogelijk dat al die namen en data tot 1844 alleen maar mondeling overgeleverd zouden zijn. Bovendien bleken, na controle van de feiten met behulp van de doop- en trouwboeken van Herwijnen, juist die oudere gegevens grotendeels heel betrouwbaar te zijn, en vaak nauwkeuriger dan de gegevens van jongere datum.

Dit raadsel werd opgelost toen ik het eerste deel van de 'Copye-Brieven' van *Gijsbert van Rijckhuijsen* (1707-1772) opensloeg. Gijsbert kwam oorspronkelijk uit Herwijnen, dat wist ik, en toen ik ontdekte dat hij vele genealogieën had nagelaten, hoopte ik natuurlijk daarin een aanwijzing met betrekking tot mijn familie te vinden. Maar helaas, hoe ik ook zocht, Gijsbert scheen zich meer met andermans afstamming te hebben beziggehouden dan met zijn eigen herkomst. Gelukkig bekeek ik voor de volledigheid ook even zijn brieven, en tot mijn grote verrassing bleken die brieven niet alleen buitengewoon belangwekkend vanwege de informatie over Herwijnen en zijn inwoners in de achttiende eeuw, maar werden ze bovendien voorafgegaan door een

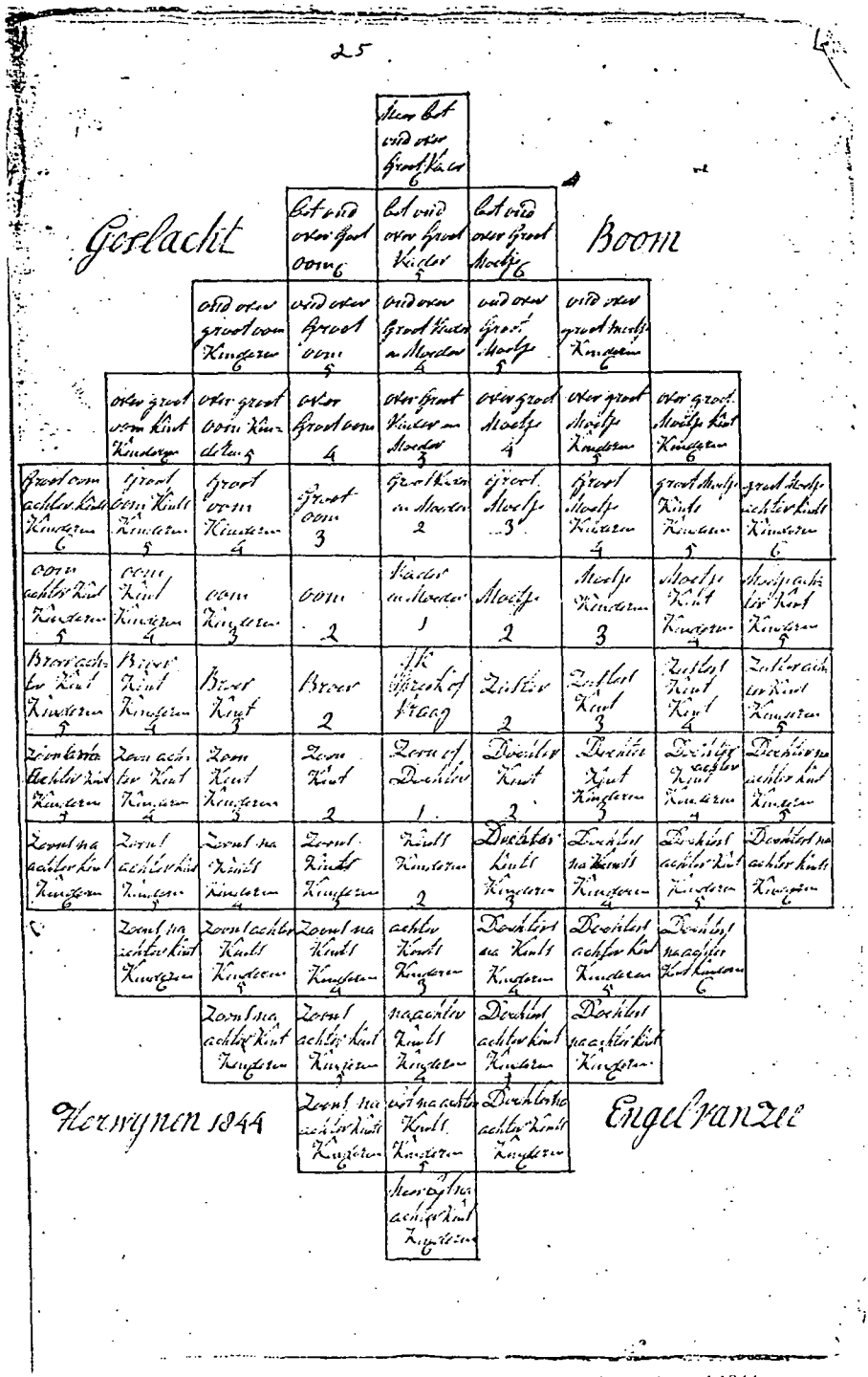

Pagina uit de 'GeslachtBoom', met naam van Engel van Zee en jaartal 1844.

uitgebreide genealogie, waarin diverse geslachten uit Herwijnen aan de orde kwamen. Het handschrift van Engel van Zee was hiermee vergeleken slechts een verkorte en onvolledige versie, maar er waren toch teveel overeenkomsten om toevallig te zijn. Ik begreep, dat ik de bron van Engel van Zee had gevonden, maar ik moest nog nagaan hoe deze informatie nu precies bij hem terechtkwam. Tenslotte woonde Gijsbert van Rijckhuijsen in Leiden, en dat was voor iemand uit Herwijnen toch niet naast de deur. De oplossing was erg eenvoudig. Er bleek een familierelatie te bestaan: Gijsberts zuster *Aaltje van Rijckhuijsen* was de grootmoeder van *Engel van Zee.*

Nadere bestudering van beide handschriften maakte het vervolgens mogelijk de geschiedenis van dit geslachtsregister min of meer te achterhalen.

1. Arien van Rijckhuijsen (1671-1750)

Het geslachtsregister van *Gijsbert van Rijckhuijsen* begint met een aantekening: 'Extract uit een opstel van een Geslacht-Register gemaekt door *Arien van Rijckhuijsen Gijsbert Janz.*, Kerck-meester tot Herwijnen', waarna vervolgens het eigenlijke verhaal als volgt begint: 'Men leest Esra 6 vers 2, dat den Koning Darius bevel gaf om te soeken in de Canselerije, en vonden een Rolle, wiens op-Schrift was Gedagtenisse. En Exodus 17 vers 14 staet Schrijft dit ter Gedagtenisse in een Boek. Dus dat ik Arien van Rijckhuijsen nu ook doende ben, om een Gedagtenisse aen mijne kinderen na te laten, so uijt de outheijt der papieren: die daer toe dienende waren, en verders wat in mijn geheugen is'.[1]

Als kind van zijn tijd vindt de auteur het blijkbaar passend om zijn werk met vele Bijbelse (en soms ook klassieke) voorbeelden te verantwoorden. Overigens was die auteur, zoals blijkt uit het bovenstaande citaat, in feite Arien van Rijckhuijsen, de vader van Gijsbert. Voordat ik nu verder inga op zijn bronnen, en dus ook op de betrouwbaarheid van zijn werk, wil ik eerst wat informatie geven over zijn persoonlijk leven.

Arien van Rijckhuijsen werd, volgens zijn eigen aantekeningen, op 12 januari 1671 te Herwijnen geboren als zoon van de timmerman *Gijsbert van Rijckhuijsen* en zijn vrouw *Aaltje van Holten*[2]. Dit valt helaas niet na te gaan in het doopboek van Herwijnen, aangezien de gemeente van 1670 tot 1674 in verband met een opgedrongen predikant niet in Herwijnen wilde kerken. In deze periode werd er dan ook geen enkele doop en geen enkel huwelijk aangetekend.

Arien, als jongste zoon, was pas drie jaar oud toen zijn vader overleed. Een jaar later trouwde zijn moeder met de rijke weduwnaar *Cornelis Verploegh*, en dat betekende dat de familie naar Hellouw verhuisde, waar Cornelis omvangrijke bezittingen had[3]. Arien groeide dus op in Hellouw, maar de band met het dichtbijgelegen Herwijnen bleef bestaan. Dat gold ook voor moeder Aaltje, die in 1694 (na de dood van haar tweede man) weer naar Herwijnen terugkeerde, waar ze 'op haar eijgen goet' ging wonen[4].

Op dat moment bevond Arien zich in het leger: in 1694 was hij commandeur van zesenveertig artilleriepaarden, en in 1695 commandeur bij de Hollandse 'kruijd- en loodwagens'. In die hoedanigheid maakte hij het spannende beleg van Namen door generaal Van Coehoorn mee. Wanneer hij jaren later terugdenkt aan zijn jeugd, blijkt juist deze periode een onuitwisbare indruk te hebben nagelaten. Hij geeft dan ook een levendig en humoristisch verslag van zijn mars vanaf Oudenaarde: over de Schelde, dwars door Vlaanderen en Brabant, tot aan Namen. Daar aangekomen 'sette ik de 22 wagens neder, en de stucken Canon brogt ik met mijn hulp ter plaetze daer ze speelen

moesten, op 't Casteel of tegen de Rots. So dat ik doen ter tijd genoodzaakt was 23 nagten mijn rust-plaets te nemen op duijzent lb-den [=ponden] Bus-kruijt, in plaetze van een wel gereguleert bedt.'[5]

Na deze campagne keerde Arien in oktober 1695 terug naar huis. Blijkbaar stond dat huis aan de Waaldijk in Herwijnen, want als merkwaardig detail is hem bijgebleven dat hij te paard bij zijn moeder naar binnen kon rijden, omdat de dijk destijds wel vier voeten lager lag dan in latere jaren[6]. De campagne van 1695 was echter de laatste waaraan hij mocht deelnemen: in 1696 trouwde zijn broer Aaldert, en dat betekende het einde van Ariens militaire loopbaan. Zijn moeder had hem nodig om haar zaken waar te nemen, nu Aaldert dat niet meer kon doen[6]. Arien moest dus ernst gaan maken met het boerenbedrijf, en vanaf dit moment kon hij beschouwd worden als een gezeten inwoner van Herwijnen.

Hij werd op 6 juli 1702 aangenomen als lidmaat in de gereformeerde kerk van Herwijnen, en daar trouwde hij ook op 6 juni 1706 met *Jenneke Roosa*, dochter van Arien Roosa en Areke Sterck. In de jaren die volgden, werden uit dit huwelijk drie kinderen geboren: *Gijsbert*, *Sophia* en *Aaltje*. Inmiddels werd Arien lid van de kerkeraad, en vanaf 1715 bekleedde hij bovendien de positie van 'kerkmeester'[7]. Dat hield in, dat hij de administratie van de kerk bijhield, de rekeningen schreef en de gelden inde.

Ondertussen had Arien ook verdrietige gebeurtenissen te verwerken. Zijn zevenjarig dochtertje Sophia verdronk in 1716[8], en ook zijn vrouw Jenneke werd niet erg oud: zij was nog geen vijftig jaar, toen ze in 1728 overleed[9]. Eigenlijk is het dus heel begrijpelijk, dat Arien zich, wellicht om afleiding te zoeken, rond deze tijd intensief ging bezighouden met zijn liefhebberij: de geschiedenis van zijn familie. Tegen de achtergrond van zijn ouders en schoonouders is het verklaarbaar, dat hij zijn aantekeningen vooral richtte op de geslachten *Van Rijckhuijsen*, *Roosa*, *Sterck* en *Van Holten*. Toch werden ook aangehuwde families zijdelings behandeld.

Tegen het einde van de dertiger jaren werd Arien meer en meer van mening, dat zijn werkzaamheden moesten worden overgenomen door de jongere generatie. In deze tijd woonde hij in bij zijn dochter *Aaltje* en zijn schoonzoon *Leendert de Fockert*[10]. Deze Leendert de Fockert werd in 1738 zijn opvolger als kerkmeester, nadat Arien uitgebreid rekening en verantwoording had gedaan tijdens een openbare 'Kerkenrekeninge' met de kerkeraad, de heren van de vier Herwijnense kastelen en verder diegenen van de boeren die komen wilden. Niemand mocht zijn kinderen iets te verwijten hebben over het beheer van hun vader; vandaar dat Arien zelf zijn zaken per se in de openbaarheid wilde brengen. De vergadering werd overigens in de beste stemming besloten: 'De Boeken weder in mijn Reijszak gedaen hebbende, dronk men een fris glas Moesel-wijn in 't ronde'.[11]

Een jaar eerder, in 1737, had hij echter al afstand gedaan van zijn genealogische aantekeningen. Zijn zoon Gijsbert nam deze liefhebberij van vader Arien over[12]. Zelf bleef Arien echter brieven schrijven en meezoeken tot zijn dood op 1 juli 1750 te Herwijnen. Daarvan ontving zoon Gijsbert het volgende bericht:

'Eerwaerde Broeder,
het heeft den Grooten Albestierende Godt na zijn Eeuwig en onveranderlijk Raadt besluijt behaagt op woensdag den 1sten julij 1750 nademiddag om 2. uuren vaders uit dit tijdelijke in zijn Eeuwige Heerlijkheijd over te halen. ons voornemen is op dinsdag den 7den julij 1750 het lighaem ter Aerde te bestellen waertoe wij UE en

UE Dogter versoeke soo het moogelijk is om het zelve bij te woonen. waer op ik UE overkomst sal verwagten
blijve na groetenis UE genegen Broeder,
Leendert de Fockert'[13]

Voor het samenstellen van zijn geslachtsregister heeft *Arien van Rijckhuijsen* verschillende bronnen gebruikt: kerkboeken, afschriften van akten, schriftelijke en mondelinge overlevering en tenslotte eigen waarneming.

Aangezien Arien kerkmeester was, had hij gemakkelijk toegang tot de doop- en trouwboeken van Herwijnen. Daarvan maakte hij dan ook naarstig gebruik; het valt op dat zijn Herwijnense gegevens doorgaans zeer betrouwbaar zijn. Toch stuitte hij af en toe op moeilijkheden, zoals hij schrijft in een brief naar Leiden: 'Het Doop-Boek alhier begint met 1655, maar ik gelooff dat het oude Doop-Boek zal leggen in de Kerke-kist, en daar kunnen wij niet in of moeten met 4 leden present zijn'.[14]

Arien moest dus wachten op een gelegenheid waarbij de kerkeraad voltallig aanwezig zou zijn. Die gelegenheid kwam tijdens de kerkvisitatie, maar helaas werd hem toen geen tijd gegund om de kist grondig na te kijken. De tegenwoordige medebroeders hadden weinig geduld, aangezien ze het allemaal druk hadden met het mesten van het hennepland[15].

Bij het afscheid van dominee Meuls, niet lang daarna, moest er echter een inventaris van alle papieren worden gemaakt, en toen had Arien dus eindelijk de kans om de inhoud van de kerkekist in alle rust te bekijken. Het bewuste doopboek bleek echter onvindbaar te zijn[16], en dat is het tot op de huidige dag.

In de tweede plaats maakte Arien zo nu en dan gebruik van afschriften uit diverse rechterlijke archieven, die in de familie werden bewaard. Maar dergelijke afschriften konden natuurlijk ook zoek raken, en zodoende schrijft Arien aan zijn zoon: 'Ik heb wel 8 Dagen so nu en dan gesogt na den Huywelijksze voorwaerde van Geurt Aeldertsz Roosa, en Engelken Ariensdr. de Jongh, maar heb ze tot nog toe niet gevonden, ik heb de plaets open gelaten, als ik ze vind, zal ze Ued. senden, of den datum'.[17]

Jaren later stuurt Arien inderdaad een afschrift van deze akte, met nog een aantal andere afschriften, aan Gijsbert, die ze zorgvuldig kopieert[18]. Inmiddels was er echter al meer informatie over het bewuste huwelijk gevonden, maar dan via een andere bron: 'Ik heb gisteren bij Maerten Gerrits Arendonck geweest, en bevonde de kinderen van Geurt Aeldertsz Roosa geschreven op een 1/2 vel papier los leggende in den Bijbel'.[19]

Daarmee gaat het dan meteen over de derde soort informatie: afkomstig uit overlevering. Hoewel bepaalde dingen werden opgeschreven, zoals uit bovenstaand voorbeeld blijkt, was dit soort informatie toch vooral mondeling van karakter. Dat heeft natuurlijk een gevaar in zich: hoe ouder dergelijke informatie is, hoe minder betrouwbaar ze ook zal zijn. Maar anderzijds: een genealogie wordt aanmerkelijk verlevendigd door het vermelden van bepaalde interessante of merkwaardige voorvallen. Zo vertelt *Arien van Rijckhuijsen* bijvoorbeeld hoe zijn grootmoeder *Mariken Roosa* zich liet schaken door de kleermaker *Govert van Holten*, omdat ze niet beneden haar stand mocht trouwen. Haar ouders werden natuurlijk erg ongerust, toen hun dochter verdwenen bleek te zijn, en ze waren alleen maar opgelucht toen ze uiteindelijk ontdekten waar ze was. Mariken mocht daarop met Govert trouwen, maar dan wel op voorwaarde dat hij schoolmeester zou worden[20].

Tenslotte beschikte Arien nog over één laatste, belangrijke bron: zijn eigen geheu-

gen. Van de verhalen die hij vertelt over gebeurtenissen die hij zelf meemaakte, mogen we wel aannemen dat ze redelijk overeenkomen met de werkelijkheid. Hij herinnert zich bijvoorbeeld, dat hij als tienjarige jongen meeging naar de begrafenis van zijn grootmoeder, dezelfde *Mariken Roosa* waarvan hierboven sprake was. Onderweg van Herwijnen naar Deil kreeg de familie een ongeluk: de wagen sloeg om, maar gelukkig was er niemand gewond. Helaas ontstond hierdoor de nodige vertraging, zodat de dragers in Deil erg lang moesten wachten. Om de tijd te korten hadden zij af en toe een glaasje versterkend vocht genomen. Dat kwam hun echter duur te staan, want toen ze het lichaam moesten laten zakken, vielen er een paar van de dragers in het graf[21]. Zoiets maakt natuurlijk diepe indruk op een kind; vandaar dat Arien het hele verhaal veel later nog steeds gedetailleerd kan opschrijven. Verder vertelt hij uit eigen waarneming over de huizen van diverse familieleden, over de wapens die soms op de ramen geschilderd waren en over de bewoners zelf.

Samenvattend kan ik zeggen, dat de gegevens van Arien van Rijckhuijsen in het algemeen zeer betrouwbaar genoemd kunnen worden. De enige kanttekening die ik wil plaatsen, betreft de informatie afkomstig uit overlevering. We mogen aannemen dat Arien een en ander zo goed mogelijk op schrift gesteld heeft, maar dat neemt niet weg dat er iets mis kan zijn met die overlevering op zichzelf. Met name is voorzichtigheid geboden bij niet-Herwijnense geslachten, aangezien Arien in dergelijke gevallen was aangewezen op wat de mensen hem vertelden, zonder dat hij de mogelijkheid had om de feiten (bijvoorbeeld met behulp van kerkboeken) te controleren[22].

Het is dus zaak om steeds na te gaan welke bronnen er aan welke gegevens ten grondslag liggen, maar hedendaagse genealogen kunnen nog steeds profiteren van al het materiaal dat Arien van Rijckhuijsen op een voor zijn tijd kritische en nauwkeurige wijze verzameld heeft.

2. Gijsbert van Rijckhuijsen (1707-1772)

In 1737 zendt vader Arien van Rijckhuijsen zijn boekje met familieaantekeningen aan zijn zoon Gijsbert, met het verzoek om het enigszins rommelige geheel netjes uit te zoeken en over te schrijven[12]. Gijsbert woonde op dat moment al sinds jaren in Leiden, waar hij stadsbode geworden was. Hij verkoos dus het stadsleven boven het leven in zijn geboortedorp, hoewel Herwijnen in de achttiende eeuw toch het grootste en belangrijkste dorp van de Tielerwaard was[23].

Gijsbert werd geboren op 16 september 1707, ging eerst naar de dorpsschool in Herwijnen en vervolgens voor verder onderwijs naar Beesd[24]. Vader Arien zocht daar een goed kosthuis, waar Gijsbert samen met zijn vriend *Leendert de Fockert* onderdak kreeg. Maar toen Gijsbert achttien was, kreeg hij via zijn Leidse achterneef Jacob Roosa een betrekking in Leiden. Hij werd eerst huisknecht bij de familie Musquetier, en later lijfknecht bij burgemeester Coenraad Ruysch. In die laatste funktie bleek Gijsbert goed te bevallen, want toen burgemeester Ruysch iemand mocht aanwijzen voor de betrekking van stadsbode, dacht hij aan *Gijsbert van Rijckhuijsen.* Gijsbert werd dan ook in 1730 'bode met de bussche', nadat hij eerst het poorterrecht van Leiden had verkregen.

Als man met een vaste positie stond niets hem toen nog in de weg om een huwelijk aan te gaan. Hij trouwde op 22 september 1733 met *Willemina Scheepers*, dochter van de chirurgijn Barent Scheepers, en uit dit huwelijk werd in 1738 een eerste en enige dochtertje geboren: Agatha. Door haar zwangerschap kreeg Willemina echter last van verzweringen aan haar benen, en dat werd het begin van een slepende ziekte, waaraan

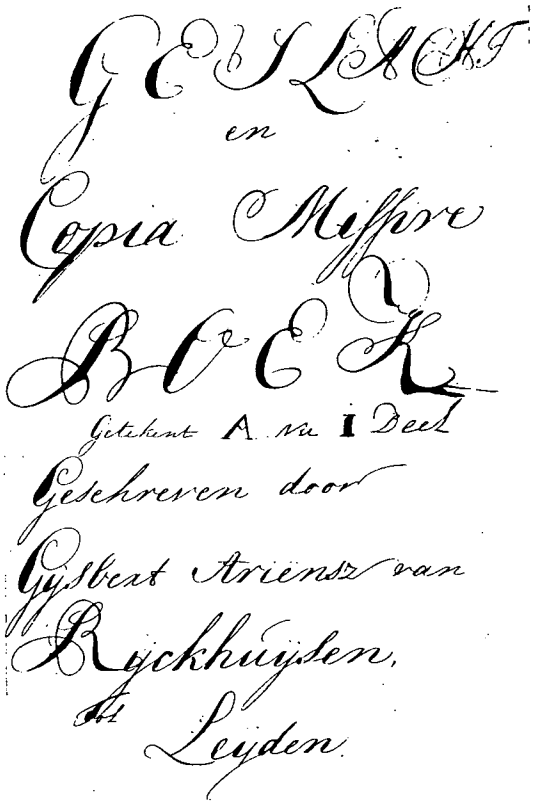

Titelpagina van de Copye-Brieven van Gijsbert van Rijckhuijsen.

zij in 1745 tenslotte overleed. Ook de kleine Agatha schijnt lichamelijk, en misschien ook geestelijk, niet helemaal gezond te zijn geweest. Gijsbert kreeg dus zeker zijn deel van allerlei huiselijke moeilijkheden te verwerken. Wellicht is dat voor hem mede een stimulans geweest om in de avonduren niet alleen talen te gaan studeren, maar ook de liefhebberij van zijn vader voort te zetten en uit te breiden. Zodoende ontstond er een levendige briefwisseling tussen vader en zoon, waaruit hun goede verstandhouding dikwijls blijkt. Steeds worden er genealogische gegevens uitgewisseld, maar daarbij blijft het niet. Gijsbert schrijft bijvoorbeeld ook aan zijn vader, dat hij zoveel heeft aan de gebeden en de preken van een dominee, voor wie hij wel een uur naar de kerk wil lopen. Verder vertelt hij over zijn problemen met mensen, die hem een tweede huwelijk aanraden. Gijsbert heeft goede redenen om 'daar nog zo schielijk niet mede te wezen'. De voornaamste daarvan is wel, dat een stiefmoeder niet goed zou zijn voor zijn dochtertje. Bovendien heeft hij zoveel ongemakken gekend in zijn huwelijke staat, dat hij zich heel goed wil bedenken voordat hij zich opnieuw aan een vrouw bindt. Zijn vader schrijft daarop vol begrip terug: 'Het weder gaen tot een Huwelijk kan ik u niet in raden, en kan ook niet sien dat het UE onvriende zijn, die uw daer toe raden, maer rade dat ge Godt de Heere raet vraegt'.[25]

In alle brieven die tussen vader en zoon gewisseld worden, vormt de informatie betreffende allerlei familierelaties echter een voornaam bestanddeel. Aanvankelijk hield Gijsbert zich dan ook vooral bezig met zijn eigen familie, maar toen hij contact kreeg met allerlei genealogen van naam, breidde zijn belangstelling zich snel uit. Naast zijn werkzaamheden als stadsbode bleef hij genealogische gegevens verzamelen en ordenen tot hij eind 1771 ziek werd. Hij stierf op 1 januari 1772 te Leiden. Zijn aantekeningen betreffende verschillende families zijn bewaard gebleven in zijn zevendelige, handgeschreven 'Geslacht- en wapenboek', en daarnaast verscheen in druk zijn 'Wapenkaart behelzende alle de namen van de Edel Gr. Achtb. Heeren Veertigen der stad Leiden, volgens rang geschikt van den jare 1449 tot den jare 1758'.[26] De uitgebreide correspondentie met allerlei familieleden is echter, naast brieven van andere relaties die in dit verband niet relevant zijn, terug te vinden in de zeven folio-delen met 'Copye-Brieven'. Het eerste deel daarvan bevat bovendien alle gegevens over Herwijnense geslachten die Gijsbert van zijn vader geërfd en zelf verder uitgebreid had. Het bleef namelijk niet bij overschrijven alleen: ook Gijsbert leverde zijn aandeel aan het geslachtsregister.

Toen Gijsbert in 1737, op verzoek van zijn vader, begon met het overschrijven en ordenen van diens aantekeningen, merkte hij al snel dat er gegevens ontbraken. Wanneer familieleden zich bijvoorbeeld elders gevestigd hadden, was Arien er niet altijd in geslaagd om hun namen en geboortedata te weten te komen. Gijsbert nam daarmee geen genoegen. Hij wilde alle mogelijke moeite doen om de ontbrekende feiten aan te vullen; zijn streven was om een parenteel te maken van de vier geslachten *Van Rijckhuijsen*, *Roosa*, *Sterck* en *Van Holten*. Daarom begon hij brieven te schrijven aan allerlei onbekende familieleden. Een dergelijke brief begon bijvoorbeeld als volgt:

> *'Waerde Neeff en Nigt,*
> *ik heb nooit d'eer gehad UL. te kennen of weten dat gijL. van onse Maagschap waert, ten zij mijn Eerwaerden vader Arien van Rijckhuijsen Gijsbertsz (wonende tot Herwijnen, die UL. ook wel kent) mij had toe gesonden een GeslachtRegister onser Familie, om het uijt te schrijven, en in een netter en geschikter ord're te brengen, so als 't wel behoorde. So mankeren mij nog vele vrienden haar Namen, dag en datums wanneer dezelve geboren, getrouwt of overleden zijn. Soo is mij[n] zeer vriendelijk versoek dat UEd. mij gelieft te laten weten ....'*[27]

Hierop volgen dan de vragen die Gijsbert te stellen heeft, mèt een duidelijke instructie voor het geval dat neef en nicht niet weten hoe ze de antwoorden het beste kunnen formuleren. Later ging hij er zelfs toe over om boekjes rond te sturen, waarin neven en nichten hun gegevens slechts behoefden in te vullen[28].

Deze uitgebreide correspondentie had Gijsbert minder goed, of zelfs helemaal niet kunnen voeren als hij een ander beroep had gehad. Als bode met de bus kwam hij niet alleen zelf in verschillende plaatsen om daar de boodschappen van het stadsbestuur af te geven, maar hij ontmoette bovendien de bodes uit andere steden, die voor een collega natuurlijk wel een brief wilden meenemen[29].

De antwoorden op al die brieven werden in spanning verwacht. De meeste familieleden namen wel even de moeite om te reageren, maar in sommige gevallen liet het antwoord op zich wachten, en dat kon verschillende oorzaken hebben. Zo schrijft vader Arien, die door Gijsbert nauwkeurig op de hoogte wordt gehouden, over de familie in Driel dat 'de Neeven meenen, dat 'er een slimme treek (streek) in zoude

zijn'.[30] Van neef *Godefridus van Utrecht*, die predikant geworden is, denkt Gijsbert dat hij mogelijk 'te groots' is om terug te schrijven, maar vader Arien vindt het wel begrijpelijk: die man kent immers de hele familie in Herwijnen niet meer. Hij berispt Gijsbert min of meer: 'Ik moet seggen, dat gij daar eene vrijpostigen geest van schrijven in gehad hebt'. Groot is dus de verrassing als neef Godefridus tòch nog heel vriendelijk reageert [31].

De reakties die Gijsbert krijgt, zijn nogal uiteenlopend. Het meest venijnige antwoord komt wel van *Jillis van Holten*, die slechts interesse in dergelijke zaken heeft als er wat mee te verdienen valt: 'Ued. denkt wel dat wij wat anders te doen hebben, dan dat wij zulkx souden bij een gaen soeken; dewijl dat wij daer geen voordeel mee te doen weeten; maar weet gij daer een Capitael mee te Erven so schrijft aan mij [...], maar om Glorieusheyt is het niet de moeyten waerdig. [...] Ued. meende dat den Stam van van Holten al haest uyt was, maar ik soek hem met den zeegen des Alderhoogsten braeff voort te planten, want ik een soon, en een dogter heb, soek 'er nog een halff Dozijn bij te maken. Daar gij 'loof ik wel niet tegen aen sult kunnen'.[32] Als Jillis van Holten wist van Gijsberts enige, ongelukkige dochtertje, is dat laatste wel een zeer hatelijke opmerking om een brief mee te besluiten.

Gelukkig waren andere familieleden wèl geïnteresseerd. Als Gijsbert bijvoorbeeld voor zijn oom *Geurt Roosa* een afschrift van het geslachtsregister heeft gemaakt, schrijft deze oom:

> *'Waerde en seer beminde neeff ende nigt,*
> *Deze dient tot dankbaarheyt dat UEd. so veel moeyte gedaen hebt om mij een Geslacht-Register te maken waer voor ik UEd. ten hoogsten dankbaer voor blijff voor zo veel moeyte die UEd. daer mede gehadt heeft. Hoewel de Heer UEd. in een beroep gestelt heeft, daar UEd. nog tijd over hebt, om zulks te konnen doen [...]'*[33]

Bij deze briefwisseling met familieleden gaat het voornamelijk om eigentijdse gegevens, en we mogen wel aannemen dat die kloppen: het is niet waarschijnlijk dat iemand grote vergissingen maakt bij het opgeven van bijvoorbeeld zijn huwelijksdatum.

Voor oudere gegevens schrijft Gijsbert naar verschillende predikanten, met de vraag om het een en ander eens in het doopboek op te zoeken[34]. Hij hecht grote waarde aan een 'doopceel', en dus vindt hij het moeilijk te verteren dat de doop van zijn eigen vader nergens te vinden is. In alle omliggende dorpen worden de predikanten aan het werk gezet, maar zonder resultaat[35]. Uiteindelijk bepaalt Gijsbert, dat zijn vader dan maar een verklaring van bekendheid moet laten afleggen voor de schepenen van Herwijnen. Bij erfeniskwesties moet je tenslotte zwart op wit kunnen bewijzen wie je bent[36]. Natuurlijk zorgt Gijsbert ervoor, dat hij een kopie krijgt van deze akte[37], evenals van andere akten die betrekking hebben op zijn naaste familieleden[38].

Voor de oudste gegevens blijft hij echter voornamelijk afhankelijk van de informatie die zijn vader hem stuurt. Diens brieven bevatten verslagen van gesprekken met oudere inwoners van Herwijnen, en een enkele keer ook afschriften van akten. Daarbij krijgt de lezer de indruk dat Arien een en ander heel nauwkeurig weergeeft, precies zoals hij het gehoord of gezien heeft. Gijsbert doet vervolgens echter pogingen om deze informatie te interpreteren en te verwerken in zijn geslachtsregister, en daarbij maakt hij soms fouten. Een voorbeeld daarvan is de naam van de stammoeder van het geslacht *Roosa*. Over haar schrijft Arien ergens, dat zij eerst getrouwd was met *Alaert Roosa* en later met *Oth Walravens*, en dat ze volgens verschillende mensen Metje

heette[39]. Dat laatste gelooft hij wel, want hij weet nog van twee kleindochters, die óók Metje heetten. Op een ander moment stuurt hij Gijsbert echter een aantal afschriften van akten, waaruit blijkt dat de stamvader *Alaert Gijsberts* heette, de stiefvader *Oth Herberens* (en dus niet: Oth Walravens) en dat *Abraham Gijsberts* een bloedverwant van deze familie was[40]. Gewapend met deze informatie slaat Gijsbert van Rijckhuijsen aan het redeneren. Hij identificeert de genoemde Abraham Gijsberts als Abraham Gijsberts de Roos. De Roos is niet hetzelfde als Roosa, ergo: Abraham was een bloedverwant van moederszijde. Stammoeder Metje heette dus Metje Gijsberts de Roos[41]. Dat deze conclusie volkomen bezijden de waarheid is, bewijst het trouwboek van Herwijnen, waar op 26 februari 1615 *Othe Harberens* trouwt met *Metke Walravens*, weduwe van *Aert Gijsberts*.

Enige voorzichtigheid bij het overnemen van oudere gegevens van Gijsbert van Rijckhuijsen is dus wel geboden. Dat neemt niet weg, dat zijn 'Copye-Brieven' een schat aan gegevens bevatten, vanaf het begin van de zeventiende eeuw tot diep in de achttiende eeuw. Daarbij ligt overigens de nadruk op de meer eigentijdse informatie, met betrekking tot personen en families die Arien en Gijsbert zelf hebben gekend, of met wie ze brieven hebben gewisseld. Dankzij Gijsberts nauwkeurigheid in het overschrijven en bewaren van zijn totale correspondentie, wordt de hedendaagse genealoog niet slechts geconfronteerd met de conclusies van Gijsbert van Rijckhuijsen. Met behulp van de overzichtelijke naamregisters in elk deel kunnen de bronnen worden nagegaan, en dat levert dikwijls verrassende ontdekkingen op. Ook al zijn Gijsberts redeneringen niet altijd betrouwbaar, de gegevens waarop hij die redeneringen baseert zijn in het algemeen authentiek en kunnen bij een vastgelopen onderzoek soms nieuwe wegen openen.

Een andere verdienste van zijn werk is, dat hij een brede familiekring vertrouwd maakte met het verschijnsel genealogie. Sommige familieleden waren zelfs zo geïnteresseerd, dat ze om een afschrift vroegen. Daarmee werd natuurlijk meteen de kans vergroot, dat het geslachtsregister door de eeuwen heen niet verloren zou gaan.

Voor zichzelf noteerde Gijsbert, dat er vier afschriften in omloop waren: 'dat Arien van Rijckhuijsen heeft in 4., dat Geurt Roosa Az. heeft in 8., dat Jacob Roosa Jz. heeft in 8., dat Gijsbert van Rijckhuijsen heeft in 4.'. Waarschijnlijk ging het in al deze gevallen slechts om het geslachtsregister van de familie Roosa, zonder de aantekeningen over de families Van Rijckhuijsen, Sterck en Van Holten[42].

Behalve Gijsberts eigen exemplaar waren er dus drie kopieën in omloop, en deze kopieën gingen elk een eigen leven leiden. Het is natuurlijk heel goed mogelijk dat er in de loop der jaren allerlei afschriften van deze drie afschriften zijn gemaakt, die ik niet heb kunnen achterhalen. Ook blijft het nog steeds een vraag, wat er geworden is van het exemplaar van Jacob Roosa. Het exemplaar van Geurt Roosa is echter tot op heden in zijn originele vorm bewaard gebleven[43]. Zelf bezat Gijsbert van Rijckhuijsen een exemplaar op kwarto-formaat, maar mogelijk is dat op een of andere manier verloren gegaan, nadat hij het geheel op folio-formaat in zijn Copye-Brieven had overgenomen.

Tenslotte is het exemplaar van vader Arien van Rijckhuijsen naar alle waarschijnlijkheid niet bewaard gebleven, maar het heeft wel de nodige sporen nagelaten in het werk van zijn achterkleinzoon Engel van Zee.

3. Engel van Zee (1775-1868)

Aaltje van Rijckhuijsen erfde het boekje met het geslachtsregister van haar vader, en op haar beurt gaf zij het door aan haar dochter *Jenneke de Fockert*. Deze Jenneke

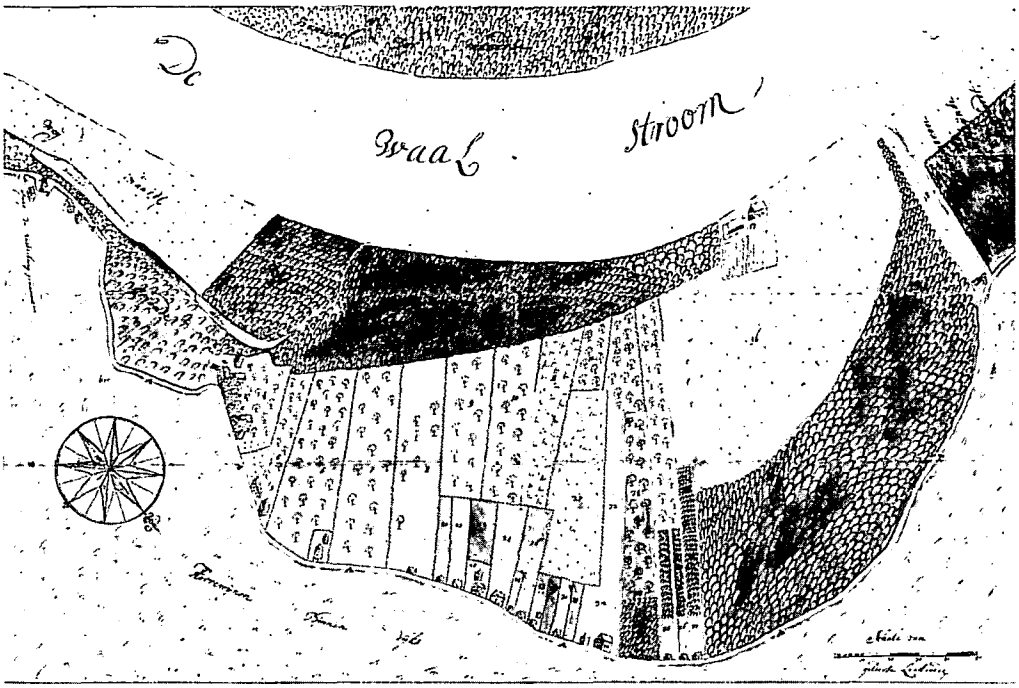

Herwijnen buitendijks, beneden de korenmolen, in 1754; nummer 32 is 'huijs en hof van Leendert Fockert', nummer 5 is het huis De Nooteboom, destijds bewoond door Engels grootvader Frederik van Zee (Foto RAG).

trouwde met *Geurt van Zee*, en werd zodoende de moeder van Engel, die op 17 juni 1775 te Herwijnen geboren werd. Hij was de jongste in het gezin van zijn ouders: behalve Engel waren er nog twee (veel oudere) kinderen. De oudste daarvan, Frederik, overleed echter plotseling aan wat vermoedelijk een hartaanval geweest is[44], en zodoende had de tienjarige Engel toen alleen nog zijn zus Aaltje over. Zij trouwde het daaropvolgende jaar, en dat betekende dat Engel feitelijk als enig kind opgroeide in het grote huis De Nooteboom[44]. Hij werd opgevoed door zijn moeder, want ook zijn vader was inmiddels overleden[45]. Het was vanzelfsprekend dat hij, als enige zoon, de opvolger in het landbouwbedrijf van zijn vader zou worden. Toen hij dan ook op 17 februari 1799 trouwde met zijn achternichtje *Engelke Bijl*, dochter van zijn neef Coenraad Bijl en Judith de Bruijn, hoefde hij niet naar een woning te zoeken: De Nooteboom was groot genoeg.

De jaren die volgden, moeten erg druk zijn geweest, zodat er niet veel tijd zal zijn geweest voor zoiets onzakelijks als een geslachtsregister. Engel werd bijvoorbeeld poldermeester, en later poldersecretaris van Herwijnen[46], en verder kregen Engel en Engelke een heel groot gezin: negen van hun twaalf kinderen bleven in leven. Maar toen Engelke vlak voor haar vijftigste verjaardag overleed, waren er pas drie van haar kinderen getrouwd. Jarenlang droeg Engel dan ook alleen de verantwoordelijkheid voor zijn opgroeiende kinderen, en juist in deze tijd was dat niet gemakkelijk. Ook in Herwijnen ontstonden er, evenals op vele andere plaatsen in het land, problemen in de kerk, die in 1836 leidden tot de stichting van een Christelijke afgescheiden gemeente. Engel zelf bleef zijn hele leven Nederlands Hervormd, maar de meeste van zijn

kinderen, die inmiddels een eigen gezin hadden gesticht, kozen wel voor de Afscheiding[47].

Het was niet altijd gemakkelijk om tot deze groep te behoren: de Afgescheidenen werden niet vervolgd in die zin dat het hun leven kon kosten, maar ze kregen wel boetes, ze werden uitgescholden en gediscrimineerd. Gelukkig namen deze problemen af bij de erkenning van de gemeente in 1841, maar er kwamen andere problemen voor in de plaats. Met de landbouw ging het absoluut niet goed: de boeren hadden veel last van het kwelwater, van aardappelziekte en van muizenplagen. De pachten werden

Engel van Zee (1775-1868); een ander portret, mogelijk enige jaren eerder te dateren, is te vinden in: N.J. Gesman, Souvenir history of Pella, Iowa; Pella, 1922, p. 158.

steeds hoger, de werkgelegenheid steeds minder. In deze tijd werd Engel zelfs door de belastingdienst ontslagen als schatter, omdat hij het vee ten behoeve van de Herwijnense boeren voortdurend te laag schatte[48]. Hoewel hijzelf tot de meer gegoeden behoorde, moesten zijn kinderen die erfenis toch met z'n negenen delen, en dus was het voor sommige van hen niet gemakkelijk om in Herwijnen een bestaan te vinden. Vandaar dat zoon Coenraad en dochter Judith met hun echtgenoten het idee van de Afgescheiden dominee H.P. Scholte wilden volgen, om in Amerika een nieuw bestaan op te bouwen. Zij vertrokken met hun gezinnen in 1847, en vestigden zich in de kolonie Pella (Iowa)[49]. Aangelokt door de goede berichten, volgden zoon Govert en dochter Aartje, de laatste met haar gezin, in 1853[49]. Zij hadden echter met veel meer tegenslag

te kampen. Aan boord van het schip verloor Aartje haar man en een van haar kinderen, en bovendien moest haar broer Govert in verband met een besmettelijke ziekte ergens op een eiland worden achtergelaten. Zijzelf vestigde zich met haar overgebleven kinderen eveneens in Pella[50].

Zelf leefde *Engel van Zee* nog een aantal jaren in Herwijnen, temidden van kinderen, kleinkinderen en achterkleinkinderen. Zijn hele leven woonde hij in De Nooteboom, de laatste periode daarvan samen met het gezin van zijn zoon Leendert[47]. Zijn nageslacht was al zeer uitgebreid te noemen, toen hij, bijna drieënnegentig jaar oud, op 9 juni 1868 overleed.

Huis De Nooteboom te Herwijnen rond 1900 (ansichtkaart uit de verzameling van mevr. M. de Bruijn-van Zandwijk).

Toen rond 1840 ook Engels jongste kinderen zo langzamerhand volwassen geworden waren, kreeg hij eindelijk wat meer tijd. Die gebruikte hij om zich weer eens grondig te verdiepen in het van zijn moeder geërfde geslachtsregister. Waarschijnlijk vond hij het jammer dat daarin veel meer aandacht besteed werd aan de familie Roosa dan aan de familie Van Zee, want hij besloot om uit de aantekeningen van zijn overgrootvader een nieuw geslachtsregister samen te stellen, en dan van de familie Van Zee. Daartoe bekeek hij alle aanwijzingen die hij vond heel zorgvuldig, en combineerde het een met het ander totdat hij tevreden was over het resultaat. Hij maakte dus een soort reconstructie van de oudere generaties Van Zee, en zodoende werd zijn werk heel wat minder betrouwbaar dan dat van zijn voorgangers. De gegevens waarover hij beschikte klopten wel, maar ze waren niet compleet. De stamouders Van Zee hadden bijvoorbeeld meer kinderen dan de twee die door Engel werden genoemd, maar hij was zich daar niet van bewust: mensen die geen huwelijk sloten met een lid van de

door Van Rijckhuijsen beschreven families, werden eenvoudig niet in zijn handschrift vermeld. Daar kwam bij, dat er door het overschrijven gemakkelijk hier en daar een foutje kon insluipen. Engel nam evenwel niet de moeite om zijn gegevens te controleren door zelf de doopboeken te raadplegen. Zijn enige bron was het handschrift dat hij bezat. Daaruit nam hij echter lang niet alle informatie over. Bepaalde lijnen werden verder uitgewerkt, maar hij streefde niet, zoals Van Rijckhuijsen, naar volledigheid van de parenteel. Vandaar dat zijn handschrift er heel anders gaat uitzien.

De 'Geslacht-Boom' van *Engel van Zee* begint met een 'Korte verklaringe van de geslacht-boom', overgenomen van Van Rijckhuijsen, waaronder een paar aantekeningen van Engel van Zee over grote branden in Herwijnen en Haaften in de negentiende eeuw. Daarna volgen twee bladen met wapenbeschrijvingen en -tekeningen, en ook deze bladen zijn weer typerend voor Engels werkwijze. De beschrijvingen van de wapens *Van Zee, De Fockert, Van Arendonk, Storm, Van Rijckhuijsen, Van Balgoijen, De Bruijn, Peerboom, Vervoorn, Roosa* en *De Jongh* heeft hij waarschijnlijk overgenomen uit het oudere handschrift, maar de tekeningen heeft hij vermoedelijk zelf gemaakt. Met uitzondering van de wapens De Bruijn en De Jongh geven deze tekenin-

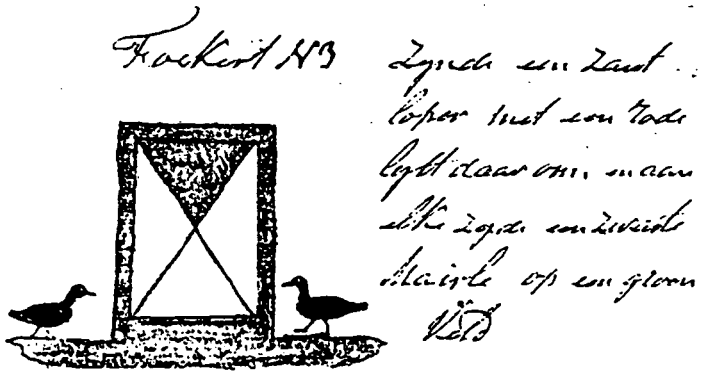

Wapen De Fockert, getekend door Engel van Zee.

gen namelijk blijk van weinig heraldisch inzicht. Bij het wapen De Fockert hoorde bijvoorbeeld de volgende beschrijving: 'zijnde een zantloper met een rode lijst daar om en aan elke zijde een zwarte mairle op een groen veld'.[51] Bij deze beschrijving kon Engel zich iets voorstellen, en hij probeerde dan ook zo goed mogelijk een zandloper tussen twee merels weer te geven. Maar bij een 'veld' kon hij blijkbaar aan niets anders denken dan aan een grasveld of een korenveld, dus tekende hij onder de zandloper en de merels een soort ondergrondje, en daarmee was het wapen voltooid.

Na deze pagina's volgt een lijst van predikanten te Herwijnen (1615-1857), begonnen door Arien van Rijckhuijsen en voortgezet door zijn nakomelingen.

Het eigenlijke geslachtsregister begint met het gezin van *Geurt Roosa* en *Engelke de Jongh*, omdat deze gegevens nu eenmaal de oudste waren waarover Engel beschikte. Daarop volgt echter meteen het gezin van *Leendert van Zee* en *Maayke Boon*, de stamouders van de familie Van Zee. Centraal staat in het hele geslachtsregister de afstamming van *Engel van Zee* en *Engelke Bijl* uit diverse door Van Rijckhuijsen beschreven families, en dus zijn zijtakken van deze families niet belangrijk. Ongeveer halverwege het handschrift staat het gezin van Engel en Engelke zelf beschreven;

daarna volgen de huwelijken van hun kinderen met zoveel mogelijk informatie over de afstamming van schoonzoons en schoondochters. In 1844 sluit Engel zijn uit vijfentwintig pagina's bestaande handschrift voorlopig af met de hiervoor afgebeelde 'GeslachtBoom', overgenomen van Van Rijckhuijsen. In het handschrift waarvan ik gebruik heb gemaakt, heeft Engel zelf ook ná 1844 aantekeningen gemaakt. Verder zijn er na de vijfentwintigste bladzijde verschillende pagina's gevuld met aantekeningen van later datum in verschillende handschriften, die in dit verband echter niet van belang zijn.

Het is heel goed mogelijk dat Engel van Zee behalve zijn portret ook een afschrift van zijn geslachtsregister aan zijn kinderen heeft meegegeven bij hun vertrek naar Amerika, maar zeker is dat niet. Bepaalde overleveringen leefden echter voort in Pella, hier en daar enigszins door de fantasie gekleurd, zoals blijkt uit de volgende beschrijving van de persoon van Engel van Zee: 'He was of noble birth. His grandfather, Frederick van Zee, was born in 1695 and was a member of a prominent Dutch family who used a coat of arms consisting of a double eagle with a background of gold'.[52] De familie wordt in dit verband toch als aanzienlijker voorgesteld dan ze in feite was.

In Nederland bleven de aantekeningen van Engel van Zee bewaard, en de geschiedenis herhaalde zich: opnieuw werd er gekopieerd. Dankzij de al eerder genoemde Lambertus van Zandwijk beschikken nu vele nakomelingen van Engel van Zee over een duidelijk, maar niet geheel foutloos afschrift. Ik vermoed zelfs dat ditzelfde afschrift eveneens in de Verenigde Staten in omloop is[53].

Tenslotte

Arien van Rijckhuijsen begon met het verzamelen van materiaal voor een geslachtsregister, en het is zijn verdienste dat hij dat kritisch en nauwkeurig deed. *Gijsbert van Rijckhuijsen* zette het werk van zijn vader voort, en dankzij zijn punctualiteit is het geslachtsregister verschillende malen overgeschreven en zodoende bewaard gebleven. *Engel van Zee* stichtte voornamelijk verwarring door een eigen geslachtsregister te gaan maken zonder bronnen te vermelden, maar daartegenover staat dat hij beschikte over een uitgebreid nageslacht met veel belangstelling voor genealogie. Het voorbeeld van deze drie voorgangers kan dus nog steeds inspirerend werken, maar daarbij dient in aanmerking te worden genomen dat de 'GeslachtBoom' van Engel van Zee eigenlijk alleen uit een oogpunt van curiositeit interessant is te noemen. Wie echter vanuit genealogisch standpunt bezien de beschreven families belangwekkend vindt, zou veel beter de 'Copye-Brieven' van Gijsbert van Rijckhuijsen kunnen raadplegen. Het probleem is echter, dat het werk van Engel van Zee onder zijn nakomelingen veel meer bekendheid geniet dan het werk van vader en zoon Van Rijckhuijsen. Exemplaren van het geslachtsregister Van Zee worden nog steeds bestudeerd en vermenigvuldigd, zowel in Nederland als in de Verenigde Staten[54]. Het feit dat dit geslachtsregister niet oorspronkelijk is, maakt het echter onontbeerlijk om een en ander te vergelijken met de bron: het handschrift Van Rijckhuijsen. Juist doordat ook de briefwisseling tussen vader en zoon Van Rijckhuijsen is bewaard gebleven, is het duidelijk waar bepaalde informatie vandaan komt. Zodoende kunnen hedendaagse genealogen tamelijk eenvoudig bepalen in hoeverre zij kritisch moeten zijn.

Bijlage: afstammingsreeks Arien van Rijckhuijsen – Engel van Zee [55]

I. *Arien van Rijckhuijsen*, geb. Herwijnen 12-1-1671, commandeur van een afdeling artillerie in het Staatse leger (1694, 1695), landbouwer, kerkmeester te Herwijnen (1715-1738), overl. Herwijnen 1-7-1750, zn. van Gijsbert Jansz. van Rijckhuijsen, 'gemeenelandts-timmerman' te Herwijnen, en Aaltje Goverts van Holten[56], otr./tr. Herwijnen 14-5/6-6-1706 *Jenneke Roosa*, ged. Herwijnen 19-1-1679 (get. Huybertje Meertens Sterck), woonde voor haar huwelijk te Rotterdam[57](bij haar kinderloze oom en tante Cornelis Roosa en Sophia Vonck?), overl. Herwijnen 7-9-1728, dr. van Arien Geurtse Roosa, schepen in de Bank van Tuil, en Areke Maertens Sterck.

Uit dit huwelijk:

1. *Gijsbert van Rijckhuijsen*, geb./ged. Herwijnen 16-9/18-9-1707 (get. Aaltje van Holten gent. Rijkhuyzen en 'in derzelfs plaats' Aartje Gijsberts Vijgeboom), huisknecht te Leiden (1725-1730), bode met de bus te Leiden (1730-1771), genealoog, overl. Leiden 1-1-1772 (begr. Pieterskerk[58]), tr. Leiden 22-9-1733 *Willemina Scheepers*, geb. Leiden 22-5-1707, overl. Leiden 24-9-1745, dr. van Barent Willemsz. Scheepers, mr. chirurgijn te Leiden, en Agatha Joachims van der Hoornenburgh[24].
   Op 1-9-1737 verschijnt voor de Bank van Tuil Adriaan van Rijckhuijsen, als procuratie hebbende (Leiden 1-6-1737) van Gijsbert van Rijckhuijsen, 'rijsende bode', en Willemina Schepers om te transporteren aan zijn schoonzoon Leendert de Fockert 'alsulcke land, als Gijsbert van Rijckhuijsen en Leendert de Fockert bij magescheijd in dato den 4. April 1737 van haar groot-vader en grootmoeder Arien Geurtse Roosa en Arike Meertens Sterk, in haer leven egteluijden is ten deel gevallen'. Gijsbert verkoopt vier percelen land te Herwijnen aan zijn zwager Leendert de Fockert[59].
   Op 11-8-1750 verkoopt Gijsbert opnieuw land te Herwijnen aan Leendert de Fockert. Deze keer gaat het vermoedelijk om de nalatenschap van zijn vader: de helft in 5 hond land in 3 percelen met een huis, berg etc. daarop staande, aan het Waijenend te Herwijnen; de helft van 4 hond land in 8 hond land op den breeden camp, gemeen met de weduwe van Aaldert Gijsberts van Rijckhuijsen; een morgen land op Herwijnen; de helft in 15 1/2 hond land achter Waijen[stein]; 4 morgen 5 hond land in 2 à 3 percelen aan 't Waijenend; 1 morgen 3 hond land, genaamd het Kampje[60].
2. Sophia, geb./ged. Herwijnen 24-4(?)/20-11-1709 (get. Arike Rosa), overl. Herwijnen 3-12-1716.
3. *Aaltje*, volgt II.

II. *Aaltje van Rijckhuijsen*, geb./ged. Herwijnen 14-1/14-1-1714 (get. Aaltje Goverts van Holte), overl. na 9-9-1771, otr./tr. Herwijnen 25-11/11-12-1735[61] *Leendert de Fockert*, geb./ged. Herwijnen 4-4/5-4-1705 (get. Gijsbertje de Jong), waersman of molenmeester van dorp en binnenlanden (1738-1740), gerichtssecretaris van Herwijnen (1745-1772), achtereenvolgens diaken, ouderling en kerkmeester van Herwijnen[62], overl. tussen 1-5-1772 en 15-5-1773[63], zn. van Aert Antonissen de Fockert, schout van Herwijnen, en Ariaentje Hoogerwerff[64].

Leendert de Fockert is al jong wees: op 17-5-1712 wordt de boedel van zijn ouders onder de kinderen verdeeld. Zijn moeder had in haar testament onder andere bepaald dat haar mondige kinderen samen curateurs en voogden over de onmondige kinderen moesten zijn, zodat zij 'goede sorge over de nogh jongere sullen dragen, de selve wel en in de vreese des Heeren op te voeden, en naer behooren wel te laten leeren, lesen en schrijven, en verders wat na haren staet dienstigh is'.[65]

Samen met zijn jongste broer en zuster maakt Leendert op 21-8-1728 een testament, waarin zij bepalen dat zij elkanders erfgenamen zullen zijn. Dit testament wordt echter op 26-2-1737 geannuleerd, en dat is begrijpelijk: Leendert is inmiddels getrouwd[66].

De kinderen van Leendert de Fockert en Aaltje van Rijckhuijsen treden gezamenlijk (met nog vele andere neven en nichten) op in twee series transportakten. Op 7-3-1794 worden zij opgenoemd als

mede-erfgenamen van Arien van Offenbeek en Maria de Fockert: Arien en Aart Leendertse de Fokkert; Robbert Gordon en Adriaantje de Fokkert echtelieden; Leendert (te Gorinchem), Gerardina Jacoba en Maria Adriana van Steenbergen (te 's-Hertogenbosch), kinderen van Cornelis van Steenbergen en Adriaantje de Fokkert in leven echtelieden; Jenneke de Fokkert wed. Geurt van Zee; Dirk van den Bosch en Hendrika de Fokkert echtelieden; Leendert van Zandwijk als erfgenaam van wijlen zijn minderjarig kind bij wijlen Artje de Fokkert ehelijk verwekt; en Aart de Bie en Sophia de Fokkert echtelieden (te Hedel)[67]. Op 17-8-1803 zijn dezelfde personen, met vele anderen, erfgenamen van Antonie de Bruijn, maar de opsomming is iets gewijzigd: 'Arien de Fockert pro se en met en nevens alle de comparanten [...], de rato caverende voor deszelfs gesepareerde huisvrouw Maria van Herwijnen; Aart Leendertse de Fockert en Jantje de Bie echtelieden [...]; Dirk van den Bosch en Hendrika de Fockert echtelieden; Jenneke de Fockert wed. G. van Zee (allen te Herwijnen); Aart de Bie en Sophia de Fockert echtelieden (te Hedel); procureur Van Essen namens Robertus Gordon (te Hellevoet), gevolmachtigde van Adriana de Fockert, huisvrouw van R. Gordon' (te 's-Hertogenbosch[68]).

Uit dit huwelijk:

1. *Ariaantje van Rijckhuijsen*, geb./ged. Herwijnen 22-11/25-11-1736 (get. Maria de Fockert), overl. na 17-8-1803[68], otr./tr. (1) Herwijnen 18-2/6-3-1763 *Cornelis van Steenbergen*, weduwnaar van Anna van den Boom, ged. Driel 4-7-1728 (get. Maria van Steenbergen), koopman en kastelein te Driel, begr. Driel 2-7-1778, zn. van Govert van Steenbergen en Geerdina Jacoba Tilius; otr./tr. (2) Driel 27-2/16-3-1783 *Robert Gordon*, j.m. van Driel (doop niet gevonden).
   Op 24-5-1774 transporteren Cornelis van Steenbergen en Adriaantje de Fockert, wonende te Driel, 4 3/4 hond land 'binnen de merkt' en 13 hond land 'over de merkt' aan Jenneke de Fockert wed. Jan van Zee. Verder transporteren zij 4 hond land te Herwijnen aan Dirk van den Bosch[69]. Vermoedelijk gaat het hier om de nalatenschap van hun ouders Leendert de Fockert en Aaltje van Rijckhuijsen.
2. *Arien van Rijckhuijsen*, geb./ged. Herwijnen 11-3/13-3-1738 (get. Willemina Schepers), overl. na 17-8-1803[68], otr./tr. verm. Herwijnen 4-5/27-5-1792 *Maria van Herwijnen*, ged. Herwijnen 28-9-1738 (get. Aaltje van Rijckhuijsen), overl. Herwijnen 11-1-1819, dr. van Lodewijk van Herwijnen en Anneke van Rijckhuijsen.
   Arien Leendertse de Fockert maakt op 19-12-1798 een testament. Zijn enige en universele erfgenaam is zijn broeder Aart Leendertse de Fockert, of eventueel diens kinderen. Hij legateert verder (100 gulden per legaat) aan Jenneke de Fockert, wed. Geurt van Zee; Hendrica de Fockert, huisvrouw van Dirk van den Bosch; Sophia de Fockert, huisvrouw van Aart de Bie; de kinderen van wijlen Cornelis van Steenbergen bij comparants zuster Adriaantje de Fockert verwekt, met namen Leendert, Gerardina Jacoba en Maria Adriana van Steenbergen[70].
   Op 17-8-1803 wordt, bij een gezamenlijk verschijnen van de familie De Fockert, Maria van Herwijnen genoemd als 'gesepareerde huisvrouw' van Arien de Fockert[68]. In haar overlijdensakte wordt geen echtgenoot genoemd.
3. *Jenneke*, volgt III.
4. *Hendrica van Rijckhuijsen*, geb./ged. Herwijnen 8-2/10-2-1743 (get. Adriaantje de Bruijn), kinderloos overl. Herwijnen 23-9-1824, otr./tr. Herwijnen 31-3/16-4-1769 *Dirk van den Bosch*, ged. Herwijnen 14-9-1738 (get. Teuntje van Hattem), overl. Herwijnen 13-3-1818, zn. van Walraven van den Bosch en Adriaantje van Hattem.
5. *Sophia van Rijckhuijsen*, geb./ged. Herwijnen 8-8/9-8-1744 (get. Aaltje Rosa), overl. Hedel 29-1-1807, otr./tr. (1) Hedel 14-5/9-6-1776 *Aart (Joosten) de Bie*, ged. Hedel 31-3-1747 (get. Berber Aartsen de Bie, huisvrouw van Jan Paulusse Verhil), overl. tussen 13-2-1785 en 19-6-1788, zn. van Joost Aartse de Bie en Weintje van Breda; otr./tr. (2) Hedel 19-6/13-7-1788 Aart Janssen de Bie, geb./ged. Hedel 18-1/21-1-1759 (get. Jenneke van der Elst, vrouw van Just Aartsen de Bie), verm. overl. tussen 17-8-1803[68] en 29-1-1807, zn. van Jan de Bie en Dirkje van Maren.

Sophia werd opgevoed door haar kinderloze oom en tante Arien van Offenbeek en Maria de Fockert te Hedel. Haar moeder schreef daarover in 1758 naar Leiden: 'Mijn mans suster te Heedel die is heel armoedig en onze Sophia is nog bij haer meuij'.[71] Op 22-3-1770 werd Sophia de Fockert in de gereformeerde kerk van Hedel tot lidmaat aangenomen.

6. *Aart*, geb./ged. Herwijnen 20-3/20-3-1746 (get. Teuntje van Hattem), overl. Herwijnen 8-5-1746.
7. *Aartje van Rijckhuijsen*, geb./ged. Herwijnen 27-3/31-3-1748 (get. Maria de Fockert), in de kraam overl. Herwijnen 31-1-1790[72], otr./tr. Herwijnen 7-3/31-3-1787 *Leendert van Zandwijk*, ged. Herwijnen 22-5-1752 (get. Neelke van Balgoijen), landbouwer, schout van Herwijnen, overl. Herwijnen 9-1-1842, zn. van Arien van Zandwijk en Jantje van Balgoijen; hij otr./tr. (2) Herwijnen 15-6/8-7-1792 Maria de Fockert.
   Op 30-12-1789 maken Leendert van Zandwijk en Aartje de Fockert echtelieden een mutueel testament[73].
   Op 30-10-1792 wordt er een besloten testament geregistreerd van Leendert van Zandwijk en Maria de Fockert[74].
8. *Aart van Rijckhuijsen*[75], geb./ged. Herwijnen 7-6/14-6-1750 (get. Maria de Fockert), gerichtssecretaris van Herwijnen, overl. Herwijnen 13-6-1821, otr./tr. Herwijnen 5-6/28-6-1795 *Jantje de Bie*, geb./ged. Hedel 16-2/19-2-1764 (get. Jenneke de Bie geboren van der Elst), overl. Herwijnen 10-12-1826, dr. van 'Dirkje de Bie geboren van Maren eenige dagen na haar mans Jan de Bie dood bevallen'.
   Op 15-5-1773 legt Aart Leendertse de Fockert in handen van Petrus Bierman, heer van Herwijnen, de eed af als gerichtssecretaris van Herwijnen. Daarbij wordt de volgende verklaring op schrift gesteld: 'Ik ondergeschreeven Petrus Bierman Heer van Herwijnen doe cond alsoo door 't overlijden van Leendert de Fockert is koomen te vaceren de secretaris plaats van mijne voornoemde Heerlijkheijd, en het nodig was dat de selve met een bequaam persoon werde versien, soo heb ik op de goede raporte van de bekwaamheijd van de persoon van Aart Leendertse de Fockert, aan mij gedaan, den selven Aart Leendertse de Fockert tot secretaris van de selve mijne Heerlijkheijd Herwijnen aengesteld en gecommiteert [...]'.[76]
9. *Gijsbert*, geb./ged. Herwijnen 19-4/23-4-1752 (get. Aaltje van Rijkhuijzen), overl. Herwijnen 17-8-1752.
10. *Agatha*, geb./ged. Herwijnen 29-8/2-9-1753 (get. Aaltje van Rijkhuijzen), overl. Herwijnen 15-12-1753.

III. *Jenneke de Fockert*, geb./ged. Herwijnen 15-10/16-10-1740 (get. Govertje Dusseldorp), overl. na 7-10-1810, otr./tr. Herwijnen 15-4/8-5-1763 *Geurt van Zee*, ged. Herwijnen 7-3-1728 (get. Neeltje Roza), overl. voor 19-4-1789, zn. van Frederik van Zee, mr. timmerman te Herwijnen, en Engelke Maria Roosa.

Op 19-4-1789 verschijnen voor de schepenen van Tuil Jenneke de Fockert, weduwe en boedelhoudersse van Geurt van Zee, als moeder en voogdes over haar minderjarige zoon Engel van Zee, en Jan van Arendonk in huwelijk hebbende Aaltje van Zee, 'zijnde de voorn. Engel en Aaltje van Zee de eenige kinderen en universeele erffgenaamen van wijlen den voornoemde Geurt van Zee, en verclaerden te constitueeren en magtig te maken [...] den Advocaat Mr. P. Vermeulen en de Procureur J. Ganderheijden te zamen en ider in 't bijzonder speciael om haar Comparanten zaek tegens Jan Janse Musch voor desen gerigte waer te nemen [...]'.[45]

Uit dit huwelijk:

1. *Frederik van Zee*, ged. Herwijnen 29-1-1764 (get. Maijke van Zee); 'desen reey gezond van huys den 3 Mey 1786 om een vracht hout te halen en op de mert zijnde wier onpasselijk, en schoot een wint op het hart en kwam doot tuys'.[44]
2. *Aaltje van Zee*, ged. Herwijnen 13-10-1765 (get. Ariaentje de Fokkert), overl. 10-10-1854?[77], otr./tr. Herwijnen 16-2/11-3-1787 *Jan van Arendonk*, ged. Herwijnen

2-9-1759 (get. de vader), overl. Herwijnen 10-10-1844, zn. van Peter van Arendonk en Geertruyd Valcken.

3. *Leendert* van Zee, ged. Herwijnen 20-3-1768 (get. Hendrika de Fockert), jong overleden[78].
4. *Leendert*, ged. Herwijnen 1-9-1771 (get. Hendrika de Fockert), jong overleden[78].
5. *Engel*, volgt IV.

IV. *Engel van Zee*, geb./ged. Herwijnen 17-6/18-6-1775 (get. Maike van Zee), landbouwer, poldermeester en -secretaris[46], overl. Herwijnen 9-6-1868, otr./tr. Herwijnen 25-1/17-2-1799 *Engelke Bijl*, geb./ged. Herwijnen 17-7/20-7-1777 (get. Maike van Zee), overl. Herwijnen 15-7-1827, dr. van Coenraad Bijl en Judith de Bruijn.

Uit dit huwelijk:

1. zoon (ongedoopt), overl. Herwijnen 15-9-1799[79].
2. *Aartje van Zee*, geb./ged. Herwijnen 13-12/14-12-1800 (get. Judith de Bruin), vertrokken naar Pella, Iowa op 11-4-1853[49], tr. Herwijnen 4-9-1818 *Hendrik Verploegh*, geb./ged. 9-3/16-3-1794 (get. Anna Verploegh), overl. 9-6-1853 aan boord van het schip naar Amerika[50], zn. van Willem Cornelisse Verploegh en Cornelia Blom.
3. *Govert van Zee*, geb./ged. Herwijnen 10-2/13-2-1803 (get. Aaltje van Zee), vertrokken naar Pella, Iowa op 11-4-1853[49], 'achtergelaten op een eiland'.[50]
4. *Frederik van Zee*, geb./ged. Herwijnen 8-7/14-7-1805 (get. Jenneke de Fockert), landbouwer, kastelein in De Vossenhol te Herwijnen[80], overl. Herwijnen 26-7-1883, tr. Herwijnen 23-3-1826 *Janneke de Bruijn*, geb./ged. Herwijnen 11-10/13-10-1805 (get. Hermen van der Horst en Maria van de Grient), overl. Herwijnen 24-3-1874, dr. van Neeltje van der Horst, en geëcht bij huwelijk op 7-3-1807 door Krijn de Bruijn.
   Na hun huwelijk huren Frederik en Janneke een deel van het huis De Vossenhol, waarvoor zij in 1827 40 gulden betalen. Jannekes vader Krijn woont met zijn tweede vrouw en zijn kinderen in de andere helft van het huis. Dat betekent vermoedelijk dat Frederik en Janneke bij haar grootvader Hermen van der Horst inwonen, in dat deel van het huis dat als herberg gebruikt wordt. Op 19-4-1828 koopt Frederik samen met zijn schoonvader De Vossenhol, zodat de herberg nu zijn eigendom wordt[81].
5. zoon (ongedoopt), overl Herwijnen 23-8-1807.
6. *Maria van Zee*, geb./ged. Herwijnen 26-9/2-10-1808 (get. Judith de Bruin), overl. Herwijnen 1-12-1876, tr. Herwijnen 17-11-1826 *Klaas Cornelis Hakkert*, geb./ged. Herwijnen 26-9/28-9-1800 (get. Geertje Verploegh), landbouwer, overl. Herwijnen 18-6-1875, zn. van Cornelis Hakkert en Hester Verploegh.
7. *Jenneke van Zee*, geb./ged. Herwijnen 3-10/7-10-1810 (get. Jenneke de Fockert), ongehuwd overl. Herwijnen 19-11-1868.
8. *Coenraad*, geb. Herwijnen 12-9-1812, jong overleden[79].
9. *Coenraad van Zee*, geb. Herwijnen 29-10-1813, landbouwer, vertrokken naar Pella, Iowa op 19-4-1847[49], tr. Herwijnen 31-3-1837 Metje de Kock, geb. Herwijnen 29-11-1815, vertrokken naar Pella, Iowa op 19-4-1847, dr. van Aart de Kock en Elizabeth van der Giessen.
10. *Leendert van Zee*, geb. Herwijnen 1-1-1816, landbouwer, gemeenteraadslid; diaken en ouderling in de Christelijk afgescheiden gemeente van Herwijnen[82], overl. Herwijnen 12-9-1901, tr. Herwijnen 31-1-1840 *Maria de Bruijn*, geb. Herwijnen 14-6-1814, overl. Herwijnen 28-12-1849, dr. van Krijn de Bruijn en Neeltje van der Horst.

Deze Leendert van Zee is zeer waarschijnlijk degene die nogal eens wordt vermeld in de notulen van de Christelijk afgescheiden gemeente te Herwijnen. Al zijn kinderen worden hier gedoopt, maar bovendien bekleedt Leendert diverse kerkelijke funkties. Op 30-8-1854 wordt hij echter als diaken afgezet, en bovendien als lidmaat onder censuur gezet, vanwege 'de pogingen die hij in de verlopen week zoude aangewend hebben om te zondigen tegen dat zevende gebod in zonde van hoererij. Hij bekende dat het alzoo was: terwijl hij op een vroege morgen was gaande naar zijn broeder een vrouwe daar toe hadt aangerand, die met hem de zelfde weg was gaande.' Leendert ontvangt een broederlijke vermaning, hij accepteert de genomen maatregel en wordt op 23-1-1855 weer van de censuur ontheven. In 1876 blijkt hij weer ouderling te zijn, maar op 6-5-1880 krijgt hij het advies om als zodanig te bedanken vanwege de (onbewezen) beschuldiging van een vrouw dat hij haar met geen goede bedoelingen heeft aangeraakt.[82]
Deze Leendert van Zee was (via zijn dochter Jenneke) de grootvader van de in dit artikel genoemde Lambertus van Zandwijk.

11. *Engeltje van Zee*, geb. Herwijnen 5-9-1818, overl Herwijnen 23-8-1910, tr. Herwijnen 16-1-1846 *Arie Blom*, geb./ged. Herwijnen 12-3/13-3-1808 (get. Pietertje van Balgoijen), schipper, overl. Herwijnen 12-5-1879, zn. van Lambertus Blom en Geertruid van Balgoijen.
12. *Judith/Judic van Zee*, geb. Herwijnen 30-11-1820, vertrokken naar Pella, Iowa op 19-4-1847[49], tr. Herwijnen 30-9-1841 *Stefanus van Zee*, geb. Herwijnen 12-2-1817, landbouwer, vertrokken naar Pella, Iowa op 19-4-1847, zn. van Gerrit van Zee en Cornelia Maria de Kock.

Noten

BR = bevolkingsregister; DHBT = Dagelijkse heerlijkheden in de Bommeler- en Tielerwaarden; EvZ = Engel van Zee, *GeslachtBoom*; GL: Gemeente Lingewaal; ORA: Oudrechterlijk archief; RAG: Rijksarchief Gelderland, Arnhem; VR-B: Van Rijckhuijsen, *Copye-Brieven* (Gemeentearchief Leiden), Ia: deel I, eerste boek, Ib: deel I, tweede boek, II: deel II enz.

1. VR-B Ia, f.4.
2. VR-B Ia, f.4v-5.
3. Zie voor Cornelis Verploegh en zijn familie: D. van Baalen, 'Verploegh' in: *Gens Nostra* 15 (1960) pag.153-165; ik vermoed dat in dit artikel voor de gegevens over Aaltje van Holten (direct of indirect) gebruik is gemaakt van Van Rijckhuijsens brieven.
4. VR-B Ia, f.5v.
5. VR-B Ia, f.5v-6v.
6. VR-B Ia, f.6v.
7. VR-B Ia, f.8v.
8. EvZ, f.5.
9. VR-B Ia, f.5v.
10. VR-B Ia, f.133-135; Arien schrijft hier (op 21-1-1740), dat er een grote brand in Herwijnen geweest is. Het huis van Dirk Aerts de Fockert is volledig afgebrand, 'ons' huis is nauwelijks gespaard gebleven (en daarbij is uit het verband op te maken dat zowel Leendert de Fockert als de schrijver zelf inwoners zijn van dat huis).
11. VR-B Ia, f.9.
12. VR-B Ia, f.92v-94.
13. VR-B III, f.246v.
14. VR-B Ia, f.106.
15. VR-B Ia, f.107v.
16. VR-B Ia, f.109; zie ook f.119: blijkbaar heeft Arien nog een tweede poging gedaan – nu samen met de nieuwe dominee – die echter evenmin iets opleverde.
17. VR-B Ia, f.93.
18. VR-B II, f.27-34.
19. VR-B Ia, f.108; zie ook VR-B Ib, f.16v.
20. VR-B Ia, f.22 en 22v.
21. VR-B Ia, f.23.
22. Een voorbeeld daarvan is te vinden in deel Ia, f.70 en 114v, waar Maria van Lexmond genoemd wordt als de moeder van Jan Crijnen de Bruijn. In feite heette deze vrouw Mayken Willemse Holl. De vergissing van Arien van Rijckhuijsen is in dit geval wel verklaarbaar, aangezien er een familierelatie blijkt te bestaan tussen Mayken Holl en de familie Van Lexmond. Bovendien kwam de persoon in kwestie niet uit Herwijnen, en was zij al sinds jaren overleden; de informatie moet afkomstig zijn van haar kleinkinderen.
23. A. Bijl, *Over heren, weiden en kastelen; een geschiedenis van Herwijnen van prehistorie tot heden*, Vuren, 1992, pag. 97.
24. Voor een uitgebreider relaas van het leven van Gijsbert van Rijckhuijsen, zie R. van Roijen, *De Leidse stadsboden en hun ambtsbroeder Gijsbert van Rijckhuijsen*, in: *Jaarboekje voor geschiedenis en oudheidkunde van Leiden en*

omstreken, dl.48 (1956), pag. 136-153.

25. VR-B III, f.95v, 96, 110v.
26. *Rykhuyzen, G. van* in: A.J. van der Aa, K.J.R. van Harderwijk, G.D.J. Schotel e.a., *Biographisch woordenboek der Nederlanden*, Haarlem 1852-1878.
27. VR-B Ia, f.95v-96: brief aan Gerrit van Buuren en Mariken van Holten te Zoelen.
28. zie bijvoorbeeld VR-B Ib, f.15.
29. R. van Roijen, a.w., pag. 139.
30. VR-B Ia, f.96v.
31. VR-B Ia, f.98v, 100, 103v.
32. VR-B Ia, f.119v-120. Het getuigt dan ook van grote vasthoudendheid dat Gijsbert opnieuw een brief schrijft aan de neven en nichten Van Holten, waarin hij uitlegt hoezeer een goed geregistreerde genealogie in hun voordeel zou zijn i.v.m. een mogelijke (fictieve?) erfenis van de rijke nakomelingen van dominee Godefridus van Holten te Batavia (VR-B Ia, f.148-149v).
33. VR-B Ia, f.119v-120.
34. bijvoorbeeld VR-B Ia, f.139v-140; Ib, f.52.
35. VR-B III, f.170-172; V, f.353v-355.
36. VR-B III, f.160-161, 170-172.
37. VR-B III, f.98, en vergelijk RAG, ORA DHBT, inv.nr.22 (Herwijnen; ongefolieerd en niet geheel chronologisch) d.d. 28-2-1749.
38. bijvoorbeeld de huwelijkse voorwaarden van Leendert de Fockert en Aaltje van Rijckhuijsen d.d. 25-11-1735, plaats onbekend (VR-B II, f.128-129). Ik heb deze akte nog niet teruggevonden in enig oudrechterlijk archief.
39. VR-B II, f.96.
40. VR-B II, f.27-34.
41. VR-B III, f.5v-6; de bewuste Abraham Gijsberts zal in werkelijkheid dezelfde zijn geweest als Alaerts broer Abraham Gijsberts Roosa.
42. VR-B Ia f.52v en f.1-3 (opschrift boven de kolommen van het geslachtsregister Roosa. Volgens dit overzicht beginnen alle exemplaren op f.1 met Geurt Alaerts Roosa).
43. E.W. Treffers, *Geslacht Boom der familie Roosa uit 1738*, in: *Gens Nostra* 37 (1982), pag. 329-343.
44. EvZ, f.7.
45. RAG, ORA Tuil, inv.nr. 1267, f.179. De uitspraak in deze zaak luidde als volgt: 'Het Gerigt [...] condemneert den Gedaagde [= Jan Janse Musch] om aan handen van de Eijsscheren promptelijk op te leggen en te betalen de bij Eijsch gelibelleerde Somma van een hondert negentig gulden van Landpagt [over 1782 en 1783]' RAG, ORA Tuil, inv.nr. 040 (ongefolieerd) d.d. 12-5-1789.
46. A. Bijl, a.w. p.114 en vergelijk GL, BR Herwijnen 1858-1862.
47. GL, BR Herwijnen.
48. A. Bijl, a.w. p.122.
49. EvZ, f.12, 16 en 18 en vergelijk GL, BR Herwijnen
50. L.T.M. van de Pas, *Wat er bij emigranten uit Nederland na vele jaren nog over het voorgeslacht bekend is*, in: *Gens Nostra* 25 (1970), pag.370-372); vergelijk N.J. Gesman, *Souvenir history of Pella, Iowa; Pella*, 1922, pag. 167.
51. EvZ, f.2; vergelijk VR-B Ia, f.19: 'de Fockert is een blaauwe zandlooper met een roode lijst daar om, en aen weerskanten van de voorn. zandlooper een swarte mairle op een groen velt. Een blom-pot met bloemen boven den helm. So als het origineel op pergament geschildert is in 't jaer 1637. Een dito in de kerk van Herwijnen'.
52. N.J. Gesman, a.w., pag. 158.
53. Lambertus van Zandwijk bezocht diverse malen familieleden in de Verenigde Staten, dus is het heel goed mogelijk dat zijn afschrift ook daar bekend werd. Uit een door mij ontvangen brief van Mrs M. DeBruyn Reddick uit Iowa, d.d. 18-11-1994: 'As I said I have a copy of the chronology that Engel Van Zee wrote but it is written in Dutch and I cannot read Dutch so I can only pick out dates and a word now and then. Someone had typed the information and it is about 36 pages long and much of it is not very clear. On page 19 it does list Kryn DeBruyn and his marriages to Neeltje van der Horst and Maaike Boon [...]. Do you have a copy of it? I got mine from a Mrs Valentine VanZee from Florida.'
54. Zie B.J. de Groot, *Het geslachtsregister van de familie Van Zee*, in: *Gens Nostra* 29 (1974), pag. 193-194; vergelijk ook de informatie onder noot 50 en 53.
55. geboorte- en overlijdensdata vóór 1772 zijn afkomstig uit de aantekeningen van Van Rijckhuijsen; doop- en trouwdata zijn evenals geboorten na 1772 en overlijdens na 1807 opgezocht of geverifieerd via DTB en BS.
56. VR-B Ia, f.4-8.
57. Trouwboek Herwijnen.
58. Zijn wapenbord met acht kwartieren werd op 1-10-1795 uit de Pieterskerk verwijderd; een beschrijving ervan is te vinden in *De Nederlandsche Leeuw* 62 (1944), k.230.
59. RAG, ORA Tuil, inv.nr. 1262, f.152v.
60. RAG, ORA Tuil, inv.nr. 1263, f.191v-192.
61. Data uit het trouwboek van Herwijnen; volgens Van Rijckhuijsen trouwden Leendert en Aaltje op 18-12-1735.
62. A. Bijl, a.w. p.85,86; DTB Herwijnen; VR-B Ia, f.8v-9.
63. RAG, ORA DHBT inv.nr. 22, d.d. 1-5-1772 en 15-5-1773.

64. Zie voor Ariaentje Hoogerwerff en haar familie W.H. Dingemans, *De Jongh (Bommelerwaard)*, in: *Gens Nostra* 48(1993), met name pag. 315.
65. RAG, ORA Tuil, inv.nr. 1259, f.86-87 en f.182v-185.
66. RAG, ORA Tuil, inv.nr. 1261, f.185v-186 en inv.nr. 1262, f.145v.
67. RAG, ORA Tuil, inv.nr. 1268, p.313-334 (6 akten).
68. RAG, ORA Tuil, inv.nr. 1270, p.111-127 (8 akten).
69. RAG, ORA Tuil, inv.nr. 1265 (ongefolieerd) d.d. 25-5-1774.
70. RAG, ORA Tuil, inv.nr. 1305 (ongefolieerd) d.d. 19-12-1798.
71. VR-B V, f.235.
72. Doopboek Herwijnen; Engel van Zee vermeldt dat zij stierf bij de geboorte van een tweeling, en dat beide kinderen bij de geboorte overleden (f.3); dit klopt echter niet met noot 67.
73. RAG, ORA Tuil, inv.nr. 1267, f.203-203v.
74. RAG, ORA Tuil, inv.nr. 1268, p.151.
75. Volgens het doopboek van Herwijnen heette dit kind Arien, maar in het register van Van Rijckhuijsen staat steeds Aert; bovendien was de eerste Aert volgens dit register overleden. Ook uit de briefwisseling blijkt dat het Aert moet zijn: Aaltje schrijft in 1752 dat het met haar kinderen goed gaat, 'behalven den kleijnsten Aert die loopt alleen nog niet' (VR-B III, f.365v).
76. RAG, ORA DHBT, inv.nr. 22 d.d. 15-5-1773.
77. EvZ, f.15; in Herwijnen is dit overlijden niet te vinden.
78. EvZ vermeldt slechts één Leendert (f.7), die jong overleden zou zijn.
79. EvZ, f.12
80. Beroepen van deze generatie zijn ontleend aan akten van de Burgerlijke Stand en het bevolkingsregister.
81. RAG, Notarieel archief, inv.nr. 940 d.d. 27-6-1827, 19-4-1828 en 26-4-1828.
82. Archief van de Gereformeerde Kerk te Herwijnen, Notulen d.d. 30-8-1854, 23-1-1855 en 6-5-1880.

'QUADE AENSPRAAK?'

Tusschen Geertjen Rutgers geassisteerd als apud acta aenl(eggerse) ter eenre ende Anthony Cosijnse van Diermen verw(eerder) ter andere sijde om te horen verklaren, dat de verw. gehouden soude sijn te dragen ende aen de aenl. te vergoeden sodaene craemcosten als deselve soude moeten aanwenden bij de verlossinge van sodaene vrucht, daarmede sij thans van den verw. is beswangert, mitsgaders haere eer te repareren tot moderatie van desen Hooched(elen) Gericht ende voorts het kint tot deszelfs mondige jaren te alimenteren ende op te brengen. Tgericht gehoort wedersijts voordragen, ende gelet opt overgeleijde bewijs, voorts op de confirmatie van partijen in judicio geschiet ende waarop te letten stonde verstaet dat er vooralsnogh gedaen is een quade aenspraak ende een goede tegenweer, de costen niettemin om redenen compenserende.

Rechterlijk Archief Veluwe en Veluwezoom, Afd. Platte Land, nrs. 313-371 Gerichtssignaat van Veluwe, Putten 1718)

EEN VERSLETEN ATTESTATIE

'...sekere joode, van Amsterdam geboortigh genaamt Carel Nathan pool, sich adresseert op XVI XI deses jaars 1712 ... Christen geworden, soldaat onder de comp. van Morolles ende segt gedoopt te sijn tot Hersfelt een stadt gelegen in den lands van Hessen Kassel voor drie jaaren, op een Hemelvaartsdagh Ao. 1709 ... sijn attestatie van sijn aangenomen gereformeerde Christendom verloren ofte versleten te sijn...'

Kerkeraadshandelingen Hellevoetsluis/J.Ph. Lucassen, Bussum

WEGWIJS

JUBILEUMBOEKEN / GEDENKBOEKEN

Na het zoeken van geboorte-, huwelijks- en sterfdata volgt bij veel genealogen het verder zoeken naar persoonlijker gegevens van de gevonden namen. De voorouders moeten een 'gezicht' krijgen. We proberen gegevens te vinden over woonhuizen, bezit, beroep, godsdienst enz. Met name bij informatie over beroep, kunnen jubileumboeken van bedrijven of instellingen goed van pas komen. Bedrijven wachten met jubileumuitgaven lang niet altijd totdat ze honderd jaar bestaan: dikwijls verschijnen de boeken op een veel vroeger tijdstip. Gedenkboeken uitgeven is niet alleen een bezigheid van grote, landelijk bekende organisaties. Zo kunnen ook ziekenhuizen, scholen of fabrieken om heel uiteenlopende redenen besluiten een jubileumboek samen te stellen.

Elk jubileumboek heeft natuurlijk zijn eigen karakter en inhoud, maar toch vallen er wel wat algemene opmerkingen over te maken. Veelal zal er een geschiedenis van het bedrijf of de instelling in staan: groei, ontwikkeling, belangrijke gebeurtenissen. Kortom, waarschijnlijk een verhaal met momenten van voor- en tegenspoed. Het boek kan aandacht besteden aan samenstelling van directie en bestuur, maar wellicht worden andere werknemers ook in een bepaalde context genoemd. Foto's illustreren de werkomgeving en huisvesting. Misschien geven cijfers een indruk van de productie-omvang en de aantallen personeelsleden. Het boek kan informatie verschaffen over het gevoerde bedrijfsbeleid: in sommige gevallen bemoeiden bedrijven zich ook met de huisvesting en scholing van de werknemers(gezinnen).

Hoe weet je nu welke gedenkboeken er zijn, hoe kom je aan titels? Dat is soms nogal lastig, want sommige boektitels zijn wel treffend of leuk verzonnen (beeldspraak), maar noemen niet het eigenlijke onderwerp. Enkele voorbeelden van onduidelijke titels zijn: 'De draad van de toekomst' over de geschiedenis van textielfabrikant Nijverdal-ten Cate, 'Onroerend goed' over het 125-jarig bestaan van de broederschap der notarissen en 'Van geslachte tot geslacht' over honderd jaar gereformeerd onderwijs in Bunschoten-Spakenburg. Vraag daarom gerust naar jubileum- of gedenkboeken in het verenigingscentrum, de bibliotheek of het archief dat u bezoekt. Deze publicaties geven immers een levendige schets van een organisatie en/of periode! En als de betreffende organisatie toevallig nog bestaat, is een telefoontje naar haar afdeling voorlichting of PR voldoende om te ontdekken of er ooit jubileumboeken zijn verschenen.

Laat ik de waarde van een jubileumboek nog kort illustreren met een praktijkvoorbeeld. Het boek 'Gekroonde koopvaart' verscheen in 1956 bij het 100-jarig bestaan van de Koninklijke Nederlandse Stoombootmaatschappij (KNSM). Het vertelt de geschiedenis, waarbij o.a. een lijst van 247 gevallen medewerkers tijdens WO-2, informatie over de wijze van salarisbetaling tijdens de oorlog en een overzicht van alle schepen die de maatschappij bezat in de afgelopen eeuw, compleet met afbeeldingen.

Het traceren van de jubileumboeken lukt meestal wel, zeker met wat hulp erbij. Mijn eigen probleem ligt dan ook eigenlijk niet zozeer bij de jubileumboeken, maar een stap eerder in de zoekgang. Namelijk: hoe ontdek ik op een slimme manier bij WELKE organisatie mijn voorouders het beroep van letterzetter, timmerman of touwslager hebben uitgevoerd?

Monique VERHOEF

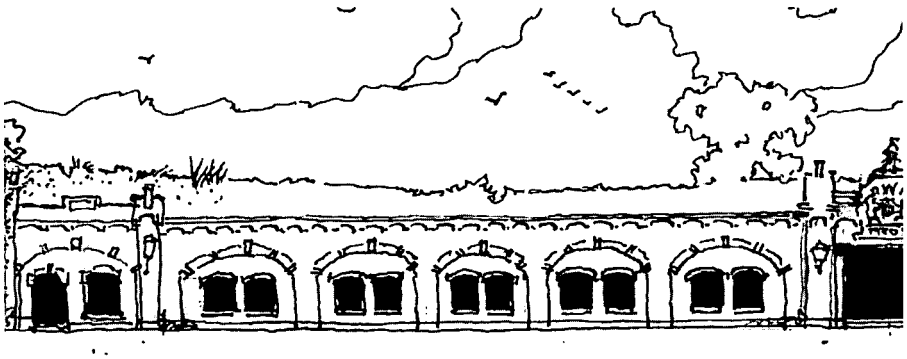

Verenigingscentrum te Naarden

EN DAAR STA JE DAN ...

Is het u ook wel eens overkomen? Naar een nieuw archief gaan, binnenkomen, allemaal mensen die zitten te schrijven of te lezen. Waar moet je je melden? Soms geen balie te ontdekken, niemand helpt je. En daar sta je dan ...

Je vraagt lukraak aan een willekeurig iemand, waar ... enz. Dan blijkt degene bij wie je je moet melden 'even weg te zijn'. En daar sta je dan nog steeds ... En àls de gevraagde persoon dan komt, wàt vraag je dan en kun je met het verkregen antwoord verder?

In 'ons aller' Verenigingscentrum (VC) in Naarden hebben wij daarom ingesteld dat iedere bezoeker die voor de eerste maal komt of die een langere tijd niet geweest is, uitgebreid rondgeleid wordt; hij kan dan daarbij alles vragen of vertellen wat hij wil. Men krijgt een plattegrondje van het Centrum met alle mogelijkheden daarop vermeld voor onderzoek op familienaam en/of plaatsnaam.

Bovendien is er sinds enige tijd een **Informatie** ingesteld, waar u met al uw vragen terecht kunt, waar men u de bronnen in Naarden aanwijst die gegevens voor uw speciale geval zouden kunnen bevatten, waar men eventueel (beperkt) met u meezoekt, samen met u zich verdiept in uw vraag en – indien van toepassing – u vertelt van speciale bronnen buiten het VC.

Een voorbeeld:

Kort geleden kwamen twee leden met een probleem: zij droegen een familienaam waarvan de schrijfwijze in de vorige eeuw was afgeweken van de vroegere spellingswijze. Nu verzamelden zij **alle** gegevens over de personen die deze afwijkende familienaam droegen of dragen. Er was echter een tak die in Nederlandsch-Indië had geleefd; waar vonden zij nu allerlei speciale gegevens over deze familie? Zij waren al overal geweest, in Den Haag, in Amersfoort enz., maar één vraag was nog onbeantwoord gebleven: 'Heeft u gegevens over de naam ... in Nederlandsch-Indië ná 1800?' en daarmee kwamen ze bij ons.

Natuurlijk hadden zij alle gegevens over hun familienaam genoteerd, die zij gevonden hadden via ons *Centraal Naamregister*; alle knipsels gekopieerd, bidprentjes nagekeken, evenzo de microfiches (o.a. Mormonen), familiedrukwerk, Heraldisch Archief, Noordhollandse Huwelijken. Hoe nu verder met Nederlandsch-Indië?

Er is zo'n prachtige Bibliotheek-Boeken en een dito-Periodieken ... maar hoe daarin doeltreffend te zoeken? Daarvoor heeft de **Informatie** lijsten gemaakt van ons (en 'ons' zijn u en ik!) boekenbezit op onderwerp, *met daarbij een eigen commentaar* zoals: 'geen index', 'prachtig, met naamregister', 'niet genealogisch', 'alleen geschiedenis', 'mooi, veel speciale gegevens, index', 'weinig namen'; enz. *en altijd het tijdperk erbij*!

De boeken over Nederlandsch-Indië 'met naamregisters + ná 1800' waren er zo tussenuit gehaald en snel met succes geraadpleegd. Waarom 'snel'? In Naarden haal je in de Bibliotheek-Boeken een plastic insteekkaart en je gaat je gang maar. Boek eruit en kaart erin en omgekeerd. Géén eindeloos aanvragen! Je pakt maar en kijkt maar, in je eigen tempo. Een genealogisch eldorado!

En dan de Periodieken! [tijdschriften en jaarboeken]. Over 'eldorado' gesproken ... hier mag je zelf net zoveel pakken als je dra-

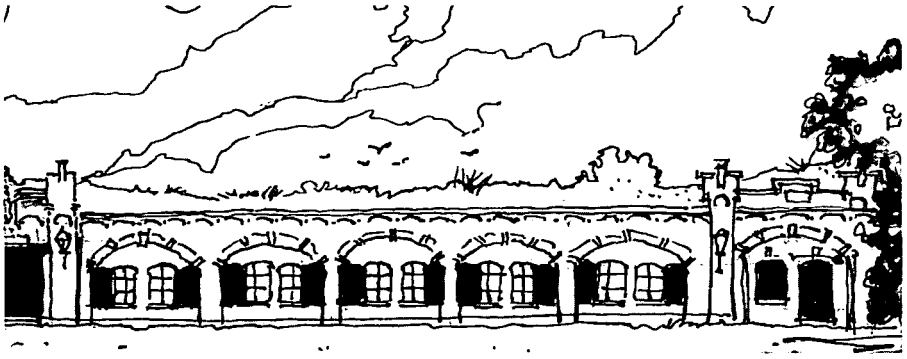

Zandvliet

gen kunt. Na het invullen van een briefje ga je dan in de leeszaal rustig de registers vlot nakijken of de betreffende naam erin voorkomt. In dit geval werden alle jaarboeken en tijdschriften over Nederlandsch-Indië met goed gevolg doorgenomen.

Terug naar de Info-afdeling: de **Informatie** stelt verder ringbanden samen met allerlei gegevens, (verwijzingen naar) artikelen en adressen van specialisten en instellingen op het gebied van het betreffende onderwerp. Ook van speciale archieven, musea enz., eventueel met inventaris, zoals in dit geval bijvoorbeeld de inventaris van het RIOD (Rijksdienst voor Oorlogsdocumentatie) waarin alle bronnen vermeld worden, die in ons land aanwezig zijn over de Tweede Wereldoorlog, óók van Nederlandsch-Indië.

Samen bespraken we deze mogelijkheden, bijvoorbeeld de reeds gepubliceerde artikelen over onderzoek in Nederlandsch-Indië en ook misschien het raadplegen van de bibliotheek van het Tropeninstituut in Amsterdam.

Een volgende keer vertellen we u over weer andere problemen. Mocht u aanvullingen of opmerkingen hebben, dan houden wij ons aanbevolen.

Wat denkt u, komt u ook met (of zonder) een vraag naar Naarden? De **Informatie** is elke *zaterdag* aanwezig van 11.00 tot 16.00 uur. Van harte welkom!

MIEP VREE-VAN LEIJENHORST
IDA VAN VELZEN-VAN GLASENAP

ALLE BEGIN IS ...

De dood gaat ons niet aan. Zolang wij er zijn, is de dood er niet, en wanneer de dood er is, zijn wij er niet.

Deze wijze woorden van de Griekse wijsgeer Epicurus van Samos (341-270 v. Chr.), geschreven in een brief aan Menoeceus, lijken wel van toepassing op menig gepubliceerde genealogie of kwartierstaat in Nederland. Hoewel volgens de verantwoording in de inleiding bij de samenstelling de grootst mogelijke zorg is besteed aan het documenteren van de drie belangrijkste gebeurtenissen in een mensenleven: geboorte/doop, (onder)trouwen en overlijden, blijken slechts de eerste twee gebeurtenissen goed te zijn gedocumenteerd. Immers, als de geboortedatum bekend is, zal in de meeste gevallen het huwelijk tussen de twintig en dertig jaar later hebben plaatsgevonden en – andersom – als de huwelijksdatum bekend is, zal de persoon omstreeks 25 jaar daarvoor zijn geboren. Maar het sterven zal in de meeste gevallen op een vrij willekeurige leeftijd tussen 0 en 100 hebben plaatsgevonden.

Zelfs indien een auteur moeite heeft genomen alle personen in de genealogie of kwartierstaat te voorzien van een passende overlijdensdatum, blijkt er geregeld sprake te zijn van een foutieve weergave van de feiten. Overlijdensdata zijn bij controle soms geen overlijdensdata, maar begraafdata. Hoewel er tussen de beide gebeurtenissen begrijpelijkerwijs niet veel dagen verschil zit, is het toch belangrijk dit onderscheid te maken.

Deze slordigheden zijn mijns inziens het gevolg van een weinig kritische houding van de genealogen ten aanzien van de bronnen. Er wordt zeer veel belang gehecht aan de – vaak al oude – indices en men wordt verblind door de aldaar genoemde datum. Men vergeet te

kijken of er sprake is van een overlijdensdatum, een begraafdatum of zelfs iets anders.

Het is niet de bedoeling een uitputtende opsomming te geven van alle mogelijke registers, waarin gegevens met betrekking tot het eind van iemands leven zijn geregistreerd, maar slechts enkele voorbeelden die elk een andere kritische benadering behoeven. In sommige plaatsen zullen zelfs enkele van deze registers voorkomen, die de datering van iemands overlijden kunnen preciseren.

a. Registers van het Laatste Oliesel (of H. Oliesel). Deze registers geven vaak de datering van het moment waarop een priester iemand de laatste sacramenten toediende. De betrokken persoon is op dat moment nog in leven! Soms, maar niet altijd, wordt tevens de overlijdensdatum vermeld.
b. Registers van overluiden. Deze registers vermelden de data waarop de klok voor iemand werd geluid, soms met het aantal keren dat geluid is. Plaatselijk kunnen de regels voor het luiden van de klokken verschillen, evenals de bedragen die voor het luiden moesten worden betaald.
c. Registers van het Zwarte Laken. Deze registers vermelden meestal de begraafdata, immers de data waarop de lakens werden gebruikt. Het kan echter voorkomen, dat de registrator (meestal de koster) het in de vorm van een rekening noteerde, waarbij de datum van betaling van belang was. Indien de zwarte lakens eigendom waren van de diaconie, maken de registers deel uit van het archief van de diaconie (zie ook d).
d. Diaconieregisters. Deze registers bevatten allerlei gegevens over de inkomsten en uitgaven van de diaconie aan de armen. Hierin kunnen ook de inkomsten uit de uitvaartdiensten zijn opgeschreven, of bijvoorbeeld de betaling aan de timmerman wegens het timmeren van een kist voor een arme. Het is zaak om bij een index op dit soort bronnen het originele register te raadplegen, om te kijken om wat voor vermelding het gaat.
e. Registers van (collaterale) successie. In deze registers worden de betalingen van belasting wegens erfenissen genoteerd, al dan niet in de zijlinie (= collateraal). De latere registers geven over het algemeen wel de exacte overlijdensdatum, maar de oudere registers vermelden meestal de dag dat de belasting werd betaald. Bij problemen met de afwikkeling van de erfenis kan er geruime tijd zitten tussen het moment van overlijden en het moment van betaling.
f. Momberrekeningen. De momberrekeningen (ten behoeve van minderjarigen) zijn niet de eerst aangewezen registers, maar kunnen soms voor verrassende gegevens zorgen. Ze bevatten immers – indien ze goed zijn bijgehouden – alle inkomsten en uitgaven ten bate en ten laste van de boedel. Afhankelijk van de tijdsspanne tussen het overlijden van de ouder en het moment van opmaken van de rekening, is het mogelijk dat bijvoorbeeld de uitgaven voor de lijkpredikatie van de overleden ouder nog wordt vermeld.

Eén enkel voorbeeld moge duidelijk maken dat bronnenkritiek bij dit soort bronnen belangrijk is:

Het diaconieregister van Gieten (Drenthe) vermeldt onder 19-12-1780 de betaling wegens het gebruik van het zwarte laken over de vader van *Jan Harmens Buiter.* Veel mensen zouden hieruit de conclusie trekken dat die vader – Harmen Buiter – derhalve in 1780 is overleden. Mogelijk zouden ze zelfs 19-12-1780 als begraafdatum noteren in hun genealogie. Het eveneens bewaard gebleven register van het Zwarte Laken (vermoedelijk door de koster bijgehouden) noteert de begrafenis van *Harm Buiter* in 1776 aldus: 'Den 12 dito (= januari 1776) die erfgenamen van Harm Buiter schuldig voor 't gebruik van het swarte laken over hem 0-12-0' (= 12 stuivers). Dat het inderdaad om dezelfde persoon gaat, blijkt uit de marginale aantekening: 'Betaald den 19 december 1780'.

C. DE G.

De redactie stelt het zeer op prijs
als u op de één of andere manier
wilt reageren op artikelen in de rubriek 'Wegwijs'

BOEKEN

De hieronder vermelde boeken zijn ter lezing aanwezig in de bibliotheek van de NGV, Adriaan Dortsmanplein 3A, 1411 RC Naarden. Er worden geen boeken uitgeleend.

Genealogieën en bronnen

Uitgeverij Pirola uit Schoorl verraste de bibliotheek van ons Verenigingscentrum in Naarden met een omvangrijke schenking van fraai uitgegeven genealogieën en andere werken, waarvoor wij deze uitgeverij uiteraard bijzonder erkentelijk zijn. Hieronder volgt, in vogelvlucht, een overzicht van alle toegezonden publicaties (in willekeurige volgorde). Nadere inlichtingen zijn te verkrijgen bij Uitgeverij Pirola, Postbus 62, 1870 AB Schoorl, telefoon 072-5093131.

A.J. Noordam (m.m.v. J.D. de Kort, A. van der Lely en W.P.C. van der Ende), *Comende van den Dorpe van Maeslant; de geschiedenis van de familie Van der Lely*, Schoorl, Pirola, 1997.

Leden van de familie Van der Lely hoorden bijna twee eeuwen lang tot de bestuurlijke elite van Maasland en Maassluis. Het eerste deel van het boek bevat biografische schetsen van individuele leden van dit geslacht. In het tweede deel komen twee genealogieën aan bod: eerst de familie Van der Lely uit Maasland (stamvader: Adriaen Matthijsz. van der Lely, geb. ca 1548) en vervolgens de familie Van der Lely uit Schipluiden (stamvader: Cornelis Huijch, geb. ca 1510). Een goed verzorgde uitgave met veel illustraties (o.a. een wapen in kleur).

Izak de Wee, *Genealogie van de familie De Wee*, Schoorl, Pirola, 1996.

Een rijk geïllustreerde genealogie, waarin koster en grafmaker Jan de Wee (overl. IJzendijke op 9 december 1708) wordt opgevoerd als stamvader. Het betreft een Zeeuws geslacht. Voorzien van een index.

A.P.M. van Schoten, *Beknopte genealogie Van Schooten; stamboom van de diverse families Van Scho(o)te(n) in Nederland*, Schoorl, Pirola, 1995.

In dit robuust uitgegeven werk, dat vele honderden bladzijden telt, is ongelofelijk veel informatie bijeengebracht over maar liefst 22 verschillende families Van Schoten (in allerlei spellingsvarianten). Het boek is systhematisch ingedeeld en toegankelijk via schema's, gezinsbladen en een omvangrijk register.

N.J. Bruyniks, J. Ooms, L. Ooms en T.G. Ooms, *Vijf eeuwen Ooms; bakermat: het rivierengebied van Zuid-Holland*, Schoorl, Pirola, 1995.

In dit boek komen vijf genealogieën Ooms aan de orde. De (mogelijk onderling verwante) geslachten waren vooral gevestigd in de Krimpener- en Alblasserwaard. Deze omvangrijke publicatie is voorzien van illustraties (wapenafbeeldingen), schema's en registers.

C. Baars en J. Baars, *De familie Baars uit Oud-Beijerland in de Hoeksche-Waard, 1590-1995*, Schoorl, Pirola.

De titel geeft goed aan wat in dit boek verwacht kan worden, maar de lezer wordt toch verrast door de grote diversiteit van de aanvullende informatie over deze familie. Niet alleen is er gedetailleerde aandacht voor allerlei familiezaken, ook beroepen als de zalmvisserij en het vlasbedrijf worden nader belicht. De genealogie vangt aan met een Pieter Baers (mogelijk identiek met Pieter Cornelisz. Baers, overl. na 1629). In dit boek zijn behalve schema's en registers ook kwartierstaten opgenomen. Voorzien van illustraties.

Jan P.H.M. Valckx (m.m.v. Hay J. Valckx), *400 jaar chronologie van 'De familie Valckx', van ca 1595 tot 1996.* Schoorl, Pirola, 1996.

In het voorwoord worden meteen enige illusies weggenomen: 'wij zijn niet van adel, er is geen familiewapen en er is geen familiefortuin gevonden.' Gelukkig heeft de auteur wel kans gezien een mooie genealogie samen te stellen over het Limburgse geslacht Valckx met takken in België, Zeeland en Brabant. Als (zekere) stamvader kan een Floris Hendrix worden opgevoerd, die in 1661 in 'Vierlincxbeek' trouwde met Helena Willems. Ook deze uitgave is voorzien van illustraties, schema's en registers.

K. Groot en K. Balk-Oud, *De Westfriese Families's Ham.* Schoorl, Pirola, 1996.

Zoals in de titel al wordt aangegeven treden in dit boek meerdere families Ham voor het voetlicht. Het leeuwendeel van deze uitgave is gewijd aan de nakomelingen van de gebroeders Jacob Claesz. en Cornelis Claesz. Ham (geb. tussen 1660 en 1670). Voorts wordt aandacht besteed aan het nageslacht van Jacob

Claasz. Ham (geb. ca 1730) uit Lutjebroek, van Jacob Pietersz., gehuwd met Aaf Pieters Ham (18e eeuw, Bovenkerk) en van Jan Pietersz. en Klaas Pietersz. (geb. ca 1685). Met illustraties, schema's en registers.

F.M. van Poelgeest, *Duizend jaar Poelgeest, deel 2. Uit de Tijd van Aleid*, Hoorn, Familie-archief Van Poelgeest, 1993.

Dit omvangrijke werk is ingedeeld in 370 korte(re) paragrafen, gegroepeerd rond de laat-middeleeuwse persoon van Aleid van Poelgeest. Overigens komt ook de tijd na haar aan bod. Ik heb vernomen dat in deel 1 (dat nog verschijnen moet) de genealogie van de familie Van Poelgeest behandeld gaat worden. Deel 2 dient als achtergond voor de vroegste geschiedenis van de familie en is verhalend van opzet.

Karcke Boeck van Twisch, getranscribeerd door: M.J.Ch. Abma, P.A. Boelis-Tuytel, W.E. van der Linden en D.S. Reijnders. Schoorl, Pirola, z.j.

De ondertitel van dit boek luidt: 'Het leven van alle dag in en om Twisk tussen 1658-1755, zoals weergegeven in oude notulen, verslagen en aantekeningen. Transcriptie van het oorspronkelijke 'Karckeboeck van Twisch'. Deze toelichting laat aan duidelijk niets te wensen over. De oorspronkelijke tekst is op de linker pagina afgedrukt en de transcriptie op de rechter pagina. Bevat naast illustraties ook een naamlijst van personen en plaatsen die in de kerkeraadsvergaderingen genoemd worden.

Hans Eg, *De Westfriese Familie Eg(h)*, Schoorl, Pirola, 1995.

Deze uitgave verscheen in 110 genummerde exemplaren. Onze bibliotheek ontving nummer 76. Genealogische gegevens worden afgewisseld met transcripties van aktes of korte historische beschouwingen over een beroep (bijv. schuitemaker). De genealogie begint met Pieter Pietersz. Egh, die in 1708 in het plaatsje Hem (bij Venhuizen) trouwt met Lijsbeth Ariaans. Zij worden de stamouders van de Westfriese familie Eg. Met veel foto's, schema en een register.

Jan P.H.M. Valckx, *500 jaar chronologie van 'De familie Hoex', van ca 1495 tot ca 1995.* Schoorl, Pirola, 1996.

De betreffende familie Hoex stamt uit het dorp Sevenum (tegenwoordig gelegen in Limburg). Leden van dit geslacht waren vooral werkzaam in de – wat nu heet – agrarische sector. Over de oudste generatie bestaat nog enige onzekerheid. Aanvankelijk werd de naam ook als Huyck gespeld. Een verzorgde uitgave, waarin ook aandacht voor de 'Bergeyckse en de Belgische Hoexen'. Ook dit boek is geïllustreerd en bevat schema's en registers.

Suus Messchaart-Heering, *De familie Heerdink, Heerding, Heering*, Schoorl, Pirola, 1994.

De oudst bekende voorvader van dit geslacht is Willem Hendriksz. Heerdinck, een uit Bocholt afkomstige schoenmaker, die tweemaal huwde: (1) in 1675 te Elburg met Willempie Beerts en (2) in 1692 te Amsterdam met Femmetie Cras. De familie komt met name voor op de Veluwe en in Noord-Holland. Verwantschap met andere naamdragers kon nog niet worden vastgesteld. In deze uitgave zijn voornamelijk primaire genealogische gegevens verwerkt. Illustraties en een naamregister.

D. de Kwaadsteniet, *De nazaten van Jan Vink de Quaadsteniet (1750-1808), diens voorouders sinds 1537 en hun (verre) familieleden*, Schoorl, Pirola, 1993.

De rode draad in dit boek is uiteraard de genealogie De Kwaadsteniet (in verschillende spellingsvormen). Aan het hoofd van dit geslacht staat Willem Adriaensz. (geb. 1536/37), wiens nazaten in de 17e eeuw de naam De Quaadsteniet gaan dragen. Leden van deze familie waren vooral in Zuid-Holland woonachtig. De genealogie omvat vijftien generaties en wordt opgeluisterd met veel familiefoto's. Een register ontbreekt niet.

Antoon Noordman, *Genealogie van de familie Noordman*, Schoorl, Pirola, 1996.

De genealogie van dit geslacht is opgesplist in negen takken (resp. te Leiden, Leimuiden, Rotterdam/'s-Gravenhage/'s-Hertogenbosch, Dalfsen, Heino, Amersfoort/Nijmegen/Raalte, Heino (2e maal), Arnhem en Raalte). Stamvader is Teunis Ganseboom, alias Noordman, geboren in 1716 op de Ganseboom in de buurtschap te Weghele (bij Olst). Aan hem vooraf gaat een aantal generaties (in den) Gansbloem of (in den) Gansboom. Een keurige uitgave met foto's, indices en een wapenafbeelding in kleur.

Judith C. Minkman, *Genealogie Minkman/Menkman/Van Eijck Menkman. De nazaten van hovenier Melchior Meinkman en zijn neef Jan Hendrik*, Schoorl, Pirola, 1997.

In deze publicatie wordt zowel het nageslacht van Melchior Meinkman (geb. ca 1661) als dat van zijn

neef Jan Hendrik Meinkman (begr. 1746 te Apeldoorn) behandeld. De auteur geeft in een inleidend hoofdstuk een hypothetische afstamming van beide naamdragers, die teruggaat op een 16e-eeuwse Benrdt Meineking. De naam ontwikkelt zich in Nederland tot Menkman/Minkman. Een verzorgd familieboek, waarin ook aandacht besteed wordt aan de 'petit histoire' van sommige leden van dit geslacht. Met foto's en een register.

Bas Schelling, Pieter Schelling en Bert Schelling, *De familie Schelling uit de Hoeksche Waard*, Schoorl, Pirola, 1994.

Pieter Lambrechtsz. Schelling, schout (1616-1621) en schepen (1622) van Strijen is de stamvader van het onderhavige geslacht. Zijn herkomst kon nog niet worden opgehelderd. Mogelijk kwam hij uit de Zuidelijke Nederlanden. In deze uitgave worden voornamelijk primaire genealogische gegevens over twaalf (dertien) generaties op een overzichtelijke wijze gepresenteerd. Met foto's en een index.

Kempis en Wienie Plomp, *Genealogie van de Woerdense familie Plomp*, Schoorl, Pirola, 1996.

Vele jaren van intensief onderzoek hebben geresulteerd in een mooi uitgegeven genealogie van het Woerdense geslacht Plomp. Oospronkelijk heette de familie De Haes. Stamvader is waarschijnlijk Jan Dircksz. de Haes, wiens zonen Cornelis, Jan en Gijsbert de Haes ook Plompert genoemd werden. Zo ontstaat in de eerste helft van de 17e eeuw de familienaam Plomp. Leden van dit geslacht waren werkzaam in de pan- en steenbakkerijen rond Woerden en in Zuilen. Het boek bevat veel illustraties (o.a. de ordonnantie ofte gildebrief van de Pan/Tichel ende Steenbacken) en foto's. Naamindex.

Bert en Mia Kouwenberg, *Aandenken aan de overwinnaar; 500 jaar familiegeschiedenis [Kouwenberg/Couwenberg/Cauwenberg]*, 2 delen, Schoorl, Pirola, 1996.

Het moet een enorm werk geweest zijn om deze omvangrijke genealogie van de familie Kouwenberg samen te stellen. In twee lijvige delen geven de samenstellers een overzicht van 500 jaar geschiedenis van deze familie. Die periode van 500 jaar staat terecht in de titel. Desondanks begint de stamboom al met een Gillis van Couwenberg, die in 1266 vermeld wordt als schepen van Brussel. De gegevens over de eerste acht generaties zijn ontleend aan een dossier bij het CBG en hadden beter als bijlage opgenomen kunnen worden, aangezien een overtuigend bewijs voor afstamming van de (Noord-)Brabantse familie Kouwenberg uit het Brusselse schepengeslacht ontbreekt! Het is ondoenlijk om in dit kort bestek de gehele genealogie de revue te laten passeren. Een kanttekening uit eigen onderzoek kan ik echter wel plaatsen. Wilhelmus (Willem) Couwenberg (pag. 167) is niet de zoon van Jacobus C. en Gerarda Coppelaar. Hij is identiek met Wilhelmus (ged. (RK) Elshout 23-4-1708), zoon van Erasmus Kouwenberg en Clara Maron (pag. 79; verg. testament van Willem Kouwenberg d.d. 4-5-1767 voor nots. Andries Bootsman te Alkmaar, waarin hij tot zijn erfgenamen benoemt de kinderen van zijn broer Jan te 'Vugt' bij Den Bosch en de kinderen van wijlen zijn zuster Maria bij Philippus Bothof te Zwijndrecht). Overigens blijft deze publicatie een opmerkelijke prestatie (met name wat betreft het bijeenbrengen van recente gegevens).

WS

Heraldiek

Jürgen Arndt, *Der Wappenschwindel, seine Werkstätten und ihre Inhaber*, Verlag Degener & Co., Neustadt/Aisch, 1997 (ISBN 3-7686-7013-9; prijs: DM 24,80).

Om te zeggen dat de auteur een autoriteit is op het gebied van wapenzwendel komt wat vreemd over. Jürgen Arndt, geboren in 1915, is een auteur die vele voortreffelijke heraldische werken op zijn naam heeft staan. Ook de uitgeverij is bekend op heraldisch gebied. Voor een plezierige prijs is er nu een hardcover boek verschenen waarin een 40-tal 'groten' in de wereld van de wapenzwendel te boek is gesteld. Bestreken wordt de periode 1806-1932 in Duitsland en Oostenrijk. De periode valt samen met het einde van het Heilige Roomse Rijk en het einde van de Weimar Republiek. Van ieder der betrokkenen wordt systematisch een aantal essentialia gegeven zoals data, vestigingsplaatsen van ateliers, signering en bronnen waaruit men geput heeft bij de vervaardiging van de valse wapens. Het boek is uitvoerig geïllustreerd met specimen van het ambacht. Is dit nu een nuttig boek, vraagt de auteur zich af en verzucht: 'Sollte man die Unbelehrbaren nicht weiterhin in ihrem gewollten Irrtum lassen?' De rechtvaardiging voor deze uitgave ligt volgens Arndt elders; en wel bij de wetenschappelijke relevantie. En zo is het.

E. van Driesum

Kwartierstaten

Jan H. Beudeker: *Uit steden en gehuchten. Kwartierstaat van Jasper & Erik Beudeker*, Krommenie, 1997.

Van de hand van ons lid, de heer J.H. Beudeker, die al meer grote genealogische werken heeft vervaardigd, ditmaal de kwartierstaat van zijn twee kleinzonen Jasper en Erik, geb. resp. 1987 en 1990. Daarbij zijn tevens opgenomen de kinderen van de ouderparen in de kwartierstaat. Na de eerste vijf generaties verdeelt de auteur de kwartierstaat in zestien segmenten, deelkwartierstaten, met de namen Beudeker (Bisdom Paderborn), Rademaker (Achterhoek), Tollens (Gent in Vlaanderen), Teeuwen (Meierij van Den Bosch), Hellebrekers (Susteren in Limburg), Philippona (Fribourg in Zwitserland), Van Kronenburg (Meierij van Den Bosch), Lempers (Land van Luik), Smits (Neder-Betuwe), Van Uden (Neder-Betuwe), Zuidema (Hunsingo in Groningen), Schenkel (Fivelingo in Groningen), Slotboom (Achterhoek), Rempe (Büren, Bisdom Paderborn), Wals (Waterland) en Veltrop (Waterland). Zoals wel steeds varieert heel sterk de afstand in de tijd tot waar de kwartieren kunnen worden uitgewerkt. De grote spreiding van de kwartieren over de diverse delen van ons land en daarbuiten kan medebrengen, dat zeer verschillende genealogen aanrakingspunten met de beschreven voorouders hebben.

Uitvouwbare kwartierstaten in staatvorm dienen het snelle overzicht. Hierbij is iets toegepast, dat op zichzelf niet onjuist mag worden genoemd, maar dat toch niet mijn keuze zou zijn. Er is steeds gewerkt met geboortedata, in plaats van met doopdata, waar geboortedata niet meer te achterhalen zijn. Van de doopdatum is consequent één dag afgetrokken en de aldus verkregen datum is dan weergegeven als 'circa de geboortedatum'. Het zal meestal wel ongeveer kloppen, maar waarom niet het gebruikelijke 'gedoopt op ....'? In het geval van no. 67, Elisabetha van Heutsz klopt het trouwens ook, maar had het precies gekund. Volgens de tekst is zij geboren te Deventer op 23 juni 1811 (op dezelfde dag ald. R.K. gedoopt) en volgens de uitvouwstaat is zij geboren ca. 22-6-1811.

De auteur en de lezer moeten de laatste alinea maar beschouwen als een scherpslijperijtje van de recensent. Het 322 bladzijden tellende boek, boordevol interessante gegevens over vele voorouders, in de loop van vele onderzoeksjaren verzameld, is er zeker niet minder om.

R.F. Vulsma

Vriendenboek

Liber Amicorum Nico Hamers, Uitgave Stichting Charles Beltjens, Sittard, 1996.

In 1996, om precies te zijn op 13 oktober, werd ons erelid N.A. Hamers 70 jaar en ter gelegenheid van dit heugelijke feit verscheen een fraai uitgegeven Vriendenboek met ruim twintig bijdragen over uiteenlopende onderwerpen. Allereerst werd de jarige in het zonnetje gezet. Terecht, als men kennis neemt van zijn biografische schets en indrukwekkende bibliografie. Nico Hamers heeft zijn sporen zeker verdiend, zowel op genealogisch als op (locaal)historisch gebied en dat in diverse hoedanigheden (auteur, bestuurder, redacteur, initiator, cursusleider). Jammer eigenlijk, dat het (uiteraard goedbedoelde) voorwoord ontsierd wordt door menig stijlbloempje (en dat zal Hamers als onderwijzer en leraar toch aan zijn hart gegaan zijn). Om een indruk te geven van de grote variatie in behandelde onderwerpen doe ik een willekeurige greep uit de inhoudsopgave: het voorgeslacht van burgemeester Johan Hamers van Sittard, Grote Markt 24 Nijmegen, Op den Brouw in de Verenigde Staten, Limburgse Volkskundige recepten, Het Waneberch leen, Archiefinstellingen en genealogen. Aan de bijdrage over een familie Coymans te Antwerpen in de 16e eeuw besteed ik wat meer woorden, omdat hierin het (onbekende) beroep 'garbeleurder' vermeld wordt (generatie II: Jeronimus Koeymans, pag. 131; verg. noot 14). Door bemiddeling van de heer G.J. Bothof kreeg ik een afschrift van een brief van het Instituut voor Nederlandse Lexicologie te Leiden, waarin een garbeleurder beschreven wordt als 'iemand die beroepshalve uit droge waren, met name specerijen, het uitschot, het vuil en stof uitzoekt; sorteerder van specerijen, nagelen'. Ik wilde de lezers van *Gens Nostra* deze (welkome) aanvulling niet onthouden. Het Liber Amicorum Nico Hamers is het lezen meer dan waard. Van harte aanbevolen.

WS

PERIODIEKEN

Van in deze rubriek vermelde artikelen, alsook van vroeger verschenen en in de bibliotheek aanwezige tijdschriftartikelen, kunnen fotokopieën worden aangevraagd bij de Dienst Bestellingen, p/a Adriaan Dortsmanplein 3A, 1411 RC Naarden. De aanmaak van fotokopieën kan echter aan beperkingen onderhevig zijn. Periodieken worden niet uitgeleend.

Enkele gebruikte afkortingen: aanv. = aanvulling(en), afk. = afkomstig, afl. = aflevering, corr. = correctie(s), corr.-adres = correspondentie-adres, exm. = ex matre, gen. = generatie(s), jg. = jaargang, kwst. = kwartierstaat, kwn. = kwartieren, verv. = vervolg.

Nederland

Archievenblad, nr. 8, okt. 1997. Nieuw gebouw Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie; Indiceringsproject notariële akten te Bergen op Zoom; De excerpten van Cornelis Hofstede de Groot [Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie (RKD)]; Speurtocht naar een lijfrente uit de Tweede Wereldoorlog.

De Brabantse Leeuw, jg. 46 (1997)-3. Verv. Van Puijenbroeck; *J.F.M. Kennis*: Meester Jan Darkennes (1485-1572). Bouwmeester van de Sint-Janskathedraal [vele nieuwe vondsten; met fragment d'Arkennes; 15e-17e eeuw]; Zeg kwezelke wilde gij dansen [Maria van Iperen weigerde 1681 Johannes van Brugge/van de Brugh]; *L.F.W. Adriaenssen*: Borgstellingen in de Maaslanddorpen, 1714-1721. De armen van Uden gestigmatiseerd [de dorpen Huisseling, Deursen en Dennenburg, Demen en Langel; Udense armen 1763-64]; *G.C.M. van Dijck*: Jenneke Schenckels alias Danckaerts [geb. 1594, en naaste familie te 's-Hertogenbosch; 16-17e eeuw. Lambrecht Schenckels fs. Dominicus, van 's-Hertogenbosch, poorter van Antwerpen 23-6-1581]; Verv. Diessense tak familie Schilders [met o.a. Van der Voort (te Hilvarenbeek), Walrans]; Verv. Smulders.

Bijdragen en Mededelingen betreffende de Geschiedenis der Nederlanden, deel 112 (1997), afl. 3. *A. Janse*: Ridderslag en ridderlijkheid in laat-middeleeuws Holland [de ridderslag werkte statusverhogend voor riddermatige geslachten en betekende standsverheffing voor niet-adellijke families (voorbeeld: Ruygrock); ceremonie; aantal en verloop]; *L. Bogaers*: Geleund over de onderdeur. Doorkijkjes in het Utrechtse buurtleven van de vroege Middeleeuwen tot in de zeventiende eeuw [oudst bewaard gebleven buurtboek is van de buurt 'Onder de Snippevlucht' vanaf 1630, met buurtreglement, bestuur, inkomsten en uitgaven; o.a. Wttewaal, De Kempenaer, Van Glabbeeck, Van Velthuysen]; *J. Vos*: Nationale kunst en lokale sociabiliteit: de Nederlandse mannenzangverenigingen in de negentiende eeuw.

Documentatieblad Lutherse kerkgeschiedenis, nr. 22 (1997). *J.K. Schendelaar*: Ds. G. Mostert – gevallen in de oorlog met Japan [biografie; geb. Hoorn 1907, overl. 1942; met stamreeks (5 gen.)]; *C. Pel*: Langs een moeilijke weg tot de vreugde van Bodegraven; Ds. Leonarda Johanna Houtman-Visser [geb. Utrecht 1919, overl. 1997; exm. Leonarda Johanna Berkhout].

Genealogisch tijdschrift voor Oost-Brabant, jg. 12, nr. 4, okt. 1997. *A.L.M. Sanders*: De Udense nakomelingen van Abraham van Zwanenberg [ca. 1762-1845; parenteel met Van Blijdenstijn, Wolf, Cohen]; Verv. Borgbrieven Eersel [Van der Linden t/m Zijnen; met o.a. De Louwer, Maas, Merkelbag(h), Van der Mierden, Schellens]; Een vurig jongman [Jan Janssen van Berendoncq, 1627 te Oirschot verzoekt legitimatie ill. dochter Margriet]; Verv. Genealogie Leijten; Verv. Personen in de strijd om de Snelle Loop [Lamberts t/m De Zeeldreijer]; *H. van den Brink*: Genealogisch onderzoek in Son en Breugel [waar bevindt zich wat]; *M.J.H. van Dooremolen*: De fatale slag van Nicolaas Jan Thomas uit Woensel [1703; slaat Jan Mutsaerts, 24 jaar; voorouders en familie van de dader; ... en die van het slachtoffer?]; *H. van den Brink*: Aanvullingen op de familie Beks uit Breugel; *J.A. van der Heijden*: De stamvader van de familie Van der Heijden [te Vorstenbosch onder Nistelrode; begin 17e eeuw].

Gens Germana (WGOD), jg. 23, nr. 1 [= nr. 3], sept. 1997. *R. Steenhoff-Schoonbeek*: Steinhoff-Steenhoff, de schakel Duitsland-Nederland [met herkomstplaats 'Hollenganders' bleek Alt(en)gandersheim bedoeld te zijn]; *J.G. Sorber*: Een portret in de universiteit [Johann Jacob Sorber, geb. Erfurt 1714; met fragment Sorber; 18e eeuw]; *A.H. Klokke*: Zoektocht naar de oorsprong van de Amsterdamse familie Coster [Cöster,

afk. van Rastede bij Oldenburg]; *L.W.A. Berenbroek*: Het Personenstandsarchiv in Brühl; *H. Pickhard*: Mijn onderzoek naar de familie Pickhard.

Gruoninga. Jaarboek voor genealogie, naam- en wapenkunde (abt. *f* 30,–; adm.: M.J. de Lange, Boraxstraat 120, 9743 VS Groningen), 40e jg. (1995). *J.T.F. Sluiter*: Dronrijp (II). Een gereformeerde familie in Stad en Lande, 17e-19e eeuw [oudst bekende: Regnerus Andreas D., tr. (1) 1656 Etje Hillebrants, tr. (2) Elisabeth Harmens Crassinck]; *K.A. Reuvers*: Antuma (Ezinge) [alle naamdragers zijn nazaten van Pieter Douwes (ca. 1722-ca. 1775)]; *P.J.C. Elema*: Genealogie Forma [te Loppersum e.o., Amsterdam; 18e-20e eeuw]; *Idem*: Parssens (stad-Groningen) [familie stamt af van de Engelse pijpenbakker Marcus Parssens, lidmaat Groningen 1637]; *D. Poortinga* (†)*/R. Slagter/G.C.M. Slagter-de Groot/W.G. Doornbos*: Parenteel Slagter [uitgaande van Albert Hindriks tr. Siddeburen 1688 Maria Wierts; met o.a. Cobeetje, Wold, Boltzijl, Schuitema, Moedt, Zandinga, Huzeling, Blokzijl, Juistinga, Hollander, Noordman, Lenting]; *R.F.J. Paping*: 'Twee geloven op één kussen'. Gemengde huwelijken tussen katholieken en protestanten in de Groninger Ommelanden 1731-1800, een voorlopige inventarisatie [overzicht van de echtparen, met zo mogelijk de kinderen; eerste kind nogal eens geboren binnen negen maanden na het huwelijk]; *D.F. Kuiken*: Twee korte kroniekjes [1594-1602 (van Eilert Alma), en 1594-95]; *P.J.C. Elema*: Genealogie Houwing. Zuidbroek/ Noordbroek [oudst bekende: Gabriel Harmens, afk. van Wettringen, tr. driemaal te Meeden 1671, 1677 en 1693; waarschijnlijk niet verwant aan de uit omgeving Emmen komende stammen Houwing]; *H.J.E. Hartog/R. van der Ley/D. Poortinga* (†): Kwartierstaat van Hendrik Nicolaas Werkman [1882-1945; –, Zuidema (te Hornhuizen), Louwes (te Leek), Martens (Zuidbroek/ Appingedam)].

Helmonds Heem, 22e jg., nr. 3/4. *M. van Asseldonk*: Kolonisatie en confrontatie. Een model voor de vorming van het gezag in Peelland en de Kempen in de twaalfde en dertiende eeuw [machtsverhoudingen; vergelijking bestaande modellen; beschrijving situatie in een aantal plaatsen in de Meijerij waar de abdij van Echternach gegoed was].

Idem (Heemkundekring Helmond-Peelland; abt. *f* 30,– p.j./lidm. *f* 35,– p.j.; abonnementen: mw. M. van Alphen, Jkvr. Van der Brugghenstr. 29, 5708 CA Helmond], 23e jg. (1997), nr. 1-2. *P. Dekkers*: Verslag van een vierschaar in Aarle-Rixtel anno 1300; *G. Zegers*: Literatuur over Helmond verschenen in 1994 en 1995; *J. van der Heijden*: Bouwhistorisch onderzoek van het Huis met de luts; *H. Löring*: Van patronaten, padvinders en verkenners. Scouting in Helmond tot 1945.

Johanniter Orde in Nederland, Med. nr. 192, jg. 48, okt. 1997. Vier wapenborden uit slot Sonnenburg voor Nederland verworven [o.a. van Frans de Casembroot en Karel J.G. baron van Hardenbroek; met foto's in kleur].

Leids Jaarboekje, deel 89 (1997). *E. van der Vlist*: 'Rapenburg revisted'. Langs de grenzen van een Leidse gracht in de late middeleeuwen [mogelijkheden en beperkingen onderzoek van de bebouwing vóór 1500]; *L.D. Couprie*: De vijf schilderijen van Jan Steen in de Lakenhal; *I.W.L. Moerman*: De Leidse knipper Willem Eigeman [1756-1839; knipte ornamenten en tafereeltjes uit papier]; *R. Krul*: De vaderlandse historieplaten van een Leidse tekenmeester [T.C. Bruining, 1807-1877]; Geschiedenis en didactiek in onderwijskringen van het Nut; Voorts bijdragen betr. drogisterij Donkers, Willem de Sitter [overl. 1934; dir. Leidse sterrenwacht], de nieuw- en verbouw van het Gemeentearchief Leiden, Sikkens-fabrieken.

Limburgs tijdschrift voor genealogie, jg. 25 (1997), nr. 3. *S.J.H. Vrancken*: Poorters van Breda afkomstig uit het huidige Limburg; *Idem*: Kerk- en armenmeesters van Sint Pieter in de achttiende eeuw; *L.I. Gubbels*: Theodoor Pieters in dienst van Napoleon [in deze bijdrage zijn de ervaringen verwerkt van een onderzoek met de vraagstelling: 'hoe is persoonsgerichte informatie te verkrijgen over de gevolgen van de Franse Conscriptiewet 1798 voor de soldaten in dienst van de Grande Armee?']; *A.M.A. Maassen*: De stamvader van een Houthemse familie Maas of Maes [Gerrit Maes, geb./ged. Ulestraten/Maastricht 1689]; *L.W.M. van Hout/C.J.W.A. Klerken*: De zusjes Sanders en hun verdere familieleden [te Blerick; 16e-17e eeuw; parenteel met Van Berchum, Verbaesdonck (alias Verheyen), Van Dael (alias van Eycken), Hacken]; *L. Olislagers*: De adellijke (?) familie Olislagers [niet afk. hertogdom Kleef, maar uit het land van 's-Hertogenrade (Pesaken, gehucht bij Gulpen); achterhaald werd waarom de benoeming van Jean Leonard Olislagers van Meerssenhoven in de ridderschap van Limburg na één maand weer werd ingetrokken]; *J.Ph. Lucassen*: (Nog meer) Lucassen uit Libeek; Verv. Kwst. Van Wersch-Munnik.

Mars et Historia, 30e jg., nr. 4, okt./dec. 1996. *C.J.M. Kramers*: De artillerie van de Boerenrepublieken 1857-1902; *M. van der Hoeven*: De slag bij Vlaardingen, 1018.

Idem, 31e jg., nr. 1, jan./maart 1997. *S.J. de Groot*: Het geheim van Futilah. Imperialistisch optreden van de Koninklijke Marine langs de Congo-Rivier in 1885; *C.J.M. Kramers*: Huwelijksbeletselen voor militairen en anderen ['1816 werd bepaald dat geen Nederlander mocht trouwen als hij zijn dienstplicht niet had vervuld'. Wist u dat?: voor regimenten Zwitsers ook beperkingen bestonden vanwege het kanton waar zij vandaan kwamen. Een soldaat uit Glarus verloor zijn Zwitserse nationaliteit als hij bij huwelijk geen storting deed in de kantonale armenkas]; De Koninklijke Marine en de verdediging van Naarden 1914-1918; Dirk van Hogendorp (1761-1822); Dirk van der Schalk [geb. Schiedam 1796; schelpencollectie].

Idem, nr. 2, mei/juni 1997. *S.J. de Groot*: De weeskinderen van gereformeerde soldaten in de barrièresteden (1715-1785); *G.D. Horneman*: Bataafse vloot in 1795 door Franse huzaren veroverd. Een hardnekkig misverstand!; Graf van luchtvaartpionier teruggevonden in Surabaya [Alfred Emile Rambaldo, 1879-1911]; De vierdaagse vloot van Cornelis Tromp 14-17 aug. 1665.

Idem, nr. 2 [= nr. 3], juli/sept. 1997. *L. Schuitemaker*: Officierstraktementen in de 19e eeuw.

Mars-berichten, 1997-1, 1997-2.

Met Gansen Trou, 47e jg., nr. 6-7, juni-juli en nr. 8-9, aug.-sept. 1997. Als jubileumgeschenk aan de lezers t.g.v. het 50-jarig bestaan van de Heemkundekring Onsenoort verscheen het resultaat van een in 1984 begonnen studie van *P. Papenburg* over 'Trein en Tram in de Langstraat'. In dubbeldikke afleveringen wordt de geschiedenis van trein (in nr. 6-7)- en tram (in nr. 8-9)-lijnen ontsloten. Een indrukwekkend aantal bronnen, personen en instanties, werd geraadpleegd – de zeer vele details omgesmeed tot een werkstuk, waarvoor men eens rustig de tijd moet nemen.

Idem, nr. 10, okt. 1997. Bijdr. betr. het OLV-hoekje te Vlijmen [en een verhaal in de familie Verboord; opschriften van het Lieve Vrouwenbeeld]; *G.M. van der Velden*: Inventarissen van aan de kerk van Hedikhuizen toebehorende goederen over de jaren 1855-1891; *B. Meijs*: Onsenoort in de moeilijke jaren rond 1740.

De Nederlandse Leeuw, jg. CXIV, no. 6-8, juni-aug. 1997. *M.R. Doortmont/N. Everts*: Arij de Graaff (ca. 1729/30-1788): weeskind, W.I.C.-dienaar en Gronings borgheer, zijn voor- en nageslacht [De Graeff, te Overschie/Rotterdam, Elmina, Groningen, Adorp; 17e-18e eeuw; pleegvader Jurriaan Lindenberg]; *H.M. Kuypers*: Een familie Groeneveld te Bergambacht [16e-17e eeuw; Cleynensorch, Broeder]; *A.J.A. Labouchere*: Aanvulling op de kwartieren van Pierre de Labouchere uit Engelse bron; *T.J. de Koning*: Floris van Foreest is niet identiek met Floris Montfoirdenz.; *J.C. Kort*: Van Alkemade 1200-1782 [genealogie]; Verv. Repertorium lenen proost van Sint Pieter te Utrecht [o.a. te Enschede, Haaksbergen, Hellendoorn, Ootmarsum, Schalkwijk]; Lidmatenregister van de Remonstrantse Gemeente te Bleiswijk (1758/'60-1776/'77).

Ons Amsterdam, 47ste jg. (1995), nrs. 1 t/m 12. Hierin o.a.: Albert Klijn (1895-1981) (in nr. 1), Barber Jacobs [overl. 1624; moeder van Pieter Lastman] (3), De Amsterdamse familie Dreesmann (4), De Amsterdamse familie Vit(t)ali (6), Sylvain Poons (1896-1985) (6), Oostindisch Huis en Sint Jorishof (7/8), Opgravingen in de Vendex-driehoek (10), Carel Joseph Fodor (1801-1860) (11), De Amsterdamse familie Lindeman (11), De Sint Nicolaas van Jan Schenkman [(1806-1863); schrijver van het vers 'Zie, ginds komt de stoomboot'] (12).

Idem, 48ste jg. (1996), nrs. 1 t/m 12. Hierin o.a.: Aansprekersoproer (1696) (1), Onderwijzer Jan Stam en zijn wezen. Onderwijsvernieuwing in het Burgerweeshuis, 1877-1917 (3), Rederij Vinke [Albertus Vinke, 1838-1911] (4), De Amsterdamse familie Huf (5), Houthandel Van de Vijsel (5), De eerste openbare Montesorischolen (6), Herman Heijermans (1864-1924) (6), diverse bijdragen betr. het Rembrandtplein (7/8), Amsterdamse joden en gelijkberechtiging (1796-1919) (9), Marianne Philips (1886-1951) (9), Karel Gruter [caféhouder 1951-84] (9), De Amsterdamse familie Boissevain (10), De Amsterdamse familie Helweg (11), Peter de Grote en de collectie van Albertus Seba [apotheker, 1665-1736] (12), Een Amsterdamse 'mannenbroeder' [Rinus van Bokkum, tr. 1923 Corrie Winterink] (12).

Ons Erfgoed, 5e jg., nr. 5, sept./okt. 1997. Verv. Ridderorden [met overzicht thans gangbare Nederlandse onderscheidingen]; *A.J. Lever*: Automatisering bij het Centraal Bureau voor Genealogie; *JW. Koten*: Oorzaak raadselachtige ziekte uit die middeleeuwen mogelijk geïdentificeerd [Engelse zweetkoorts]; *W.H. Morel van Mourik*: Zo maar een bron: Ordelen van de etstoel van Drenthe, een interessante bron [casus: Grevinge – Van Deveren; midden 16e eeuw]; Verv. Termen van vroeger (dem-dep); *JW. Koten*: Het gildewezen (1); Verv. Beroepen van toen (kam-kar); *H.M. Lups*: De Prae-1600-Club.

De Proostkoerier (Historische Vereniging 'De Proosdijlanden'), 12e jg., nr. 3, sept. 1997. De oorlogsjaren

in het klooster te Driehuis; Waar stond de eerste Katholieke kerk van De Hoef?; *J.M. Klijn*: Pauselijke zouaven; jonge mannen uit Mijdrecht en Wilnis in dienst van de Paus [o.a. Martinus Reurings]; *F. de Wit*: Een probleem in Vinkeveen [nl. het vinden van portretten van vroegere burgemeesters van Vinkeveen en Waverveen].

Streekmuseum Hoeksche Waard, Bulletin 74, aug. 1997. *M. Tak*: Bierbrouwerij 'de Bel' [te 's-Gravendeel, 1845 door Hendrik de Heer gesticht]; Opgave uitbreiding fiches en nieuwe streekgenealogieën; Grafzerken in de Ned. Herv. kerk van Oud-Beijerland [beschrijving].

Van Zeeuwse Stam, nr. 98, sept. 1997. Verv. Stamboom Bekkens; Verv. Uit het Oud Archief van Oudelande [begin 19e eeuw]; *J.P.B. Zuurdeeg*: Stamreeks van een moordenaar [Iman Dorst, geb. St. Annaland 1847; vermoordde Apollonia Belia Ligtendag; 1871]; *C.M. Bierens*: Stamreeks Corstanje, – Veltenboer en – Engelvaart; *C. van Hemert*: Een Goedhart in Guyana en zijn Zeeuwse achtergrond [Levinus G., overl. Rio Essequebo 1741 zonder nageslacht; 18e-eeuwse zoektocht naar erfgenamen van vaderszijde]; Antw. Van Hoorn [o.a. te Wolphaartsdijk, Axel, Goes; 17e-18e eeuw].

Van Zoys tot Soest, 17e [= 18e] jg., nr. 5 [= nr. 1], zomer 1997. *J.E.J. Hilhorst*: Familieparochie [kerk en pastorie parochie van de H. Familie (1939), op o.a. grond van de erven Evert Hilhorst (1862-1930)].

Idem, 18e jg., nr. 2, herfst 1997. Een opknapbeurt voor de R.K.kerk Petrus en Paulus anno 1900 [uitgevoerd door aannemer Hermanus van Schadewijk (1837-1919); afk. uit Macharen (NB)]; Wandeling door Soest (1899); Kosten voor het opmaken van een memorie van successie in 1826 [t.b.v. erven Aard Jansen van het Klooster x Jannetje Anthoniussen van Logtestein]; Projekt Rijksarchieven [huwelijken en echtscheidingen 1811-1922 en kerkelijk 1775-1810].

Varia Historica Brabantica, II (1966). *I.J. Brugmans*: Geertruidenberg, Hollands oudste stad; *K. Slootmans*: Bosschenaren op de Bergen op Zoomse vrije jaarmarkten; Bossche drukken 1541-1600; Graftombe van ridder Arnold van der Sluis.

Idem, III (1969). *F.F.X. Cerutti*: De schepenbank in de Brabantse stad en de overdracht en bezwaring van onroerende goederen; *F. Vanhemelrijck*: Het Brabantse strafrecht en zijn toepassing in enkele Brabantse steden in de XVde eeuw; Schatting van het aantal inwoners van 's-Hertogenbosch – 16e eeuw; Bossche drukken 1600-1629; Levensberichten van de hoogleraren der Illustre School te 's-Hertogenbosch 1636-1810 [Desmarets, De Chabanes, Schuyl, Vogelsang (2x), Vitriarius, Schel(le)kens, Donckers, Van Sorghen, Kuchlinus, De Cock van Kerkwijk, De Bils, Andreæ, Colonius, Van Broeckhuysen, Martini, De Juge de Fabreques, Chanfleury, Massing, Tourton, Van Eybergen, Noortbergh (2x), Leyendecker, Binet, Haverkamp, Roemer, De Joncourt, Quaet, Van Midlum, Steenwinckel, Clemens, De Witt, Jungius, Velingius, Bon, enz.]; Jacob van Oudenhoven [geb. 1600/1; historicus].

Idem, IV (1975). *P. Avonds/H.M. Brokken*: Heusden tussen Brabant en Holland (1317-1357). Analyse van een grensconflict; *E.H. Korvezee*: Belastingen in Noord-Brabant vóór 1648 [beden (haardstedengeld, generale middelen), belastingen op in- en uitvoer, convooien en licenten]; 's-Hertogenbosch als perscentrum; Voorts bijdr. betr. Het Concordaat van 1801, Latijnse scholen 19e eeuw, Kerken van architect Van Tulder, Enige Bossche beeldhouwers [15e-1e kwart 16e eeuw].

Idem, V (1976). *H.M. Brokken*: De vestiging van de Duitse Orde te Gemert; Bijdrage betr. de geschiedenis van Lith; De stad 's-Hertogenbosch en haar verhouding tot het landsheerlijk gezag ca. 1470-ca. 1500 [hoogschouten: Pieter van Vertain (1471-79), Henric Dickbier (1479-85 en 1496-1503), Henric van Ranst (1485-96); laagschouten: Jan van Arkel (1471-77), Lambrecht Millinck (1477-98), Philip Hinckaert (1498-1505); schoutsrekeningen, contrôle door Rekenkamer, enz.]; De allegorische wapenschilderingen in het Gouvernementsgebouw te 's-Hertogenbosch; Een razzia op vagebonderend geboefte in 1817; Joden en Overheid in 's-Hertogenbosch van de 18de tot de 20ste eeuw.

Idem, jaarboek X (1981). *A.C.M. Kappelhof*: Het Bossche Geefhuis. Het inkomen uit het vermogen van de Tafel van de H. Geest in Den Bosch 1450-1810; Voorts: Stichting kath. parochie Hooge en Lage Zwaluwe 1785-1787, Een Kempische plattelandsgemeente in de 19e eeuw, Een tramlijn – Bladel en Reusel 1892-1902, Armenzorg in de Peel 1918-1940.

Veluwse Geslachten, jg. 22 (1997), nr. 3. Verv. Genealogie Van Vemde; *A.C. Zeven*: Familiewapens op archiefstukken betreffende het Klarenbeekse Bosch (coll. Muschart); Van Scherrenburg – Ede (aanv. en verb.); *E. de Jonge*: Onbekende archieven: De Leenkamer van het Huis Putten; *C.G. Schut*: Een speurtocht naar Teunis Schut [in lidmatenboek Otterlo 1729; won. op Oud Reemst]; *R. Klaasen*: Genealogie Gerrit Schoenmaker [1769 te Arnhem; nageslacht noemt zich Schoe(n)man; voornl. te Veenendaal].

Idem, 1997-4. Meningen van leden: *A.J. van de Pol* over 'kwalitatieve aspecten van genealogisch onderzoek'; Verv. Genealogie Schoeman; Kwst. Brouwer (Nijkerk) [aanv./corr.]; *B.J. van den Enk*: Genealogie Kaal [te Renkum; 18e-20e eeuw]; *E. de Jonge*: De Van Dompselers: een 'kosmopolitische' familie (2); *Idem*: Onbekende archieven [archief van het Feithenhof, SA Elburg]; *A.J. van de Pol*: Herkomst Cornelia Bos [ged. Barneveld 1768]; Kwst. G.A. van Leeuwen [corr./aanv.]; Schuur, Van Schuur en Verschuur [aanv./corr.]; *E.A.N. van der Kuip-Zilvold*: Van Hoeckelum [16e eeuw; te Arnhem; Gaeymans]; *A.H. van der Veer*: Familie Hegeman [aanv. op jaarboek CBG 1974]; Antw. Snapper.

Virtus. Bulletin van de Werkgroep Adelsgeschiedenis, 4e jg. (1997), afl. 1. *B. Olde Meierink*: De grote toren: een adelssymbool? [vooral bewaard gebleven zijn de 17e-eeuwse uitingen in de provincies Utrecht en Groningen]; *C. Gietman*: De stervenskunstenaar Christoffer Schele tot Weleveld [1529-1606; zijn leven en sterven beschreven in huiskroniek van de hand van zoon Sweder]; Korte bijdragen: *M. Prak*: Het vrouwenvraagstuk; Recensies o.a.: *R. Alma*: Adellijke religieuzen; Friese adel en testamenten; Een bijzondere portrettenverzameling [in slot Zuylen].

Westfriese Families, 38e jg., no. 2, juni 1997. Verv. Sevenhuysen; *H. Prins*: De familie Fok, een doopsgezinde familie van Wieringen [oorspr. Ark; 18e-20e eeuw].

Idem, no. 3, sept. 1997. *S. en H. Kieft*: Een Westfriese familie: Kieft [oudst bekende: Herme Sijmonsz tr. Venhuizen 1665 Reijne Freecks]; *J.W. Leeuw/J.W. Joosten*: Van Zwaag naar Schenk; drie wegen naar dezelfde! [lijnen van Adriaan Jansz Zwaag, overl. 1780 (Schagerbrug) via Nobel en Butter naar Bregitta Schenk, geb. Zijpe 1945]; Verv. Genealogie Sevenhuysen [20e eeuw].

Uit onze afdelingsbladen:

Delfland, jg. 6, no. 3, sept. 1997. *P.A. Schelling*: Stamreeks Schelling. Hoekse Waard – Naaldwijk – Rijswijk [17e-20e eeuw]; *S.A. Junius*: Een ongelukkige naamgenoot [de 5-jarige vondeling Petrus; 1819 aangetroffen te Haarlem; kreeg de achternaam Junius]; Antw. Lugtigheid.

1340 (Rotterdam), jg. 11, no. 3, sept. 1997. Kwartierstaat De Koning [aanv.]; *W. van Zeeland*: Genealogie Leij [te Rotterdam en Scheveningen; 17e-18e eeuw].

Friesland, jg. 2, nr. 4, okt. 1997. *H. Hietkamp*: Poging tot moord in Drachten [door Geale Sweitses, 1733]; *B.D. van der Meulen*: Kwartierstaat (5 gen.) van Anne Jakobus Roukema [1906-1997; –, Bartels (te Leeuwarden), Van der Meulen (te Suawoude), Algra]; *T. Fahner*: Lijst van debiteuren van de op 9 maart 1910 overleden Anne Fahner; *C.E. Kuipers*: Een merkwaardige vernoeming [Auke Reitzes de Vries, geb. Leeuwarden 1779, zoon van Wijbe; vernoemd naar grootvader maternel].

Genealogica, jg. 13, no. 3, aug. 1997. *A.W. Slager*: Internet, moet dat eigenlijk zo nodig?; *B.J. Voskuijl*: Mijn grootvader was marinier [Bernardus Theodorus Voskuijl, geb. Haarlem 1863; verslag van onderzoek]; *A.W. Slager*: Test genealogische programma's [STAM Boom 1.5 de luxe]; *H. Kooreman-Toenbreker*: Geef nooit op!! [de naam Toenbreker, Tuinbreker, Tonbreeker, Tounbeeckers e.d. bleek oorspronkelijk Zaunbrecher]; *A.W. Slager*: Koene of Koningh? [te Amsterdam; 18e eeuw].

Kempen- en Peelland, jg. 5, no. 3, sept. 1997. *K. van der Tak*: Echtscheidingen [oftewel de aanleiding tot echtscheiding van Jorina Copijn en Jacob Marchant (tr. 1705); notariële getuigenverklaring te Amsterdam 1711 over Jacobs bezoeken aan Maria van der Linden]; *H.J. Veenendaal*: Militairen stamboeken als BRON van genealogische gegevens [betreft Lourens Simonsz genoemd Zwaan, otr. Leeuwarden 1800 Antje Jellemers]; Kwartierstaatjes (5 gen.) Bodemeijer [–, De Looper. De Rooij, Raaijmaakers (te Roosendaal)], Van Doorn [–(te Riethoven), Eliëns, De Louwere, Roijakkers], Hartman [–, Broekhuizen (te Utrecht), Van den Nouweland, Van de Pas], Keller [–(te Rotterdam), Jansen (te Odoorn), Mathijsen (te Vries), Van den Berg (te 's-Hertogenbosch)]; Moederslijn van Martina Geertruida Engels [geb. Neerkant 1915; Cunnen, Bellemakers, Van Hugten, Van den Boogaart (te Schijndel)]; Verv. Erven [genetica]; *T. van Gestel*: Borkel en Schaft als populatie [Valkenswaard; bevolkingsregister 1830-1900 in één bestand; be-/ver-werking].

NoordKOPstukken (Den Helder), 11e jg., nr. 4, sept. 1997. *G.G. Schrander*: Genealogie van Jan Aarjensz [genealogie Schrander; 17e-19e eeuw]; Verv. Juridisch taalgebruik; Memory van Zeebrieven [1745-47].

Twente Genealogisch, 13e jaar, no. 4, okt. 1997. Scheepsongeluk(je) op Twentse wateren [1667; Vixeboxe, Verrooten]; *G. Koedijk*: Genealogie Koedijk [17e-20e eeuw]; *F.J.M. Agterbosch*: Kwartierstaat Johan Martien Agterbosch [geb. Enschede 1886; –, Theessink, Kuipers (te Enschede), Bruggink]; *F.C. Walhof*: Kwartierstaat Anna Ursula Twickel [tr. Senden 1699 Johann Schlüter; von Twickel, Vorwick].

België

De Schakel. Tijdschrift van de Antwerpse Kring voor Familiekunde. In *Gens Nostra* 52 (1997), pag. 599 werden **niet** jg. IX-XII van de jaren 1994-1997 besproken, maar jg. IX-XII van de jaren **1954-1957.**

Vlaamse Stam, 33e jg., nr. 3, maart-april 1997. *J. Caluwaerts*: De Rekenkamer van Brabant, schatkamer voor uw familiegeschiedenis [gratieverleningen, legitimaties, benoemingen van functionarissen, rekeningen van wetsdienaars, leenverheffingen, cijnsboeken, confiscaties, octrooien; met vele voorbeelden]; *G. Schuerman*: Een bijdrage tot de geschiedenis van de Middenbrabantse familie Drabs (Drabbe, Draps) [te Duisburg (omgeving Tervuren-Overijse); 17e-20e eeuw]; *E. Seynaeve*: De wedervaren van Antonius-Josephus Beghin [geb. Lannoy (F) 1735, militair, tr. (2) Stettin 1788 Cath. Elis. Haese]; *E. Roets*: Verbeurd verklaarde Franse goederen te Aalter en omgeving tussen 1635 en 1640; *H. Vannoppen*: De bakkers- en molenaarsfamilie Van Tricht uit Kortenberg, Erps-Kwerps en Everberg [17e-19e eeuw]; *E. Ossieur*: Lijsten van deserteurs tijdens de Brabantse Revolutie [1789]; *L. Lindemans*: Genealogie Macharis (uit West-Brabant) [15e-17e eeuw]; *L. Verbist*: De familie Delgado, chirurgijns te Mechelen [17e-18e eeuw]; *F. Debrabandere*: De familienaam Acton; *N. Notredame-van den Borre*: Edouard Remy (1813-1896). Een Leuvens industrieel-filantroop en zijn familie (De Becker-Remy); *H. Douxchamps/J. Caluwaerts*: en inwonerlijst van Tienen uit 1594.

Idem, nr. 9, sept. 1997. *J.J.M. van Ormelingen*: Ontwerpschema voor een wapenboek van de hedendaagse Belgische prelaten; *E. van Haverbeke*: de kwartierstaat van Jan Baptist Dreesen (1925-1997) [Dreesen (te Grote Brogel), Tielen (te Bocholt), Coolen/Kolen (o.a. te Hunsel), Hermans (te Kessenich)]; *F. Lox* (†): Een zelfmoord te Leuven in de XVIIIde eeuw [Peeter Deijck, slagersknecht; 1722]; *R.J. van de Maele*: Omtrent de familienamen Verpeet, Verpeten, Verpeut en Verpeuten [te Meldert; 19e eeuw]; *P. Donche*: Belastingen in Vlaanderen in het Ancien Régime; *W. Steeghers*: De familie Steegers te Westdorpe [afk. van Sas van Gent; 18e-19e eeuw]; *J. Patteeuw*: De familienaam Patteeuw (Batteau) te Wingene [elders werd Batteau tot Batteeuw, Battieeuw, Batteus, Batheus]; *L. Lindemans*: Genealogie d'Huyvetter (Kruishoutem) [16e-18e eeuw; met fragmenten o.a. Stuperaert, Goeminne, Willemijns, Minnaert/Meijnaert, Van Meerhaghe, Van Rechem, Van der Straeten]; Antw. o.a. Vinckenbosch.

Idem, 33e jg., nr. 10, okt. 1997. *H. Vannoppen*: Muzikale bronnen voor de genealogie en de geschiedenis van een muziekmaatschappij; *M. Gillisjans*: Het vergeten boerengeslacht Gillisjans uit Asse [15e-17e eeuw]; *W. Steeghers*: Genealogische schets van de familie Dentieres [17e eeuw]; *Idem*: Genealogische schets van de familie De Zeelander [eind 16e-17e eeuw]; *L. Lindemans*: Genealogie van Billoen (uit Sint-Stevens-Woluwe) [fragment; oorspr. Van Bullioen; 15e-16e eeuw]; *W. Verleyen*: De familieclan van Franchoys Lemmens († 1637), bosmeester van de Abdij Affligem [met fragment Broeckx; studiebeurs]; *W. Swinnen*: Het fonds 'Saint-Jean-François Regis' [geb. 1597; zalig verklaard 1716, heilig 1737; societeit ten voordele van de armen gesticht 1824 door S.J. Gossin; bemiddelde bij regeling huwelijk van arme mensen en het wettigen van kinderen, zonder onderscheid van nationaliteit. Wijze van raadplegen in het VVF-centrum te Merksem in het mededelingen-katern 'Onder Ons', blz. 189/190]; Antw. Blanckeman.

Westhoek, jg. 12 (1996), nr. 4. *J. Desreumaux*: Nieuwe gegevens over de emigratie uit Hondschote 1584 [Hondschotenaren moesten een extra belasting opbrengen; ook vluchtelingen werden op een lijst vermeld en wel die te Brugge, Nieuwpoort, Antwerpen en Leiden; Lijst van Hondschotenaren, die vóór 22-9-1584 poorter van Leiden waren]; *J. Ooghe*: De familienaam Ooghe in de tafels van Merkem en Woumen tussen 1600 en 1800 [met stamreeks; 17e-19e eeuw]; *J. Cailliau*: Uit de stadsrekeningen van Lo, anno 1423; Verv. De Westhoek in het Oostends notariaat Van Caillie [1e helft 18e eeuw].

Duitsland

Bibliothek für Familienforscher, Band 1 (1997). *E. Pies*: Zünftige und andere alte Berufe, mit 222 zeitgenössischen Illustrationen und Zunftwappen [behandeling van bij gilden ondergebrachte beroepen; met zo mogelijk extra bijzonderheden en geplaatst in de geschiedenis].

Blätter des Bayerischen Landesvereins für Familienkunde, 60a. Jg. (1997). *W. Raimar*: Ahnentafel von König Ludwig II. von Bayern [1845-1886; kwartierstaat met 13 generaties; meer dan de helft van het boek wordt ingenomen door het 'Register', dat vele schema's bevat; alles beknopt weergegeven en daardoor een overzichtelijk 'spoorboekje' voor vorsten-kwartieren-jagers; de geraadpleegde literatuur is grotendeels gedateerd vóór 1980].

Familie und Geschichte (Saksen en Thüringen), lfd. Nr. 22, Bd. II, 6. Jg., Heft 3, Juli-Sept. 1997. *M. Bähr*: Familienchroniken – eine Darstellungsform familiengeschichtlicher Forschungsergebnisse; *W. Wilcke*: Meine drei Großmütter [met kwartierstaatjes: Agnes Frieda Raabe geb. Walther (1875-1957), Jenny Marie Hübner geb. Fangohr (1863-1931) en Valeska Linder geb. Berndt (1871-1932); met onderlinge verwantschap via Lessing; voorts o.a. kwn. Kändler]; *S. Frühauf*: Die jüdischen Familien aus Aschenhausen und Stadtlengsfeld; *G. Lorenz*: Das macht nach Adam Ries ... [= volgens Bartjens; enige voorbeelden van de schrijfwijze van getallen in de 16e eeuw]; Anzahl der Paten bei einer Kindtaufe Familie von Seebach auf

Großengottern [25 resp. 26 doopgetuigen]; Wertvolles Rechenbuch von Simon Jacob in Annaberg-Buchholz [1565]; Verv. Lexikon Genealogie.

Der Herold, N.F. Bd. 15, 39. Jg. (1996), Heft 4, IV. Quartal; Heft 5, 40. Jg. (1997), 1. Quartal. Aus der Ahnentafel eines Deutsch-Peterburgers [Amburger, Schottländer]; Das Grabmal des Wolf Metzsch in der Torgauer Marienkirche [overl. 1619].

Herold-Jahrbuch, N.F. 1. Band (1996). Sphragistische Umschau; Begriffsplädoyer für die Historischen 'Hilfs'wissenschaften; *L. Igálffy v. Igály*: Das Wappenbuch Codex Saurma des Vereins HEROLD (vormals Wappenbuch der Keltsch von Riemberg genannt) und seine Datierung. Zur Hauptquelle des 'Alten Siebmacher'. Mit einem Exkurs über das Breslauer Domkapitel des Jahres 1590; *H. Jäger-Sunstenau*: 300 Wappen im Kroatischen Historischen Museum; Harry Bresslau (1848-1926) – Wegbereiter der Historischen Hilfswissenschaften in Berlin und Straßburg; *N. Schrenk von Notzing*: Hermann Görings Herkunft und Verwandschaft. Zur Umwelt eines Antisemiten [met o.a. kwst.: –, Lüps, De Nerée, von Locquenghien, Tiefenbrunn(er), Hengg, März, Fackler; Stammfolge Ep(p)enstein]; *I. Schumann*: Forschungen zu brandenburgischen Scharfrichter- und Abdeckerfamilien [met naamlijst en woonplaatsen]; *F. Treichel*: Scharfrichter und Abdecker im deutschsprachigen Raum. Eine Auswahlbibliographie [323 literatuurverwijzingen]; Zur Geschichte der Genealogisch-Demographischen Abteilung der Deutschen Forschungsanstalt für Psychiatrie (Kaiser-Wilhelm-/Max-Planck-Institut) in München 1918-1986 [ter ondersteuning van onderzoek naar erffactoren bij psychische ziekten]; Kommunalheraldik in den neuen Bundesländern.

Lübecker Beiträge, Heft 41, März 1997. *P.F.Chr. Exter*: Familiengeschichtliches über die 'Exters'. Stammbaum der Familie Exter [16e-20e eeuw; o.a. te Alberdissen, Bremen en Lübeck].

Idem, Heft 42, Sept. 1997. Die Lübecker Gärtnerfamilie Sand im 18. und 19. Jahrhundert; Bußgelder vor 250 Jahren; *M. Stübbe*: Die Hamburger Schifferfamilie Stubbe im 17. und 18. Jahrhundert [met stamreeksen: Boon, Burmester/Amsinck (te Deventer), Holste, Schele, De Hertogh(e) (Elisabeth de H., die tr. Hamburg 1601 en volgens opgave geboren werd te Antwerpen 1583, kan derhalve géén dochter geweest zijn van Cornelius de H., die volgens opgave geboren werd te Antwerpen 1600 en in 1636 huwde! De vermelding van de oudste generatie is evenmin geheel juist. De vrouw van Hans (ook: Jan) de Hertoge heette Elisabeth van Nuys (niet: van Nugs) en overleed niet in 1574. Elysabeth van Nuijs weduwe Jan sHertogen, kremer, en Jan van Nuijs, keteleer, voogd van haar kinderen, gaven machtiging 13-12-1578 (SA Antwerpen, SR 353, f. 441 verso). Bij haar huwelijk op 29-6-1565 (St. Jacob PR 215, f. 33) werd zij vermeld als 'van Huijs'. Jan, Abraham en Rebecca van Nuys, huisvrouw van Franchois Cantsen, Sara van Nuys en haar man Mathys van den Poele, Sr. Abraham de Hertoge en voors. Jan van Nuijs, voogden van de drie kinderen van Jan de Hertoge en Elizabeh van Nuys, beiden overleden, bekenden loting voor weesmeesters van den goederen, geërfd van Jan van Nuys en Oda van Goorle, hun ouders resp. grootouders (SR 376, f. 419; 18-7-1583). Zie voorts SR 374, f. 33, 9-8-1583 en SR 380, f. 529 verso, 29-3-1584].

Ostdeutsche Familienkunde, Bd. XIV, 45. Jg., Heft 3, Juli-Sept. 1997. *M. Stanke*: Westpreußische und pommersche Kirchenbücher im Staatsarchiv Danzig [DTB-opgave per plaats met jaartallen]; Katholische Kirchenbücher in den Pfarreien des Bistums Danzig; Westpreußische und pommersche Personenstandsregister der Jahre 1874 bis 1896 im Staatsarchiv Danzig. Personenbezogenes Archivgut im Staatsarchiv Danzig [achternamen]; Familiennamen um Groß Zünder (1648-1665), um Osterwick (1661-1786) und um Käsemark (1687-1700) bei Danzig [achternamen]; Verv. Orts- und Personenverzeichnis zum Urbar der Oppelner Schloßgüter von 1566 mit Ergänzungen bis 1618; Besuchsbericht aus dem Geheimen Staatsarchiv Preußischer Kulturbesitz.

Ravensberger Blätter, Heft 1, April 1988. Dr. Carl Wilhelm Schütz (1805-1892) [leraar Bielefelder Gymnasium]; Salomon Blumenau aus Bünde (1825-1904). Lehrer, Kantor, Prediger, Freimaurer, Autor.

Idem, Sonderheft Okt. 1996. Aus der Geschichte des Schützenwesens in Bielefeld [o.a. Otto Westermann (1840-1895)].

Roland, Bd. 10, Jg. 31, Heft 9/1997. Stammbuch des Christoph v. Haugwitz, 1598, Teil 1; Ein Leichenraub in Oberaden [Anna Engelkamp, 1750]; Aanv./corr. Ahnenliste Loefke, Teilliste Elverfeld [o.a. Bröcker, Diepenbrock, Frense gnt. Scheper]; Die Kinder und Enkel des Wiedenbrücker Stiftsdechanten Walram Pagendarm [eind 16e-17e eeuw; kleinzoon Dietrich Kahlefeld huwde in Haarlem].

Idem, Heft 10/1997. Die Schlacht zwischen Kalkrieser Berg und Großem Moor – Ein Beitrag zur 'Varusschlacht'; Mütterliche Ratschläge von 1557 als Vermächtnis [Oeleke von Saldern, vrouw van Joachim von

Stöckheim]; Verv. Stammbuch v. Haugwitz; Ein bürgerlicher Heiratsvertrag aus dem 16. Jahrhundert [Christian Wipperman tr. 1570 Annichen Krusekamps].

Veröffentlichungen der Westdeutschen Gesellschaft für Familienkunde e.V.:
Nr. 69. *K.H. Boley*: Familien- und Namenweiser Rheinischer Kirchenbücher. Heft 1. Die Pfarreien Wahn, Langel, Heumar, Urbach, Ensen, Westhoven, Libur, Bergheim Sieg, Mondorf, Reidt Sieg (1991) [geïntegreerde lijst alfabetisch op achternaam].
Nr. 72. *Idem* (1995). Heft 2. Die Pfarreien Ober- und Niederzündorf.
Nr. 82. *Idem* (1996). Heft 3. Die Pfarrei Köln-Merheim rrh. (mit Brück, Rath, Thurm, Schweinheim, Strundenm Wichheim, Ostheim u.s.w.).
Nr. 83. *F. Felgenheier/F.J. Karbach*: Die Familien Oberlahnsteins 1627-1818 (1996). Deutsche Ortssippenbuch – Serie B, Nr. 138 [in Pfarrei St. Martin 1627-1818 o.a.: Adler, Bang, Born(hofen), Breit(en)bach (Breidenbach), Dausenau, Eybel, Eymuth (Einmuth), Fasbender, Frising, Gundershausen, Haber, Heimbach, Hergen (Herchen), Jungmann, Juncker, Kappeler (Capler), Kaut, Lambrich (Lampurg, Lamburg), Lanzerath, Lauer, Maas, Mangold, Müller, Nachtsheim, Rupenröder (Rubröder), Schwalber(t), Trotner, Weyland, Worm(b)s, Zipp. Die Familien der Pfarrei Spies 1715-1816 o.a.: Eysenbarth, Jung, Caffay (Cafey, Caffa), Lansroth, Mosel(l)er (Müs(e)ler), Oppenhauser, Schleimer, Schröder, Zapp(y). Verzeichnis der Ehefrauen und der Verstorbenen].
Nr. 85. *P. Schössler*: Familienbuch des Kirchspiels Kleinich/Hunsrück 1593-1798 (1996). Deutsche Ortssippenbücher der Zentralstelle für Personengeschichte – Serie B, Nr. 141 [met inleiding kerkbeheer, schoolwezen, het gerecht, bosbeheer; veel voorkomende namen parochie Kleinich: Abor(n), Barth, Becker, Bor, Bohr, Christmann, Emmerich (Emrich), Feiper (Veiper,Feiber), Frantz, Gerhard, Giel, Göbel, Greiff, Kirst, Kley, Lahm, Lorentz, Müller, Neu, Neusius, Schere, Schmidt, Schüßler, So(h)ren, Ströher, Tatsch, Trarbach, Treisch(i) (Dresch), Wagner, Wedertz, Zirbes. Familienbuch Kautenbach 1744-1798 o.a.: Haag, Kuhn, Panitz, Tross].

Frankrijk
Arverni Bituriges Cubi, No. 43, 12ième année, 1er qu. 1997. Table des mariages de Montluçon [Ackerman t/m Davot; 19e eeuw]; Anciennes familles de Saint Illide [1702-1719]; Table des baptêmes de Rians [1697-1843]; Famille Gillet [te Rians; 18e eeuw]; Table de sépultures de Beaulieu 1709; Table de mariages de la commune Doranges 1760-1769. *Géné-Europe*, No. 14, Mai 1997 [contactblad].

Cercle généalogique d'Alsace, bulletin No. 119, 1997-3. Contribution à l'étude de l'immigration suisse [Schopfer; 17e-18e eeuw]; Verv. Alsaciens dans ... Bitche [1708-26]; Verv. Alsaciens et autres étrangers au pays de Bade [huwelijken te Wittenweier 1613-1696; huw. te Eckartsweier en Dinglingen 17e eeuw]; Thibaut Sauvageot (1772-1854); Les Knipper [afk. van Reval en Riga]; korte bijdr. betr. Charles-F. Spielmann (1792), Schanno/Jan(n)ot/Jeannot, Elcker, Gaehlinger; Antw. o.a. Groshens, Holveck, Schultz (te Kintzheim), Froelicher, Grimmer, Hommel, Paradis, Laufenburger; schema's Bippert.

Généalogie 62 (Pas-de-Calais), No. 55, juillet-sept. 1997. Kwartierstaat Godart [– , Bardry, Souillart, Richard (te Beaurains)]; Kwst. Gruet [– , Bonniere, Bleusez, Randon de St. Amand; met o.a. Masclef]; Relais et Maîtres de la Poste aux Chevaux dans le Pas-de-Calais [aanv.]; Familles artésiennes: Le Gentil [verv.]; Kwst. Legrand [– (te Herly), Hus, NN, Kerrouche]; Nous sommes tous cousins [afstamming van Jacques Caboch tr. Ham 1598 Marie Cappelier]; Kwst. Fraquet [– , Lenne, Buchet, Ladan; met o.a. Clicquet]; Cousins éloignés: à l' île de la Réunion; diverse klappers huwelijken o.a. Bournonville (1639-1814) en Neufchâtel (1628-1792).

M. VULSMA-KAPPERS

Aan dit nummer werkten mee:

Mevr. H.A. de Bruijn, Oranjeweg 109, 8166 JB Emst.
Ing. W.A. Hansen, Turfberg 5, 2716 LT Zoetermeer.
R.F. Vulsma, Sarphatipark 94-II, 1073 EB Amsterdam.

De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud der ondertekende stukken.
Voor het overnemen van artikelen of delen daarvan, is toestemming nodig van de redactie.
Correspondentieadres van redactie en Ned. Gen. Ver.: Postbus 976, 1000 AZ Amsterdam.
ISSN: 0016-6936